

AUDIENSEN

eller

Lappskan i Kungsträdgården

ANGELIKA.

SKALDESTYCKEN

AF

FRANZ M. FRANZEN

FEMTE BANDET.

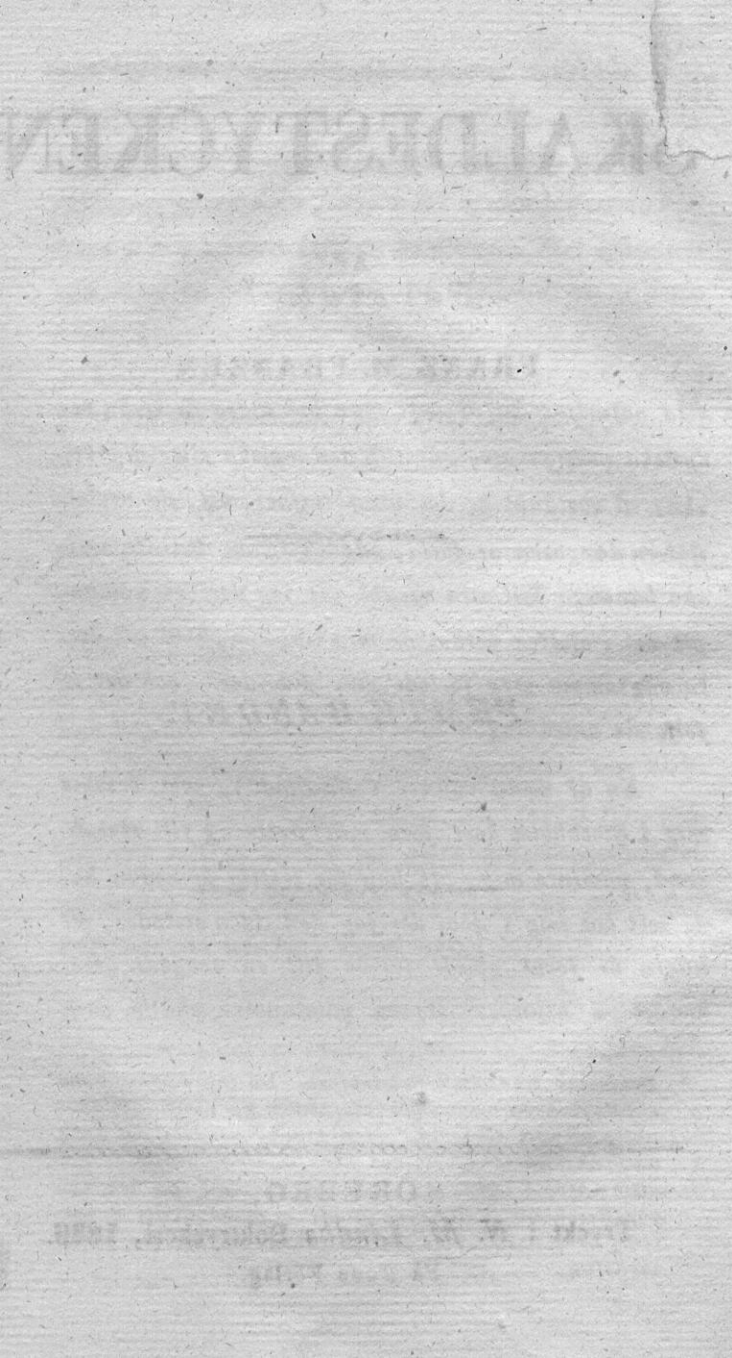

ÖREBRO,

Tryckt i *N. M. Lindhs* Boktryckeri, 1836.

På Dess Förlag.

Företal.

Så naturligt det är, att man vid äldre år ifrån den lyriska poesien öfvergår till den episka eller didaktiska; så obetänkt är det utan tvifvel, att, då medelåldern längesen är förbi, våga beträda den dramatiska banan. Till min ursäkt får jag derföre nämna, att det i sjelfva verket är min ungdom, som till detta vågsamma steg förledt min ålderdom, och det af följande anledning.

En af mina vänner i Finland*), som besökte mig i Stockholm kort före min flyttning till Hernösand, påminde mig, att han för trettio år sedan hade sett hos mig i Åbo, der jag den tiden vistades, ett några år förut gjordt försök till en tragedi öfver mordet på Eljarås. Denna påminnelse skulle dock

---

*) Professor Linsén i Helsingfors. Då jag nämner hans aktningvärda namn, gör jag honom på visst sätt delaktig af mitt äfventyr. Men jag känner för väl hans anspråkslösa tänkesätt och hans vänskap för mig, för att behöfva frukta, att han blefve misslynt, om ock någon Recensent skulle tycka, att hvad han ville draga fram ur glömskan, heldre bort förblifva der för alltid begrafvit.

icke haft den följd, att detta af mig sjelf i så lång tid förgättna stycke nu kommer i dagen, om jag icke i det samma erinrat mig, att den person, utom hvars ryktbara, ehuru i en sednare tid af den historiska kritiken i fråga satta åtgärd, handlingen deri ej kunnat äga rum, tillhör Norrland. Fale Bure är en af detta lands namnkunnigaste män. Icke blott i historien är hans minne förvaradt, utan i folksägnen, i den gård och det grafställe, som efter honom uppvisas (i Sköns socken i Medelpad), samt i det släktregister, på hvilket en mängd familjer, äfven adliga, stöda sina anspråk att ifrån honom härstamma. Nu sedan Norrland blifvit för mig hvad Finland fordom var, måste allt Norrländskt väcka mitt lifligaste deltagande. Kunde då ett sådant af mig sjelf redan i min ungdom behandladt föremål undgå att fästa min uppmärksamhet? Ingen, åtminstone af dem, som sjelfva idka vitterhet, lärar undra, att jag ej förmådde emotstå frestelsen, att på detta arbete använda en ny möda; hvarigenom det blifvit på en gång min ungdoms och min ålderdoms verk.

Af mera ungdomlig art torde läsaren finna det föregående stycket; ehuru det har, jag bekänner det, ett sednare ursprung. Äfven för dess utgifvande hoppas jag i dess Norrländska ämne finna en ursäkt: om det ock icke, under den poetiska leken, röjde en allvarlig mening, som ej borde anses otillbörlig i det stånd och det stift, hvartill författaren hör.

Då detta skådespel är grundadt på en för sann uppgifven anecdot om GUSTAF den tredje, har jag ej kunnat undvika att låta honom sjelf jemte SCHRÖDERHEIM uppträda. Men för att afböja all misstyddning, bör jag anmärka, att Berlocks roll är helt och hållet diktad: äfvensom de öfrigas, hvilka ej äro nämde såsom verkliga personer.

Enligt den ordning, som vanligen följes på theatern, skulle det sorgliga stycket bort föregå det glada. Men i det verkliga lifvet förhåller det sig så, att glädjen ej sällan slutas med sorg. Och sörja är bättre än le, säger en vis man *); "ty genom sorg varder hjertat förbättradt."

Detta ord har en märkvärdig likhet med det af Aristoteles uppgifna ändamålet för tragedien, att genom den fruktan och det medlidande, hon åstadkommer, rena dessa känslor. Men hvad är det som kan rena dem, eller själen öfverhufvud? Endast den tro, hvarom Aristoteles icke kunde göra sig någon föreställning: den Christna tron på försoning för den rätt ångerfulle.

Hvad denna anmärkning kan gälla i afseende på den stridiga frågan om den tragiska principen, lemna jag derhän. Icke heller behäfvur jag den till

---

*) Predik. 7, 4.

försvar för det bruk, jag gjort af det Christna tros-
begreppet. Detta låg i mitt ämne, som utvecklat sig
sjelfst, utan hänseende till någon konsttheori eller nå-
got särskilt mönster.

På ett ställe likväl, i andra aktens andra scen,
förekommer en imitation af Shakspeare, hvartill jag
blifvit, såsom jag tror — ty det är så längesen, att
jag ej mer kan minnas det — omedvetande bragt af
det outplånliga intryck, som Mistriss Siddons's spel
såsom Lady Macbeth, gående i sömn, hade gjort på
mig, då jag 1796 var i London. Annars borde jag
väl, ehuru en yngling vågar allting, icke kunnat
vara så dåraktig, att vilja härma en skald, om hvil-
ken jag då redan hade läst det yttrande af Lessing: att
det vore lättare att taga från Herkules hans klubba,
än att från honom låna en enda rad. Hvad för öf-
rigt stilen angår, så har jag ansett för säkrast att
följa Horatii regel:

Et tragicus plerumque dolet sermone pedestri.

Telephus et Peleus, quum pauper et exul uterque,

Projicit ampullas et sesquipedalia verba,

Si curat cor spectantis tetigisse querela.

AUDIENSEN,

eller

Lappskan i Kungsträdgården.

Skådespel i 5 Akter.

Personerne:

Konung Gustaf III.

Elis Schröderheim, Statssekreterare.

Baron Berlock, Ståthållare på flere af Konungens Lustslott.

Fjellson, Prest i Lappmarken.

Angelika, hans dotter.

Helming, Läkare och Botanist.

Myrtenfelt, Kongl. Sekreterare och Kammarjunkare.

Aurora, sitter i ett Sockerbagarstånd i Kungsträdgården.

Löder, Kolportör.

Sjul, Lapp.

Njena, hans hustru.

Lotso, en Lappske Spåqvinna.

En hoflakej.

Episodiska personer:

Karsten.

Stenborg.

Waltman.

Fru Müller.

Wilhelm.

Robert.

Emma.

Augusta.

Carolina.

Flere mindre barn.

FÖRSTA AKTEN.

Theatern föreställer en del af den fordna Kungsträdgården. Främst till höger ser man ett sockerbagarstånd med en eldstad vid sidan. Der står en kaffe-panna på glöd. I fonden synes en salong, som liknar ett litet tempel. Rosenbuskar och en blomster-rabatt pryda uppgången dit.

1:sta SCENEN.

AURORA. MYRTENFELT.

(Aurora har bestyr i ståndet med blomster och frukter, som hon lägger i vaser och korgar. Myrtenfelt kommer ur alléen, tankfull, tar sig om pannan, rör på läpparna, slår takt med fingren, gnolar och skrifer emellanåt på ett pappersblad med musiknoter.)

AURORA.

God morgon! — Intet svar. Helt säkert gör Han vers nu åter, då han hvarken hör Ej heller ser, som tjädern, när han spelar. — *(Går till eldstaden.)*

God morgon, Sekter Myrtenfelt. Rätt snart Är kaffet färdigt, bara det blir klart. — *(Går fram till honom.)*

Konglig Sekter! hvad är det som er felar?

MYRTENFELT.

Hvad som mig felar? Jo, ett rim på vin.

Nu får jag det utaf din söta min,

Aurora. Ack! du eldar för mig sången,

Lik henne, hvilkens namn du bär. Så snäll,

Som hon deruppe i sitt purpurtjell,
 Befins du, innan solen är uppgången,
 Här i ditt granna stånd. Och se, med gull
 På dina finger, har du handen full
 Med rosor, såsom hon.

AURORA.

Hon? hvem?

MYRTENFELT.

Aurora.

AURORA.

Ni menar väl Grefvinnan i det stora
 Rödletta huset. Ja, hon roar sig
 Med blommor, hon. Men när ni liknar mig
 Vid henne, gör ni narr af mig. Jag heter,
 Som hon, Aurore. Men hon är hög och rik,
 Och vacker som en engel.

MYRTENFELT.

Vi poeter

Se högre opp ändå. Ja, du är lik
 En mer förnäm och skön.

AURORA.

Mer än Grefvinna!

Det vore en Prinsessa.

MYRTENFELT.

En Gudinna.

AURORA.

Bevars, en hedning! Heter jag som den?
 Jag är ju döpt och har i Döpelsen
 Fått christligt namn. (går till eldstaden.)

MYRTENFELT. (*drar sig åt andra sidan.*)

O! du, prosaiska höna! —

Beständigt stör hon alla mina sköna
Poetiska ideer. Och likväl
Trifs jag ej utan denna hulda qvinna!
Hon har så ren, så god, så ädel själ —
Och så förträffligt kaffe.

AURORA *ställer fram ett kaffebord.*

MYRTENFELT.

En Gudinna

Är du för mig, hur du betar dig än.
Nu är du Hebe. Sätt dig här, min vän.
Då hela Stockholm sofver än derute,
Hur lyckliga vi sitte här, vi två.
Det gröna kring oss, öfver oss det blå!
Och denna lugna morgonstund! Vi njute
Som i Olympen, ja, så stilla skönt.
Du, som jag sagt, är Hebe med din kannas;
Jag är Apollo. Bind mig något grönt,
Som liknar lager, kring min ljusa panna.

AURORA.

Här är persilja och spenat.

MYRTENFELT.

Fy dig!

Du har ju myrten och vill ge persilja.

AURORA.

Den skall en brud ha, jemte denna lilja

MYRTENFELT.

En brud? hvem? hvars?

AURORA.

Ack! jag försummar mig.

MYRTENFELT.

Du svarar inte.

AURORA.

Huru kan jag svara?

Jag vet det inte sjelf! (Aurora går in i ståndet; Myr-
tenfelt drar sig åt fonden och
skrifver på sina verser.)

AURORA. (för sig, i det hon
sysslar.)

Hvad det kan vara

För par, som vigs så hemligt här i dag:
Det må jag undra öfver, äfven jag.
Så tidigt, då de flesta ännu sofva!
Och utan vittnen! Här i min salong,
Som Kungen lånt mig! Borde jag det lofva?
Jag vet ju inte deras namn en gång.

MYRTENFELT.

Nu är det färdigt: punkt! och i mitt tycke
Ett litet snällt, behändigt, näpet stycke!
Jag kysser dig, mitt barn. O! blefve du
Din faders glädje alltid, såsom nu!

(till Aurora.)

Dig skall jag tacka. Ja, din blick, Aurora,
Din nektar, Hebe, dina blommor, Flora,
Mig rört, mig tjust, mig hänryckt.

AURORA.

Gull i mund,

Så lärde mig min mor, har morgonstund.

— 7 —
MYRTENFELT.

Sannt ordspråk. Det är guld, min vän, ja, äkta,
Gediget guld, som jag har gjort i dag.

AURORA.

Nog såg jag er, som en besatt, här fäkta
Med hand och fot. Men inte trodde jag,
Att ni bedref den synden.

MYRTENFELT.

Lilla fjolla!

Hvad menar du?

AURORA.

Fy! det är fult af er,
Om det ock nu på sjelfva hofvet sker.
Att göra guld, är inte det att trolloa?

MYRTENFELT.

Ja, poesi är trolleri. Se här (*räcker henne notbladet
med verserna.*)
Det gull jag gjort.

AURORA.

Ni skrämde mig så när.
Men nu förstår jag.

MYRTENFELT.

Läs, nej, sjung dem.

AURORA.

Gullet

Skall komma dit. Det är det pris, ni får
För edra verser. Göm det i schatullet,
Och glöm ej nyckeln i, att det ej går
Som sist med er dukat, Herr Slarf.

MYRTENFELT.

Du talar

Om verkligt guld.

AURORA.

Hvad! är det inte då

Med verkligt guld, Akademien betalar
De vackra verser, hon till Jul plär få?
Jag såg hos Frun i klädstandet en penning,
Som en Poet der sålt.

MYRTENFELT.

En Esau!

AURORA.

Ja,

Han skulle på en bal med sidenklädning,
Hatt under armen, spännen à la Spa —

MYRTENFELT.

Så pluttra bort sitt pris! En sådan pregel!
Apollo sjelf med lyran, och dertill
Båd smak och snille! Allt det sköna vill
Han låta smälta i en guldsmeds degel.
Det guld, jag menar, är dock vida mer
Af värde, vet du,

AURORA.

Men förklara er.

MYRTENFELT. (högtidligt.)

En miljonär, då han är lagd i jorden,
Hur obemärkt, hur fattig han är vorden!
Hans skatt förskingras och hans namn förglöms.
Men skalden, när han far den tysta färden,
Blir då först rik, blir rik hos efterverlden.
Det är en rikedom som aldrig töms;
Ej mer än den af solens gyllne strålar
Och jordens årligt grönskande behag.
Dig ljusets Gud, och lyrans, tackar jag,
Du som naturens höga skönhet målar,

Och all dess fruktbarhet och ordning gör.
 Du är den samme, som mig tidigt väcker,
 Och ur ditt koger mig en fjäder räcker,
 Som allt i guld förvandlar hvad den rör.

2:dra SCENEN.

DE FÖRRE. LÖDER. (*med sitt bylte
 som Kolportör.*)

LÖDER. (*declamerande.*)

Hvad tal! hvad sång! som tjusar själ och öra!
 Se blomstren nicka, stenarne sig röra
 Och träden dansa vid din lyras ljud,
 Du nya Orpheus, son af ljusets Gud! —
 Kan inte jag också improvisera?

MYRTENFELT.

Hvad är det, som Herr Löder inte kan?

LÖDER.

Många, som jag kunnat, kan jag inte mera;
 Men litet mins jag ur Rhetorikan
 Om I-ro-nia. Här är Allehanda
 Och här är Stockholms Posten.

MYRTENFELT.

Låt mig få

Den sednare.

LÖDER.

Men hvarför inte då
 Det andra bladet? Haqvin Baggers anda,
 Om han ock sjelf är död, der lefver än.
 Se på den versen här: är inte den
 Af dylikt gull — som —

MYRTENFELT.

Har ni hört om skatan,
Som stal en silfversked? Förstod hon väl
Dess värde mer, än Kolportören på gatan
Förstår de verk, han säljer; fast han stjal
(Ty det förstår han) vinsten i sin ficka.

LÖDER. (*trottsigt.*)

Hvad menar ni?

MYRTENFELT.

Hvar är betalningen
För min Idyll, min Heroid, min —

LÖDER.

Den

Får ni hos efterverlden ut till pricka.
Der blir ni, sad ni sjelf, en miljonär;
Fast ingen köper edra skrifter här.
Dock jo, Mamsell, hon köper dem beständigt
Och ger dem smak af socker och kanel
Och pomerans; och gömmer deras fel.
Så, ser ni, spridas de dock ut behändigt.

MYRTENFELT.

Du ljuger, Kolportör.

LÖDER.

Jag mins ej mer,
På hvilken krog jag du-skål drack med er;
Men det kan passa oss, som embetsbröder.

MYRTENFELT.

I hvilket af de embeten, Herr Löder,
Som ni beständigt byter om?

LÖDER.

Jag gör
Väl rim, jag äfven; men — som Kolportör

Kan jag er ta i hand. Den skillnad bara
Är mellan oss, att, då jag går omkring
Med andras arbeten, gör ni er ring,
Som Seseman, med egen hemgjord vara.

MYRTENFELT.

Till hvilka, säg mig, utom någon vän
Och vördad förman. Säg mig, etttertunga!

LÖDER.

Jo, till de Aderton. Men hur ni än
Må krysta er, att nu en ode sjunga,
Nu qvida fram en gråtmild elegi:
Gå begge prisen alltid er förbi.
Ni lönas icke ens med ord, som klinga.
På dem likväl, fast föga guld hon ger,
Akademin så noga icke ser.
Men lyd mitt råd: för att ej fruktlöst springa,
Räck fram er skrift och säg: den kostar så.
Det pris, som köparn ger, är bäst ändå.

(till Myrtenfelt.) AURORA.

Här har ni Bladen — Sätt er der, Herr Löder,
Och drick ert kaffe. Bittida till vägs
Var ni i dag, som hunnit hit för sex.
Om jag mins rätt, så bor ni längst på Söder.

MYRTENFELT.

Bakom Skanstull. Der bör han trifvas bäst.

LÖDER.

Och ni på torget, der det står en häst,
Lik er Pegas, som ej ur stället skrider,
Hur ni än hojtar och med piskan slår.

MYRTENFELT.

Han, när han får sin ärestod omsider,
Fast sjelf dess bild, dock inte stilla står.

AURORA.

Fy! sådant gräl af en, som heter vitter
Och en som har studerat, han också.
Jag säger er uppriktigt, begge två,
Att hvar och en, som blott härute sitter
Vid min salong, som Kungen lånar mig,
Skall värdigt och belevadt skicka sig.

LÖDER.

Konglig Sekter, det tillhör er att svara
Den Kongliga Mamselln. Ja, hon, minsann,
Bär upp den titteln mycket mer än han.
De två för öfrigt kunde väl sig para:
Konfekt och rim! (*går.*)

3:dje SCENEN.

AURORA. MYRTENFELT.

MYRTENFELT.

Så skönt vi hade här!

Men ormen smyger sig der skönast är.
Väl! att han gick ändå. Jag andas åter.
Nu låt mig höra, huru detta låter,
När det blir sjungit. (*bjuder henne notbladet*)
Det skall fram i dag
Och göra lycka genom Karstens tunga.

AURORA.

Och det han sjunger, vill ni, jag skall sjunga.

MYRTENFELT.

Du sjunger både rent och med behag.

AURORA.

Små visor, som jag fattar med mitt öra.

MYRTENFELT.

Du läser noter, har jag sett.

AURORA.

Men ej

Så svåra,

MYRTENFELT.

Men försök!

AURORA.

Omöjligt, nej.

Är det er lycka denna sång skall göra?

MYRTENFELT.

Gör den sin egen, är det nog för mig.

Likväl — jag kan bekänna det för dig:

Hvad är det, som jag ej för dig bekänner? —

Det är en vän till en af mina vänner,

Som jag med den skall skaffa pastorat.

AURORA.

Med den? med sång!

MYRTENFELT.

Med sång till vin och mat.

Det afgör större ting än pastorater.

Men hvad min egen lycka angår — *(nickar med en stolt och förnöjd uppsyn.)*

AURORA. *(glad och nyfiken.)*

Nå?

MYRTENFELT.

Den skall jag göra —

AURORA.

Hur? låt höra då?

MYRTENFELT.

På stora operan.

AURORA.

På en theater?

Ni spelar der?

MYRTENFELT.

Nej, jag författar dit.

Du vet ju, att vår Kung, ehur han skattar

All vitterhet och konst, har särskilt nit

För Svenska scenen, dit han sjelf författar.

När jag blir färdig med min tragedi,

Och den blir uppförd, som den måste bli,

Och Kungen först begynner klappa händern

Och ropar: skönt! charmant! och alla sen

Begynna klappa, klappa om igen:

Då är min lycka gjord. Då skär med tändren,

Du bleka afund!

AURORA.

Tyst! hon går på sju.

(går in i ståndet och fortfar att ställa i ordning korgar och vaser och fat med blommor och frukter och confiturer.)

MYRTENFELT.

Det var en dag —

(ser sig om och går till ståndet.)

Mins du den dagen, du,

Då Gustaf Vasa gafs för första gången?

Det stora ämnet, blotta namnet ren

Uppspände allas väntan; och när sen

Den sköna poesin, musiken, sången,

Actionen, scenerit, allt med ett ord
 Förente sig med en harmonisk hållning
 Till en effekt, som aldrig här var spord:
 Kom hela Stockholm liksom i förtrollning.
 En dylik högtid förestår igen.
 Min tragedie är lyrisk, äfven den;
 Och hjelten, fast ej Svensk, skall mer förvåna
 Med Romersk storhet. Blir min poesi
 Ej fullt så god, så öfverskylds deri
 All brist af de behag, som den får låna
 Af sången och musiken, målerit
 Och alla undren i machinerit.
 Nu, min Aurora, föreställ dig dagen,
 Då pjesen först skall ges. Då, hur betagen
 Af hopp och fruktan är min arma själ.
 Men sedan, hvad triumf, då allt går väl!
 Det fulla hus högtidligt stilla tiger;
 Ridån går upp och fram på scenen stiger
 Med all den höghet, som jag honom ger,
 Min Cesar —

AURORA. (*som först vid det sista
ordet blir uppmärksam.*)

Cesar! är den pudeln er?

MYRTENFELT. (*flat och förbittrad.*)

Den pudeln?

AURORA.

Ja, som sprang här många gånger,
 Lik en som mist sin Herre.

MYRTENFELT. (*för sig.*)

Harm och ånger!

Att kasta pärlor —

AURORA.

Cesar var hans namn:

Det sad hans halsband mig, då i min famn
Han lad sin nos, för att få bröd.

MYRTENFELT. (*blidare.*)

Aurora!

När du vill vara qvick, så är du stygg.

AURORA.

Jag qvick? det säger ingen på min rygg.

Jag stygg? Hvad har jag gjort för att förlora

Det namn, ni gett mig af er goda vän?

Hur ni än kallar mig, är jag det än.

MYRTENFELT.

Du är det, englasjäl, nu lät oss skratta.

Min Cesar är en hjelte, din en hund.

AURORA.

Kors! var det så? Jag har i denna stund

Bestyr, som gör att jag ej rätt kan fatta.

Ni sjelf är ofta, när man väntar svar,

Med edra tankar borta, Gud vet hvar.

Ni har ett hjerta, som är bland de bästa.

Men hufvudet —

MYRTENFELT.

Är af de sämsta.

AURORA. (*brydd.*)

Åh!

Ni är förtretsam, som det vänder så.

Poeter, vill jag säga, till det mesta,

Ha en —

MYR-

MYRTENFELT.

Skruf lös.

AURORA.

Bed Gud bevara er.

Man tycker, vill jag säga, att man ser
Hos dem, som skrifva vers, en egen stämpel.

MYRTENFELT.

Ja, hos genier: Bellman till exempel,
Och Lidner, Thorild.

AURORA.

Det var dem ni bad

En afton hit, och gaf, för limonad,
Champagne: som, jag har hört, är för poeter
Just elementet. Kungen sjelf deri
Skall finna smak.

MYRTENFELT.

Ja, han är ett geni.

Hvad fann du då hos dem för egenheter?

AURORA.

Af Lidner hörde jag blott ack! och o!
Men Thorild talte, som på en Theater.

MYRTENFELT.

Än Bellman, var han inte rolig?

AURORA.

Jo:

Han spelte, sjöng och hade tusen later,
Men hvad det yttre angår, tyckte jag
Om Thorild mest. Hans dräkt var ej att klandra;
Och kroppen förde han med lätt behag.

Men temligt vårdslöst klädde sig de andra.
Så gör ock Herrn. Än felas band på skon,
Än knäros, än manchetter.

MYRTENFELT.

Lumpna don!

AURORA.

Som alla bruka, och som klä de flesta.
Sen glömmer ni, att edra lockar fästa:
Den ena hit, den andra dit sig drar,
Som ett oenigt, oförlikligt par.
Er hatt har ofta puder mer än håret.
Hur sitter nu er halsduk? Knyt den om.
Hur tafatt! Jag skall hjälpa barnet! kom.

MYRTENFELT.

Tack! tack!

AURORA.

Ni måste skaffa er åt året
En hjälp, det ser jag. Ack jag känner en:
Hon skulle laga om er, som en amma.

MYRTENFELT.

Jag känner, också jag, en sådan; — men —

AURORA.

Hon är rätt söt.

MYRTENFELT.

Jag tycker visst det samma;

Men —

AURORA.

Hon är burgen i sitt hus, det der —

MYRTENFELT.

Stånd vill du säga.

AURORA.

Ja, om ståndet här

Rår hon också. För henne jag här säljer.

Ni har väl sett den unga enkan?

MYRTENFELT.

Nej:

Jag tänkte på en annan

AURORA.

Vill ni ej

Bli känd af henne? Ack! den man, hon väljer,

Gör lycka, ja, på många sätt.

MYRTENFELT. *(med ömhet.)*

Och du

Vill tala för mig?

AURORA.

Ja, jag håller ju

Så mycket af er.

MYRTENFELT. *(för sig.)*

Hvad förträfflig maka

Hon blefve? — men —

AURORA.

Hon är rätt herrskapslik.

Om ni är adelsman, så är hon rik.

MYRTENFELT.

Jag får väl nöjas, att vid lampan vaka

Allena med min Sångmö.

AURORA.

Sångmö! hvad?

Från opan en?

MYRTENFELT.
Nej, af de nie.

AURORA.

Det är det samma, nie eller tie:
Der är väl fler i chören. Jag är glad,
Att jag ej hör till dem. Det var dock nära.
Jag hölls som sångerska i skola ren.
Men Gud ske lof! att det blef ändradt sen.

MYRTENFELT.

Som sångerska? Nu skall du, på min ära,
Ej slippa, förrn du sjunger. (*räcker henne noterna.*)

AURORA.

Mycken tack,

Min Herre! — Håll er till er sångmö. (*går.*)

MYRTENFELT.

Ack!

Hon sjunger inte: hon blott inger sånger.

AURORA. (*kommer tillbaka.*)

Hör hon till dansen? Tro mig, som en vän:
Skilj er från henne, medan tid är än;
Att ej ert lif må bli en bitter ånger.
Ni ler. Törhända gråter ni en dag:
Om ingen då vill trösta er, vill jag.

MYRTENFELT.

Var lugn, min vän. Det är min Sånggudinna.
En sådan måste vi poeter ha.

AURORA.

Och ni har råd dertill? De nymferna
Plä kosta. Stackars barn! — En listig qvinna
Har snärt er oskuld.

MYRTENFELT.

Efter du så vill

Nödvändigt, att hon är, som menska, till:
 Så vet, att det är dig, just dig, jag menar.
 Med Hebe och Aurora du förenar
 För mig ej Sångens blott, men Komedins,
 Ja, då du vredgas, sjelfva Tragedins
 Sublima Skaldmö.

AURORA.

Hvad ä' de för ena?

Vill ni mig ha till någon ting för er,
 Så låt mig vara det jag är allena:
 En trogen vän, som tjänar er, och ger,
 När det behöfs, ock bannor, som en äldre,
 Förståndig syster. Ja, jag tror, att jag
 Har mer, än ni, förstånd i hvardagslag.
(Går in i salongen.)

4:de SCENEN.

MYRTENFELT. (*ensam.*)

Du ädla enfald! Ingen som jag heldre
 Mig ville hylla till, och hyllas af,
 Vet jag, än henne. — Dock hvad hån och tadel,
 Om jag min hand i brudstol henne gaf,
 Jag som får gå till hofs och är af adel! —
 Och du, min Laura, urbild af behag
 Och skönhet, som min sång Petrarkiskt målar,
 Som med en Engels, en Madonnas drag
 I mina Raphaelska taflor strålar:
 Hur platt du sönk från all din höga glans,
 Om i ett sockerstånd till slut du fanns!
 Det har dock hänt de största Filosofer,
 Så väl som Skalder, att de ännu mer,

I val af maka, plötsligt stigit ner,
Trotts all den höga flygt i deras strofer.
För mig hvad ära vore det ej då,
Att jemförd bli med Goethe och Rousseau!
(Aurora går ur Salongen in i Ståndet.)

5:te SCENEN.

AURORA. MYRTENFELT.

MYRTENFELT.

Så fin desert af persikor och drufvor!
Är bruden lika rar?

AURORA.

Jag hoppas så.

MYRTENFELT.

Ack! se det täcka par af sockerdufvor!
Hvad är det för ett namn, de kyssa? Åh!
Angelica. Det lofvar. Hvem skall få
Den Engeln, tro?

AURORA.

En ganska hygglig Herre.

MYRTENFELT.

Som kallar sig?

AURORA.

Att jag det inte vet,

Jag sagt er ren.

MYRTENFELT.

Är det en hemlighet?

AURORA.

För oss åtminstone. Men det är värre,
Att bruden sjelf ej vet af vigseln förr,
Än hon af Presten möts vid salens dörr.

MYRTENFELT.

Hvad sällskap eljest?

AURORA.

Ingen.

MYRTENFELT.

Hvad! med henne

Är ingen?

AURORA.

Bordet dukas blott för trenne,
Brud, brudgum, Prest — Min Gud! hvad är det der
För en? En dverg, ett troll!

MYRTENFELT.

Var lugn: det är

En Lappska endast.

AURORA.

Lappska! den kan trolla.

MYRTENFELT.

Åh nej! hon bara går ikring och spår.

AURORA.

De trädgårdsvakterne, som inte hålla
En bättre ordning! Huru understår
Sig den att komma hit?

6:te SCENEN.

DE FÖRRE. LOTSO.

Lotso. (*visande först på Aurora,
sedan på Myrtenfelt.*)

Ter pi arpeta

Och fjäril leka, krypa mask också.

Får jag ten vackra hand! Vill Frua veta
Hur många lilla vackra parn hon få?

AURORA.

Jag? Jag är ingen Fru. Men då jag äger
Att hålla i sin helgd det hörnet här
I Kungens trädgård, der salongen är,
Den kongliga salongen; så tillsäger
Jag dig i Kungens namn: gå hän, du gäst
Från Blåkulla. — Ack! vore här en prest! (*med
skrämsla.*)

LOTSO. (*stolt.*)

Jag henne svara, att ter lejon krina,
Och krigsmän skyllra med gevär som skina,
Vid Kungens stora slott, tit Lotso kå,
Och ter för Fröknar och Krefvinnor spå;
Och te åt Lotso ge ten silfverkåfva.
(*ödmjukt.*) Nu låna mig ten lilla hand. Jag lofva
En vacker Herre.

AURORA.

Tack!

MYRTENFELT.

Försmår du?

AURORA.

Kan

Hon hålla det också?

MYRTENFELT.

Det skall väl *han*.

Räck fram.

AURORA.

Hu! jag är rädd för hennes finger.
Hvem vet hvad trollskott.

LOTSO.

Inte frukta för

Ten gamla skrumpna hand; men frukta för
Ten unga. Päst ten kramar ömt, så stinger
En orm terur.

AURORA.

Hon talar klokt. Se här.

LOTSO.

Voj! voj! tet lilla hus af para mandel
Och socker, och ten söta Jungfru ter.
Så pra ter kå den lilla snälla handel.
Och si ten Herre, som te visor gör.

MYRTENFELT.

Hvad?

LOTSO.

Lotso kunna en, om ten kräshoppa.

MYRTENFELT. (*för sig*)

Hvar har hon fått i den?

LOTSO.

Han sjelf här hoppa
Så qvick, som hon, ten nätta herre. Hör!

(*sjunger och dansar.*)

Para sjunga, para tansa
På ten äng, som plommor kransa,
Få en kyss af tem till lön:
Hvad tin tak är klad och skön!

MYRTENFELT.

O ve! hvad hon går åt de arma orden!
Och sådan sång! och sådan dans! Hon är

Ett troll i alla fall; ehur hon här
Helt annan blifvit, än hon kom från Norden.
Den sluga häxan löper jemt omkring
I hela stan och snappar upp allting.
Så har eck Mamsell Arvidson sitt öra
I alla vinklar. Derför kan hon spå,
Om det som händt åtminstone.

Lotso.

Jag höra,

Men inte låtsa, fast jag nära stå;
Som på ten Opra eller Kometia.
Nu, Herre! visa mig sin vackra hand
Voj! hvad han göra lycka! Si ten rand,
Ten vara väg till ten A-ka-te-mia,
Som ge ten stora penning utaf kuld.
Med ten i näfven kå han sen och fria.
Voj! såtan Fästmö, vacker, snäll och huld.
Hon åt sin man ge spisa och ge tricka;
Och hon peställa honom väst och rock,
Och pyxor med; och laka om ten lock.
Och si! hon stoppa pengar i hans ficka.
(*håller fram sin hand.*)

MYRTENFELT.

Se här, min gumma: du får mycket mer,
Om du kan skaffa mig den rara ena.

Lotso. (*med en betydande nick
i det hon ser på Aurora.*)

Pehöfver inte skaffa.

AURORA.

Kan hon mena

Den samma Frun, som jag har nämnt för er?

LOTSO. (*i det hon ser åt Al-
leen.*)

Si ter ten hög.

MYRTENFELT,

Hvar?

LOTSO.

Som ten tufva knipa.

MYRTENFELT,

Men hvar?

LOTSO.

I kår ifrån ten stora sjö

Här kå i land en såtan tejlig mö:

På stund ten stolta Herre henne kripa.

AURORA.

Den der, som sätter sig vid eken?

LOTSO.

Ja.

AURORA.

Det är han, som här skall vigas.

LOTSO.

Ah!

Nu spå för honom. (*skyndar ut.*)

7:de SCENEN.

AURORA. MYRTENFELT.

MYRTENFELT.

Först i går anlände

Hon hit till Stockholm, och nu vigs hon ren!
Hur hänger det ihop? Om de ock kände
Hvarann förut: så, bör ju lysningen
Gå före vigseln. Man har sett exempel
På drängar som förklädts till Prester.

AURORA.

Gud!

Hvad fruktar ni?

MYRTENFELT.

Att en bedragen brud,
Hit lockad, här förs in i lastens tempel.

AURORA.

I lastens tempel! Är det min salong
Ni kallar så? Den Kongliga salong,
Som mig är anförtrodd på Kungens vägnar!
Vet Herre: dit har aldrig kommit in,
Och kommer ej, så länge den är min,
Hvad ej är hederligt, ej rummet egnar.

MYRTENFELT.

Du missförstår mig. Icke rår du för,
Om brottet tar en helig skrud. Men hör:
Jag vill så prest som fästman se i synen.
Att rädda oskuld, som i fara var,
En gång förut förunde mig Försynen.
Ack! om jag nu en lika lycka har!
Jag är väl närsynt; men jag skall i gången
Så ställa mig, att jag får se dem väl
I ansigtet och in i deras själ.
Lit på min blick och öppna ej salongen,
Förrän jag nickar. Jag är rädd om den,
Som du, och ännu mer om dig, min vän. —

(tar fram verserna.)

Nu skall jag se hvad jag ännu kan rätta,
Att rim och meter falla sig så lätta,
Som om de gjort sig sjelfva.

(går ut, som han först kom in.)

AURORA.

Är han väl

I sina verser, vet han ej, min själ!
Om stormen blåser träna öfver ända.
Och han skall lura ut två skälmar, han! —
Der är den ena redan. Tyst! jag kan
En visa, som min mor sjöng vid sin slända!

(går in i ståndet.)

8:de SCENEN.

AURORA. HELMING.

AURORA. *(sjunger för sig, under
det hon sysslar.)*

”Det kom ett fartyg till Skeppsbron fram;
Der stod en flicka så from, som ett lam:
Straxt sågo på henne så många.
Hon var så vacker och hvit som snön:
Hvad skulle hon hit så långt öfver sjön,
Bland snaror, som oskulden fånga?

Den dufvan var längst ifrån Norden.” —
Så tidigt här?

HELMING.

Jag är allena än.

Hvad var det för en sång?

AURORA.

Jag lärde den

Då jag var barn. Nu rann den mig i minnet,
Jag vet ej hur. Ni synes rörd. Hvarför?

HELMING.

Hvad fråga! att en vacker sång mig rör.

AURORA.

Den tycks ha lagt er någonting på sinnet?

HELMING.

Ja, jag bekänner att jag fann deri
En sällsam likhet. Säg mig, skulle ni
Väl hört —

AURORA.

Hvad då?

HELMING.

Om henne.

AURORA.

Hvilken henne?

HELMING.

Min fästmö.

AURORA.

Endast hvad ni sjelf har sagt.

HELMING.

Ni sjöng om ett försåt, för oskuld lagdt?
Var det med afsigt?

AURORA.

Nej, men jag bekänne

Rent ut, att denna fråga nu mig ger
En tanke, som —

HELMING.

Men huru är det möjligt?

Hon kom till Stockholm först i går.

AURORA.

Ni ler?

HELMING.

Ja, åt mig sjelf. Det är i sanning löjligt.

AURORA.

Så log väl Satan ock vid Evas fall.
Men här åtminstone ej hända skall,
Att ni får lägga ut en sådan snara.

HELMING.

Hvem? Jag?

AURORA.

Ni sjelf.

HELMING.

Jag, då jag som min brud,
Min maka, henne fäster inför Gud?

AURORA.

Just deri ligger snaran.

HELMING.

Men förklara —

AURORA.

Jag borde misstänkt det i aftons ren,
Då ni hos mig beställde dejeuner
På sätt, som tycktes något hemligt hölja;
Och då med bruden, skild från far och mor,
Ej någon tante, ej syster eller bror,
Ej ens en vän, en tärna skulle följa.

HELMING.

Men säg —

AURORA.

Misstänkligt var ju det också,
Att ni ej yppade ert namn. Men då

Lät jag er goda uppsyn mig förföra.
Nu vet jag, att det är en larf, ni bär.
Och fast jag gör en stor förlust, se här:
Tag edra pengar.

HELMING. (*tar ej emot dem.*)
Men hvad kan väl göra,

Att —

AURORA.

Med ett ord ni kommer inte in
I min salong. Fast Kungens, är den min
Af Kunglig nåd. Jag skulle den upplåta
Till lastens tjenst, som oskulden förför
Och religionen sjelf till verktyg gör? —

HELMING.

Det går för långt: ni måste mig förlåta,
Om jag ej tål det.

AURORA.

Svara mig för Gud:
Är det en prest, som viga skall er brud?

HELMING.

Hvem annan?

AURORA.

Verklig prest?

HELMING.

Af hvad anledning
Gör ni den frågan? Mer än tretti år
Hans hjord har följt sin trogna herdes spår.

AURORA.

Hvar?

HELMING.

Längst i Lappland.

AURORA.

Då är han en hedning.

HELMING.

Tvertom af hedningar han christna gjort.

AURORA.

Är det väl rimligt, att ni hit förskrifver
Enkom en Prest från så aflägsen ort.
Den Presten är för dagen gjord.

HELMING.

Er ifver

Att fälla mig är obegriplig.

AURORA.

Hvad!

Jag skulle vara liknöjd, kanske glad,
Att se hos mig ett sådant svek begånget:
Ett menlöst lam af tvenne ulfvar fånget!

HELMING.

Hon är ju sjelf från samma ort. Hon kom
Med samma Prest. Har jag ej nämnt derom?

AURORA. (*förvånad.*)

Från Lappland?

HELMING.

Ja.

AURORA.

Er fästmö skulle vara —

HELMING.

Säg ut.

5 Del.

C

AURORA.

En Lappska.

HELMING.

Ja.

AURORA.

En sådan en,

Som spår; som nyss var här? Ett troll, en mara!
Hur är det möjligt?

HELMING.

Hon är ju gammal ren,

Om det var den som mötte mig i gången.

Min fästmö är helt ung.

AURORA.

Då har hon än

Ej lärt sig trolle.

HELMING.

Nej, var lugn, min vän:

Fast hon förtrollat mig. Nu är salongen

Tillgänglig, hoppas jag, för både Brud

Och Prest. Mer än den förra är, vid Gud,

Den sednare ej falsk.

AURORA.

Min Herre heter?

HELMING.

Carl Helming. Gör er ingen oro mer.

I kärlek vill man ha små hemligheter.

När allt förklaras, skall det roa er.

Jag får väl titta in.

AURORA. (*öppnar dörrn till salongen.*)

Jag söker göra,
Som Herrn befallt; men det är halfgjordt än.

HELMING.

Förträffligt! Här får jag min Lappska föra
I en berceau från Södern. Tack, min vän!

9:de SCENEN.

AURORA.

Två nya gåtor har jag nu att lösa:
Det ena, hur det Lappska trollet vann
En så behaglig, så belevad man;
Den andra, att han vill på henne slösa
En sådan fin och grann och dyr gouter.
Om det då vore sällskap och souper!
Jag sluppit mellertid från det bekymmer,
Att hon är enleverad, som det nu
Skall heta, när en flicka eller fru
Med sin förförare ur huset rymmer.

ANDRA AKTEN.

Theatern föreställer en annan skuggrik del af Kungsträdgården. På sidan står ett bord och ett gungbräde.

1:sta SCENEN.

BERLOCK. LÖDER.

LÖDER.

Jag tänkte hem till Herr Baron med bladen;
Men si! Hans Nåd är ute ren så dags!

BERLOCK. (*besköftigt.*)

Jag måste det: jag har bestyr i staden,
Bestyr på landet; och att få till lags
Det ena för Hans Majestät, det andra
För allt hans hof, att ingen det skall klandra,
Det gör mig bråk och hufvudbry. — Tag hit —
(*ögnar i Allehanda.*)

Hvad är till salu? Ah! en brännvinspanna.
Just den behöfver jag på brännerit,
Det nya vid Gripsholm — Auction på granna
Dyrbara möbler hos Grosshandlar Wall.
Han bodde kungligt.

LÖDER.

Högmod går för fall.

BERLOCK.

Jag måste dit. Det skall på nya Haga
I hast möbleras om; och jag får laga,
Att jag kan spara in.

LÖDER. (*för sig*)

I egen pung

Går vinsten, är jag rädd.

BERLOCK.

Vår goda Kung

Har ondt om pengar, som vi andra alla.

LÖDER.

Har ej Hans Nåd för öfrigt att befalla?

BERLOCK.

Nej.

LÖDER.

Nådig Herre! törs jag be för en,

Som gerna ville fram —

BERLOCK. (*otåligt afbrytande.*)

Fram vill hvaren;

Men hvar är rum för alla? (*ärnar gå.*)

LÖDER.

Värdes höra!

BERLOCK.

Hvad är hans väg? Hvar vill han lycka göra,

I Kungens trädgård eller i hans stall?

LÖDER.

Nej, i hans förmak.

BERLOCK.

Hvad! är du en pall,

Hvarpå man klifver till ett sådant ställe,

Som Grefvar och Baronier endast nå.

En narr är han, och du — en spefull sälle.

LÖDER.

Tror ni, han vill i Kungens förmak stå
Som en af Sergels bilder? Nej, den äran
Är ej för honom, han för den ej gjord.
Blott att få audiens, är hans begäran.

BERLOCK.

Ja så! hvad är det för en man?

LÖDER.

Det är

En gammal Prest från Lappland, som begär
Ett pastorat.

BERLOCK.

Det må väl icke vara

Det som jag lofvat bort, Johannishamn.

LÖDER.

Jag tror, min själ! att det var samma namn.

BERLOCK.

Det får han ej; det kan jag straxt förklara.

LÖDER. (*slugt och förtroligt.*)

En präktig lax skall fångas der. Jag spår,
Att Herr Baron får prisa den hvart år.
Här kommer den som rätt kan spå.

2:dra SCENEN.

DE FÖRRE. LOTSO.

Lotso.

Ja, Herre!

Han spå om para lax; men Lotso spå
Om kull och silfver. Voj! ten hand, som få
Så stora pengar.

LÖDER. (*för sig.*)

Kniper också smärre.

LORISO.

Ten vara lik ten ruta, som ten skatt
Trar fram ur jorden i ten mörka natt.

BERLOCK. (*ger henne en penning.*)

Bort! — hän på stunden.

3:dje SCENEN.

BERLOCK. LÖDER.

BERLOCK.

Hur har hon fått veta

Om skatten?

LÖDER.

Som ni såg i drömmen.

BERLOCK.

Tig.

LÖDER.

Gömd af er Farfar i det Ryska krig.

BERLOCK.

Var tyst.

LÖDER.

Som ni med Björnram skulle leta.

BERLOCK.

Tig, säger jag.

LÖDER.

Då ni en midnattsstund

Gick på Johannis Kyrkogård.

BERLOCK.

Håll mund.

LÖDER.

Att fråga Gubbens hamn, som skulle stiga
Ur grafven.

BERLOCK.

Slyngel! kan du intet tiga.

(vill hålla för hans mun, men han rycker sig lös och fortsar att med hög röst tala.)

LÖDER.

Men när besvärjarn svängde om sin staf
Och läste, Fan vet, hvad för magisk läxa,
Steg i den dödes ställe ur hans graf
Med eld och rök ett troll. —

BERLOCK. *(med stigande vrede.)*
Fördömdt!

LÖDER.

En häxa,
Som sad de samma ord, ni hörde nyss:
Att ni en ruta har i edra finger.

BERLOCK.

Din satans karl! här står ju folk och lyss.

LÖDER.

Den gör, att mynt, som ni blott nalkas, springer
In i er ficka af sig sjelft.

BERLOCK.

Min hämd,

LÖDER.

Och det var samma häxa.

BERLOCK.

Hvad?

LÖDER.

Dit stämd

Af Björnram.

BERLOCK.

Den bedragarn! Men hur känner

Du det?

LÖDER.

Af henne sjelf, ty vi ä vänner.

BERLOCK. (*klappar honom på axeln.*)

Har inte du i mig också en vän?

Ack! säg för ingen om den händelsen

Ett enda ord.

LÖDER.

Mig spådde hon, den styggan,

Att, hur jag löper hela stan omkring,

Är jag till slut dock magrare, än myggan.

I hennes spådom är ju någonting

Båd qvickt och sannt, som låter väl sig höra.

Se, myggan sitter på en nådig hand,

Och suger sig helt stinn. Hvad kan jag göra?

Blott se på den och få en plåt ibland.

BERLOCK. (*ger honom penningar.*)

Se här, din skälm. Du kan ock få en splitter-

Ny visa. Hör! tvåhundra exemplar

Till skänks.

LÖDER.

Stor tack, i fall den köps.

BERLOCK.

Den tar

Visst fart. En rolig visa om en vitter

Och ansedd Herre. Melodin är känd.

Den blir nog sjungen snart i hvarje gränd.

(*Tar fram ett blad och gnolar.*)

"Han med stora magen." —

Tyst! ser jag inte hit den magen skrida?

Jo, det är Schröderheim. Kom hem till mig.
Men röj mig inte. Eljest akta dig.

4:de SCENEN.

SCHRÖDERHEIM. (*med en Betjent som bär butelj och glas.*) MYRTENFELT.

SCHRÖDERHEIM. (*dricker ett glas och ser på buteljen.*)

Än syns det inte, att det börjar lida.
Hur många glas har jag nu druckit?

BETJENTEN.

Fem.

SCHRÖDERHEIM.

Fem har jag qvar. Här är nog rum för dem.
(*klappar sig för magen och sätter sig på gungbrädet.*)
Hvad jag missunnar våra skalder alla
Sin tunna kropp! Se, som en ande, kan
En Leopold, en Kellgren sig befalla,
Hvarthelst han vill, så lätt. Jag, stackars man!
Skall släpa sådan prosa-tyngd i magen.
Jag dricker brunn för att förminska den;
Men tycker, att den blir blott större än.
Som Hermanson, jag räknar andetagen.

MYRTENFELT.

När man så mycket hufvud fått, är skäl,
Att man till motvigt mage har jemväl;
Ty eljest bure det omkull.

SCHRÖDERHEIM.

Det hände

Ock Hermanson. Han fick dock ligga blött.
Slikt fall från mig min goda käpp afvände!

Han log; men jag är rädd, jag blefve stött.
Hvad nytt i vittra världen?

MYRTENFELT.

Sen Spastara

Af Lidner, och Passionerna förut
Af Thorild, vet jag, fast det kommer ut
Poemer dussintals, dock intet vara
I riktig mening nytt.

SCHRÖDERHEIM.

En meteor

Är ny och glänser. Men den gamla solen,
Ehur i dag densamma, som i går,
Dock blefve saknad, om hon, som vid polen
Det sker i vintertid, ej ginge opp.

MYRTENFELT.

Det gäller om naturen, om det stora,
Som Skaparn gör. Men under tidens lopp
Allt verk af menskor måste sig förlora.

SCHRÖDERHEIM.

Ruiner endast äro Colisén
I Rom, och Parthenon uti Athen;
Men deras skönhet ingen dock bestrider:
Det sanna sköna står i alla tider.

MYRTENFELT.

Ett Grekiskt tempel, medger äfven jag,
Inger en egen känsla af behag,
Lik den Olympiskt lugna, rena fröjden.
Ett Göthiskt deremot en skakning ger
Åt allt mitt väsen; och jag faller ner
I stoftet för den Helige i höjden.

SCHRÖDERHEIM.

Men hållom oss till vitterheten blott:
Hvad kan ni sätta, som är riktigt godt,
Emot de gamlas verk och mot de Franska?

MYRTENFELT.

Rätt mycket i den Italienska, Spanska
Och Engelska, ja, Tyska poesin.

SCHRÖDERHEIM.

Men är hos Shakspeare ej det äkta sköna
Likt det hos Sophokles: som vin är vin,
Må glasen vara hvita eller gröna.

MYRTENFELT.

Nej, samma vinträd ger, vid Rhen och Cap,
Dock icke vin af samma egenskap.

SCHRÖDERHEIM.

Emellertid är någonting gemensamt
I det man kallar smak. Min mening är
Dock icke den, att det Fransyska ensamt
Skall läsas och värderas. Jag begär
Ej företräde ens för ålderdomen,
Fast den är klassisk: endast att den må
Framgent, som hittills, främst bland studier stå.
För öfrigt lemna jag den vittra domen
Åt Leopold och Kellgren. Följ mitt råd
Och gör detsamma. Thorilds öfverdåd
Bär sig ej länge, tror jag. I Upsala,
Då han för Kungen i kathedern stod,
Betogs jag äfven af hans fria mod,
Hans qvicka svar, hans egna sätt att tala.
Hvart ord var en raket.

MYRTENFELT.

Fyrverkeri,

Om jag får yttra mig, jag ville kalla
Allt hvad jag hittills sett af hans geni.

Så far det upp med glans, att plötsligt falla.

SCHRÖDERHEIM.

Se, nu är ni på riktig väg, min vän.

MYRTENFELT.

En löpare från Kungen!

SCHRÖDERHEIM.

Hvad vill den

Så dags?

5:te SCENEN.

DE FÖRRE. VALTMAN som LÖPARE.

LÖPAREN. (*till Myrtenfelt.*)

Jag har ett Kongligt bud att bära —

MYRTENFELT.

Der sitter Stats-Sektern.

LÖPAREN.

Det är till er,

Jag är befalld, Herr Protocolls-Sekter.

MYRTENFELT.

Till mig? Ifrån Hans Majestät? hvad ära! —

Hvad kan det vara för ett nådigt bud?

LÖPAREN.

Den vers, ni skickat honom —

MYRTENFELT.

Jag? det våga?

LÖPAREN.

Den har han funnit rätt charmant.

MYRTENFELT.

Min Gud!

Hvad menar han för vers?

LÖPAREN.

Det är en fråga,

Jag ej kan svara på. Jag säger blott

Hvad han befallt mig säga, kort och godt.

Han skall i qväll regera, och är tvungen,

Att neka sig det nöjet, som i dag

Han skulle haft med er i muntert lag.

MYRTENFELT.

Hvad! — är det mig ni gäckar, eller Kungen?

LÖPAREN.

Han är ej god att gäcka, mer än ni.

Men sällan långt bestånd har tyranni.

Det är förbi med honom innan natten.

Han måste lemna både thron och slott.

MYRTENFELT.

Är karlen galen eller har han fått

Ett rus? Han talar af sig, ej blott hatten

Med alla granna fjädrarna derpå,

Men sjelfva dumma hufvudet också.

LÖPAREN.

Visst har han låtit många hufvun falla.

Mitt kan han inte komma åt likväl.

Jag är hans Löpare och gör min själ

Gagn för mitt namn. Jag löper undan alla

Hans bödelsknektar snart trehundra år.

MYRTENFELT.

Hvad vill det säga? — Vänta! jag förstår.

Christiern Tyrann —

SCHRÖDERHEIM.

Ha! ha! ha! Att skratta

Är för en brunnsgäst en motion. Tack, tack
Herr Valtman.

VALTMAN. (*sveper i hast omkring
sig en slöja och förestäl-
ler ett fruntimmer.*)

Nådig Herre! låt mig fatta

Om edra knän och be —

SCHRÖDERHEIM.

Hvad vill hon.

VALTMAN.

Ack!

Ett extra nådår åt en stackars enka

Med fyra små i huset — eller om —

SCHRÖDERHEIM.

Om?

VALTMAN.

Om *han* finge pastoratet, som —

SCHRÖDERHEIM.

Säg ut.

VALTMAN.

Som jag min hand har lofvat skänka,
Sen han mitt hjerta grep.

SCHRÖDERHEIM.

Hvem är det?

VALTMAN.

Jo,

Min salig mans Adjunct.

SCHRÖDERHEIM.

Det vill jag tro!
Blott Consistorium ej hans anspråk jäfvar.
(går skrattande.)

6:te SCENEN.

MYRTENFELT. VALTMAN.

MYRTENFELT.

Christiern Tyrann har skickat er. Jag bäfvar,
Som gällde det mitt hufvud. Säg hvad är
Det grymma bud, som ni från honom bär.

VALTMAN.

Herr Karsten helsar er och är rätt ledsen,
Att han i dag ej kan infinna sig
Der han är väntad. Gerna i den kretsen
Han sjönge eljest, helst en sådan sång;
Men nödgas säga från sig denna gång.

MYRTENFELT.

Jag anade just detta.

VALTMAN.

Gustaf Vasa

Skall ges i qväll.

MYRTENFELT.

Hvad hindrar det dinén?

Sen kan han, som Tyrann, dess bättre rasa;
Och rolen har han lärt sig längesen.

VALTMAN.

Hans Majestät vill ändra ett och annat
Vid repitition i dag.

Myrt-

MYRTENFELT.

Förbannadt!

Min sång behöfde just ett sådant sätt
 Att sjunga, så behagligt och så lätt,
 Ehuru konstrikt. Blir den illa sjungen,
 Förlorar den allt värde, allt behag.
 Ve! den fördömde Danske Bödelskungen!
 Hvad ondt han stiftar än i denna dag!

7:de SCENEN.

MYRTENFELT. (*ensam.*)

Den afundsvärde Bellman, som kan gjuta
 Sjelf i musik sin Poesi; och, lik
 En Troubadour, sjelf sjunga vid sin luta.
 Vi andra höra till en sångfabrik,
 Der ej en opra endast, men en visa
 Tillverkas så, att en gör poesin,
 En annan melodin, och harmonin
 En tredje; och den fjerde, som vill visa
 Sin konst, han äfven, drillar bort till slut
 Så melodi, som poesi; och bruden,
 Jag menar visan, som var klen förut,
 Vet knappast till sig, släpad med i skruden.

8:de SCENEN.

MYRTENFELT. HELMING. (*begge tala
 lifligt och hastigt, så att de stundom afbryta hvarandra.*)

HELMING.

Se, Myrtenfelt!

MYRTENFELT.

Ack! Helming, är det du?

HELMING.

Min ungdomsvän.

MYRTENFELT.

Låt mig din famn få trycka.

Du kommer, som beställd, att göra mig
Den största tjänst.

HELMING.

Om jag det kan, hvad lycka
För mig, som sjelf begär en tjänst af dig!

MYRTENFELT.

Ack! i det stora templet i Upsala,
När orgelns åskor tego, hvad din röst,
Liksom ur skyn, slog ner i allas bröst!
Jag mins det, rörd, när jag blott hör dig tala.

HELMING.

Det arma Norrland!

MYRTENFELT.

Hvilken rar tenor!

HELMING.

Ack! der är större nöd, än någon tror.

MYRTENFELT.

Och med hvad känsla, hvad behag du sjunger!

HELMING.

Ty hela skörden frös i år igen.

MYRTENFELT.

Du har en ypperlig method, min vän.

HELMING.

Jag räds, att många redan dött af hunger.

MYRTENFELT.

Jag är förtjust.

HELMING.

Deråt? Är du vid sans?

MYRTENFELT.

Hvad lycklig träff, att du i Stockholm fanns
Och att jag råkade dig.

HELMING.

Ack! är ditt hjerta

Ej mer detsamma, som det fordom var?

Du, som blef rörd af minsta fågels smärta,

Nu ingen känsla, ej ens öra har

För hundra tusen människor, som lida.

MYRTENFELT.

Hvad säger du?

HELMING.

Har hon en sådan sida,

Den fina odling, hufvudstaden, er,

I snillet, smakens, konstens söner, ger.

Ve! öfver er och all er granna bildning,

Som rättare må heta slem förvildning.

MYRTENFELT.

Jag är förundrad öfver dig, min vän.

Men hvilka är det, som du så bestraffar?

HELMING.

Dig sjelf, bland andra. Men om du mig skaffar

Hvad jag begär af dig, tar jag igen

Min straffpredikan. Hör! — Men är du vaken
Och vill du äntligen ge akt?

MYRTENFELT.

Till saken.

HELMING.

Här är en Prest från Norrland, som begär
Hos Kungen audiens: en man af ära!
I enskilt ärende han kommen är;
Men får han nalkas thronen, vill han bära
För landets Fader troget fram, hvad de,
Som honom omge, blanda bort kanske,
Om hungersnöden. Du, som hofvet känner,
Hos hvem af Kungens och af landets vänner
Tror du han vinner för sitt anrop stöd,
Att Nordens arma barn förses med bröd.

MYRTENFELT.

Du menar någon, som står väl hos Kungen.
Följ mig till middan, och du finner två.

HELMING.

Hvar?

MYRTENFELT.

Hos Selins. Der skall en skål bli sjungen
Vid bordet. Sjung den du.

HELMING.

Plär jag väl gå
I hus och sjunga?

MYRTENFELT.

Jag har skrivit rimmen.

Du sjunger dem, som min och husets vän.

HELMING.

Der med min fot jag aldrig varit än.

MYRTENFELT.

Vän i det huset blir man första timmen,
Med din talang, din bildning och ditt sätt
Att vara, värdigt på en gång och lätt.

HELMING.

Du tror att han kan verka.

MYRTENFELT.

I Vestindien.

HELMING.

Det är en köpman.

MYRTENFELT.

Ja, och i Ostindien.

HELMING.

Vid hofvet menar jag.

MYRTENFELT.

Ja, också der.

HELMING.

Har han sin Konungs öra?

MYRTENFELT.

Han har öra,

Och han har smak för allt, som vackert är,
Att läsa och att se, så väl som höra.

Blott jag får säga åt Selin ett ord,

Blir du på stunden buden till hans bord.

Hans rika hus är ett af de förnämsta

Vid Skeppsbron, och i ton och smak det främsta

I hela stan. Der umgås män af rang

Så väl som snillen, lärda och artister.

Der hyllas hvarje konst och all talang.
 Der sitter Sergel bredvid en Minister,
 Och Karsten bröstar sig för en Genral.
 Der mötas män af Kungens vittra val
 Ifrån hans aftonkrets: en Oxenstjerna,
 En Nils von Rosenstein, en Adlerbeth,
 En Leopold, en Kellgren, dem jag vet
 Du ville se, då du dem läser gerna.

HELMING.

Än Schröderheim?

MYRTENFELT.

Han träffas ofta der,
 Också i dag vid middan. Ja, den är
 För honom, som ger bort prestlägenheter,
 Just gjord,

HELMING. (*uppmärksam.*)

Ja! så!

MYRTENFELT.

Och för en ann, som ock
 Det gör ibland, Baron Berlock.

HELMING.

Berlock?

MYRTENFELT.

Fru Schröderheim rår för, att han så heter
 I hela Stockholm, för det bång han gör
 Af sin person, hvar gång sig Kungen rör.

HELMING.

Den damen är bekant för sina qvicka
 Och glada infall.

MYRTENFELT.

Med sitt fjesk ändå

Kan den Berlocken stundom mer förmå,
Än visarn sjelf, på hvilken alla blicka.

HELMING.

Du menar favoriten, Baron —

MYRTENFELT.

Tyst!

Om honom intet ord här vare knyst.
Sjelf vitter, är han vän af alla vittra.
Det låts väl ock Berlock för Kungens skull;
Men fast han sjunger smått och rör på zittra,
Är han i smak, som i begär till gull,
En Midas. Dock förstår han det som pryder,
I rum och andra yttre föremål.

HELMING.

Han lägger sig i Prestbefordringsmål,
Sad du?

MYRTENFELT.

Hvem gör ej det? men han betyder.
Ja, för att honom vinna på en gång
Med Schröderheim, hvars sak det är — tillställer
Selin i dag en glad diné med sång.

HELMING.

Hvad är då ändamålet?

MYRTENFELT.

Jo, det gäller
Ett pastorat af första klassen.

HELMING.

Så!

Och det skall sjungas bort? Åt hvilken då?

MYRTENFELT.

Här är en Prest med verldsvett och med snille.
Predika var väl hittills ej hans sak.
Dock kan han det — och gör det med den smak,
Som om han talte i ett ordensgille,
Du ser bekymrad ut.

HELMING.

Vet du, hvad namn

Det pastoratet har?

MYRTENFELT.

Johannishamn.

HELMING.

Just det jag söker.

MYRTENFELT.

Du bli prest? Må göra.

Din vackra röst du måste låta höra
I Stockholms kyrkor, eller, der jag tror,
Den bäst gör lycka, på theatern, Bror.

HELMING.

Lycksökeri är ej min sak. Ej buga,
Ej smickra kan jag, ej i förmak stå
Och spilla tiden, Det behöfs också
Ej i mitt yrke. Läkare, som duga,
Användas alltid, Löpa från mitt kall
Jag aldrig gjort och aldrig göra skall.
Min äflan, med ett ord, är för en annan.

MYRTENFELT.

Selin till höger, och till venster du!
Hvad strid! — För den, du gynnar, tala ju
Förtjenster?

HELMING.

Ja, och silfverhår om pannan.
I tretti år han tolkat Herrans ord
Med andans kraft; och vägen för sin hjord,
Så med exempel, som med ord, han visar.

MYRTENFELT.

Nå! fast det syns förrädiskt mot vår värd,
Sjung pastoratet åt den man, du prisar.

HELMING.

I alla fall är han det mera värd.

MYRTENFELT. (*lemnar honom noterna.*)

Se här: försök om det är något hinder
I metern för den vackra melodin.
Du kan förstå, hur det för Skalden binder
Ej blott metriken, men ock fantasin,
Att sätta ord till noter. Sjung min vän.
Hvad helst din sång tar opp på sina vingar,
Det faller ej. Låt höra, hur det klingar.

HELMING.

Här ute?

MYRTENFELT.

Här är ingen menska än.

9:de SCENEN.

DE FÖRRE. LÖDER.

LÖDER.

Jo, här är en. Jag vore menska redan,
Blott som ett tvåbent obefjädradt djur:
Så lärde Plato. Som man upptäckt sedan,
Är menskan ett förnuftigt kreatur.

Jag tagit Medico-Philosophiæ
Examen i min ungdom, jag också;
Ehur det sedan var Theologiæ
Licentiaturen, som jag tänkte på.
Jag är tillreds, när Doctorn täcks befalla
Att bli hans Cicero, som de mig kalla.

MYRTENFELT.

En Cicerone heter det.

LÖDER.

Sekter!

Lär inte mig, då jag kan lära er.
Det slutas väl på ne in ablativo;
Men märk! jag talte in nominativo.
Ni låtsar vara vitter, ja, poet,
Och kan ej declinera homo. Vet,
Att Cicero går efter homo.

MYRTENFELT.

Riktigt!

Går efter, står bakom. Det visar er,
Herr Cicero, er plats.

LÖDER.

Hvad plats? jag ber.

MYRTENFELT.

Bakom.

LÖDER.

Hvem?

MYRTENFELT.

Folk. — Vi ha här något viktigt
Att tala om, vi begge.

LÖDER.

Viktigt! Ja!

Jag vet, hur det är viktigt, ha! ha! ha! —

Ni visar mig bakom, ni lilla Herre,

Mig, som med stora Herrar, sällan smärre

Än Lorder, Knesar och Marquiser går.

I bredd med dem på Norrmalms torg jag står;

Och än åt söder, än åt norr dem vänder,

*(fattar Myrtenfelt vid axlarna och vänder honom
först åt den ena, sedan åt den andra sidan.)*

Och sen jag vist dem Slottet på en gång

Och Slagtarhuset jemte Djurgåls stränder;

Så ropar jag: ce pittoresque mont

C'est Brunkeberg! Då plä de alla stanna

I djup beundran, som Herr Doctorn gör,

När han min Herres båla verser hör.

Horatii ord så ofta sig besanna:

"Ej igeln släpper, innan han blir stinn,

Ej rimmarn, innan alla somnat in."

MYRTENFELT.

Spion.

LÖDER.

På det ni kläcker! lik en höna,

Som går ur bot, att genast skrika ut

Sitt storverk! Ser man icke allt det sköna,

Ni föder, straxt i Allehanda.

MYRTENFELT.

Hut!

I Stockholms-Posten står det.

HELMING.

Min begäran,

Herr Löder, var att här få möta er

Först klockan åtta. Var så god, jag ber,

Och kom tillbaka.

LÖDER.

Jag skall ha den äran. (*låtsar gå, men gömmer sig bakom träden.*)

MYRTENFELT.

Han kan förarga en till döds — Min vän,
Nu sjunger du, och ger mig lif igen.

HELMING. (*sjunger.*)

Upp med det blinkande
Glaset från bordet!
Fånga den vinkande
Glädjen, min bror.
Fram med det lekande,
Roande ordet!
Löjena, smekande,
Följa sin mor.

MYRTENFELT. (*beskäftigt.*)

Jag menar glädjen, modren till de rena,
Oskyldigt skälmska löjen. Dem allena
Uppmanar jag, som du skall straxt få se,
Med ord och rim, som leka, såsom de.
(*blir varse bordet.*)

Se der butelj och glas. Nu må vi göra
En riktig repetition, mon chër.
När alla tystnat, alla endast höra,
Och du begynner: svänger du så här
Ditt lyfta glas, som skulle du en fluga
I flykten fånga: och vid nästa rad
Kan du för Schröderheim en smula buga.
Ty honom menar jag, som qvick och glad
Har ord, som roa, ständigt på sin tunga.

HELMING.

Agera kan jag inte, endast sjunga.

MYRTENFELT.

Var då blott röst; jag är blott öra nu

Och tiger stilla. Örat gör det ju.

Begynn ånyo: Upp med det blinkande (*halft sjungande.*)

HELMING.

LÖDER. (*faller in med en parodierande melodi.*)

Upp med det blinkande

o. s. v.

Kom utan sinkande:

Sätt dig vid danken.

Töm, utan svinkande,

Stopet min bror.

Bort med allt pjunkande!

Njut, som vid dranken

Njuta de klunkande

Små med sin mor.

MYRTENFELT.

Gemena parodi! Det är förbannadt,

Att jag den fan ej slippa kan i dag.

Gå, grymta, klunka, njut med dem i lag,

Som du är lik.

LÖDER. (*kommer fram.*)

Groft eller fint, hvad annat,

Än hvad de göra, är väl det som sker

Vid edra läckra mutande dinér. (*går.*)

10:de SCENEN.

DE FÖRRE UTOM LÖDER.

MYRTENFELT.

Ve den, som först fann på att travestera!

HELMING.

Naturen sjelf har gjort en parodi

Af menniskan i apan. Men hvad mera?

Vi se dock menskan menniska förbli,
 Och apan är blott apa. Ja, vi skratta,
 Vi sjelfva, när hon härmar oss — Förlåt!
 Gör du ej bäst, du ock, att le deråt?
 Nu skall jag sjunga: blott jag rätt kan fatta
 Och återge det fina i din sång.

MYRTENFELT. (*ser sig omkring.*)

Männ nu den smädarn riktigt gått sin gång.

HELMING. (*sjunger.*)

Sköna syn! när blomstren spricka,
 Och att nektar ur dem dricka,

Fjärlar samla sig och bin.

Så de glada, luftigt lätta

Löjen och Behag sig sätta

På de glas, som fyllts med vin.

Se på den glimmande

Kantens ring:

Huru de, stimmande

Rundt omkring,

Jaga hvarandra, de täcka små,

Tills de par vid par der stå,

Nyfiket blickande

Ner i den lilla

Stilla

Sjön af vin.

Der med en förundrad min

Spegla de sig, och le,

Nickande

Åt hvarandra, och se

På det sköna vin, allt mer

Lystne att smaka.

Nu de flyga dit ner

Och sig doppa,

Men hoppa

Häpne tillbaka,
 Och på vingarna skaka:
 Som likt aspens blad,
 Efter regnets bad,
 Glänsande darra och droppa.

Ack! hur förtjusande,
 Hur berusande,
 Att blott se
 Glädjen i glaset le!
 Se!

MYRTENFELT. (*hänryckt.*)

Se!

HELMING.

Men nu din munn,
 Att fånga den sköna, förunn.

Ja, nu,

Lyckliga du!

Dän med en kyss henne tag;

Och i den kyssen, min vän,

Känn,

Huru dig möta

Alla de söta

Små löjen och behag.

Nu är njutningens ögonblick:

Drick.

MYRTENFELT. (*som under hela sången röjt en innerlig förnöjelse, räcker med förtjusning glaset åt Helming, halft sjungande.*)

Drick!

Nu är njutningens ögonblick:

Drick!

Drick detta sköna vin, det himmelskt klara,

Det är Champagne, nej det är nektar; tag.

HELMING.

Drick du, min vän, och njut: jag sjunger bara.

MYRTENFELT. (*grinar sedan han druckit.*)

Det smakte mineralt.

HELMING.

Det trodde jag.

MYRTENFELT.

Du sjöng förträffligt. Ack! hvad det skall göra
Vid bordet för effekt.

HELMING.

Om det blefve den,
Att Schröderheim mig sedan ville höra,
Då jag har någonting, som bättre är
Att säga honom.

MYRTENFELT. (*stött.*)

Bättre! — Det besvär,
Jag gjort dig, hoppas jag, du mig förlåter.
Vi se väl någon gång hvarandra åter. (*ärnar gå.*)

HELMING. (*drar honom tillbaka.*)

Min bästa vän! du missförstod mitt ord.

MYRTENFELT.

Jag skref det utan anspråk, för ett bord,
Och tyckte, att det föll sig småbehändigt.

HELMING.

Jag tänkte inte på din poesi.

MYRTENFELT.

Om den är ingen fråga. Melodi
Och sångmethod gör allt, ehur eländigt
Det ordet är, som sjungs.

HELMING.

Nu tänkte jag

Blott

Blott på den sak, jag vinna vill i dag.
Förlåt: jag kan ej tänka nu på annat,
Ån Nordens arma barn som lida nöd;
Och hur den gamla Presten skall få bröd.

11:te SCENEN.

DE FÖRRE. SCHRÖDERHEIM. (*som en
stund förut synts stående i fonden.*)

SCHRÖDERHEIM.

Ursäkten, mine Herrar: jag har stannat
Ej i beundran blott, att höra er,
Men i förundran öfver det jag ser:
Hur man ur min butelj obuden dricker.
Om det då vore vin!

MYRTENFELT.

Det var som vin,
Herr Statssekt: jag drack det med god min.

HELMING. (*för sig.*)

Ah! det är Schröderheim.

MYRTENFELT.

Ja, ännu sticker
Det mig i näsan, som champagne.

SCHRÖDERHEIM.

Min sann!

Det är att vara rätt poet. Ni kan
Umbära en pension, då ni af vatten
Gör vin, min vän.

MYRTENFELT.

Dock gör jag inte bröd
Af luft, ehur jag rimmar halfva natten.
På hela dagen kan jag sen med nöd
Förtjena middans mål vid protokollet.

SCHRÖDERHEIM.

Förblefve ni vid detta helt och hållet,
Så vore brödet större. Men välan!
Gör sådan vers, som Kellgren ej fördömmar,
Och som Academien belöna kan:
Då är jag viss att Kungen er ej glömmar.
Men vitterheten, som en hufvudsak,
Blott i odödlighetens tempel gäller.
Der lefver man af snille och af smak;
Här blott en nyttig flit oss tillfredsställer.
Tre återstå af mina åtta glas: (*slår i ett glas och dricker.*)

Ett går jag miste om för ert kalas.
Tack mellertid för den rätt vackra sången.
(*sätter sig på ett gungbräde.*)

MYRTENFELT. (*presenterande*)

Herr Helming, Licentiat!

HELMING.

Herr Statssektter!

Förlåt, att samma stund jag nämns för er,
Jag vågar fram en bön: den enda gången
Törhända i min lefnad.

SCHRÖDERHEIM. (*hostar*)

Hm! — välan!

HELMING.

Jag ber om ynnest för en hedersman.

Jag sjelf har rest i Lappland och jag känner,
Hvad mycket godt han der har gjort.

SCHRÖDERHEIM.

En prest?

HELMING.

Ja, och en verklig. Tretti år der fäst,
Förtjente han befordran. Utan vänner,
Som tala för hans sak, har han sin lit
Blott till Herr Statssektern. Utom hans nit
I läran, och hans dygder och hans långa
Tjensttid; ack! låt hans många barn också
Ert goda hjerta röra.

SCHRÖDERHEIM.

Huru många?

HELMING.

Tolf.

SCHRÖDERHEIM.

Tolf! — rätt presterligt!

HELMING.

De flesta små;

De äldre gå i skolan, eller läran

Hos timmerman och smed. Får han den äran
Uppvakta er?

SCHRÖDERHEIM.

Är han i stan?

HELMING.

På stund

Är han i trädgårdn här.

SCHRÖDERHEIM.

Vi träffas sedan

Vid kaffebordet. Den, som dricker brunn,
Skall röra sig. (*dricker ett glas.*) Sex har jag druckit redan.

(*vinkar fram sin betjent, som tar buteljerna och glaset.*)
Om flaskan, som om hustrun, den bäst rår,
Som begge med sig tar, hvart helst han går.

12:te SCENEN.

HELMING. MYRTENFELT.

HELMING.

Hvad han är munter!

MYRTENFELT.

Kungen sjelf sitt nöje
Har af hans qvickhet. Hvilken ledsam sak
Han än må föredra, ger han den smak
Med något infall, något sinnrikt löje.

HELMING. (*ser på klockan.*)

Jag väntar ett par vänner hit rättnu
På frukost. Gör dem sällskap, äfven du.

MYRTENFELT.

Jag väntar jag också, dock inte vänner.
Det är personer, som jag inte känner,
Men ärnar speja.

HELMING.

Speja! Hvarför?

MYRTENFELT.

Jo:

En yngling utan seder, utan tro,
Har enleverat en bedragen flicka
Och klädt sin dräng till prest, som viger dem.

HELMING.

Ett nidingsstreck! Hur vet du det? Af hvem?

MYRTENFELT.

Blott af mig sjelf. Jag märkt, att jag kan blicka
In i en sak, och se, hvad ingen ann
Blir varse.

HELMING.

Ja i skyn. På jorden kan
Du deremot gå som en blind, och stöta
Omkull dig på hvar stock och sten, som möta.

MYRTENFELT.

Jag undrar sjelf derpå. Men, som du vet,
Är Siare det samma, som Poët.

HELMING.

Ja, du kan dikta. Nå! hvad få de tvenne
I din roman för namn?

MYRTENFELT.

Jag kallar henne
Angelica.

HELMING.

Besynnerligt! Du spår
I sanning, tror jag. Hon kom hit i går,
En okänd fremling, och har hunnit redan
Bli nämnd för dig.

MYRTENFELT.

Du känner henne, du?

HELMING.

Oskyldig, som ett barn, var hon ännu
I aftons, bror. Har hon så fallit sedan?

MYRTENFELT.

Oskyldig uppsyn mången flicka bär
I samma stund hon stjal sig bort ur huset.
Kan du ej gissa hvem förförarn är?

HELMING.

Hvad hemligt göres, kommer dock i ljuset
Så oförmodadt. Kunde jag väl tro
Att här din Siarblick mig skulle hinna.

MYRTENFELT. (*brydd.*)

Du är väl inte sjelf den samme?

HELMING.

Jo;

Men röj mig inte. Du skall sedan finna,
Att jag dock ärligt menar.

MYRTENFELT.

Presten är

Då inte falsk.

HELMING.

Visst inte,

MYRTENFELT.

Är då ingen

På hennes sida?

HELMING.

Hennes far är här.

Det är just han, som skall välsigna ringen

MYRTENFELT. (*slagen och förlägen.*)

Ja så. Jag gratulerar.

HELMING.

Hvad! min vän!

Jag räds, du inte gillar min förening.

MYRTENFELT.

Blott mig förundra kan jag öfver den.
Hvem kunde tro, att det var ärlig mening
I ett så hemligt möte, af ej fler,
Än blott de tu och presten?

HELMING.

Jag bekänner,
Att du har rätt. Hur tyst en vigsel sker,
Bevittnas den likväl af nära vänner;
Men utom dig, som jag ej visste, hvar,
På Söder eller Norr, jag skulle leta,
Har jag här ingen vän, det jag kan veta.
Än mindre har min brud och hennes far,
Som all sin tid längst upp i Lappland varit.

MYRTENFELT.

I Lappland? Fann du henne der?

HELMING.

Du vet,
Att jag som botanist åt Fjellén farit:
Då njöt jag i det huset gästfrihet.

MYRTENFELT.

En Lappska! min förundran allt mer stiger.
Der uppfödd, i en sådan hemsk natur,
Bland vildar, hon förtjuste dig! men hur?

HELMING.

Nog! — det är lyst på orten, och nu viger
Oss Gubben här, som sjelf med henne kom,
Att göra min, om ej sin egen lycka.
Hvad jag är glad, att du är med: derom
Jag nyss ej kunde drömma!

13:de SCENEN.

MYRTENFELT. SEDAN LÖDER.

MYRTENFELT.

Att förrycka

En så förståndig och så bildad man!

Hvad trollkonst har hon haft den råa qvinnan?

Tyst! det kan bli en Lappska idyll, minsann,

Som heter Häxan: nej, Förtrollarinnan.

Den sväfvar för mig. Ja, se der idén:

Jag skall på stund ta fatt'en i allén.

(går hastigt och stöter på Löder, som knuffar honom långt stycke undan.)

LÖDER.

Ur vägen Herre. Dröm ej midt på dagen;

Ni eljest känna får hvad ni ej ser.

Om han ej krossas, af en tullbom slagen,

Så faller han i någon ruddam ner.

TREDJE AKTEN.

Theatern är densamma som i Första Akten.

1:sta SCENEN.

BERLOCK och AURORA. *(komma ur salongen.)*

BERLOCK.

Charmant! superbt! Hon arrangerar så,
Att Kungen själf här kunde dejeunerar.

AURORA.

En sådan nåd kan jag väl aldrig få.
Men om Hans Majestät ej gjorde mera,
Än steg här in och satt ett ögonblick
I sin salong; om jag den äran fick: *(med en djup nigning)*
Då kände jag mig högt af lyckan buren. *(med upp-
lyftade händer.)*

BERLOCK.

Hvem vet, min vän, om det i dag ej sker,
Då Kungen är i trädgåln, och beser,
I sällskap med Lord Well, de Lappska djuren,
Som han beställt till England.

AURORA.

Hvilken stund

På dan?

BERLOCK.

Kring tolf. Då Kungen gör sin rund
I trädgåln, skall du passa på. Törhända
Får du den nåden för ditt trogna nit.
En nick åtminstone skall han dig sända,
Då han sitt qvicka öga vänder hit.

(går, men kommer igen.)

Låt blomstren sitta qvar, och allt som pryder —
Må det för honom synas gjordt! (*går*)

AURORA.

Jag lyder.

BERLOCK. (*kommer igen*)

Gens comme il faut är väl det främmande,
Du väntar hit?

AURORA.

Ja, ganska få, blott tre.

BERLOCK.

Jag menar herrskap, som man plär dem kalla,
Fast ej af börd, som med ett ord ha lof
Att visa sig, om ej vid Kungens hof,
Dock i hans trädgård.

AURORA.

Der jag får befalla,
I detta hörn och inom min salong,
Jag menar Kungens, som han täckts mig låna, (*niger*)
Är ordning, hoppas jag. Men mången gång
Ser man der borta i allérna så'na,
Som inte borde synas här: Livré,
Bindmössor, Lappska troll och andra fler.

BERLOCK.

Väl! väl!

AURORA.

Men snygga barn plär jag ej neka
Att stimma här, då de beskedligt leka.

2:dra SCENEN.

AURORA. WILHELM. ROBERT OCH ANDRA
GOSSAR.

WILHELM.

Vill du slå vad?

ROBERT.

Det vill jag.

WILHELM.

Hör, Mamsell!

Skall inte här en Lapp slå upp sitt tjell
Och beta sina djur?

AURORA,

I Kungens trädgård?

WILHELM.

Ja, der på gröna rundeln,

AURORA.

Hvad! en fägård

Här inom Kungens borg? Skäms inte du?

ROBERT.

Hvad har jag sagt?

WILHELM.

Vi få väl se ännu.

(Alla gossarne springa sin väg.)

3:dje SCENEN.

AURORA. MYRTENFELT.

MYRTENFELT.

Lyckönska mig, Aurora.

AURORA.

Till hvad lycka?

MYRTENFELT.

Till Lappska bruden, som jag redan ser
Af alla prisad.

AURORA.

Huru! — Är hon er?

MYRTENFELT.

Det är ju jag, som skrifver, låter trycka
Och sälja henne: min är hon väl då?

AURORA.

Det är en brud på vers, kan jag förstå.

MYRTENFELT.

I den idyllen skall jag ej förtiga,
Med hvilken smak du ordnat dejeunén
Och prydt salongen. Tyst! de komma ren.

AURORA.

Hvad ser jag? Är det hon? och klädd som piga!
Jag var i ångest att få se igen
Den Lappska trollpacks-dräkten. Men
Bindmössa! det är värre. Jag är tvungen
Att visa henne bort. Ni vet, att här
I min salong, som tillhör sjelfva Kungen, (*niger*)
Fast jag af nåd får nyttja den, som min,
Bindmössor och livrer ej slippa in.
Men Gud ske lof! hon ser ej ut som häxa
Och trolla kan ej Prestens doter, nej.

(läser igen dörrn till salongen och gömmer hos sig
nyckeln.)

MYRTENFELT.

En sådan skönhet! hur den kunnat växa
I vilda öknens djup, förstår jag ej.

Profilen är ju Grekisk. Ja, den pannan,
Den näsan likna dem på Psyches bild
Af Sergel. Vore dräkten blott en annan!

AURORA. (*rycker på axlarna.*)

Bindmössa! Åh!

MYRTENFELT.

Jag väntade en vild!

4:de SCENEN.

DE FÖRRE. HELMING. FJELLSON. ANGELICA

ANGELICA.

Som i en trollpark, går jag här betagen,
Bland dessa höga trän. Knappt var jag så
Vid Slottets åsyn, då vi skulle gå
I land på Skeppsbron, af förundran slagen.
Beredd på allt hvad staden präktigt ter,
Fann jag dess hus och tempel ej så stora,
Ja, ej så sköna, som de Fjell, man ser
Hos oss sin hvita spets i skyn förlora.
Men våra arma trän, hvad äro de
Mot dessa jättar? Ack! den åldrige,
Som står der majestätlig, främst i raden,
Är inte det en ek?

HELMING.

Jo.

ANGELICA.

Och den här
Till höger med de stora fingerbladen,
Hvars krona sådan prakt af blommor bär?

HELMING.

Kastanje heter den.

ANGELICA.

Än den, der vinden
Med lätta löfvet spelar hvitt och grönt?

HELMING.

Det är en silfverpöppel.

ANGELICA.

Känn, hur skönt
Det doftar här! och hör, hvad surr!

HELMING.

Ur linden

Af bin.

ANGELICA.

De snälla små! Ack vi ha blott
De leda myggen och det värre knott. —
Se äfven blomstren, hvad de äro stora
Mot dem i Norden! Hvad naturen här
Är rik och skön!

HELMING.

Dock har ock Lapplands Flora
Rätt mången täckhet. Ack! jag fann ju der
En blomma, som jag icke ville byta
Mot någon, hvarmed Stockholms fönster skryta.
(tar henne om lifvet.)

ANGELICA.

Den här, som sitter på sin gröna thron,
Med vakt af törnen, den så lifligt röda,
Der daggens tårar som rubiner glöda,
Är det ej rosen? Säg mig, är det hon?

HELMING.

Ja.

ANGELICA.

Blomstrens drottning.

MYRTENFELT.

Hon har läst Poeter.

Görs vers också på Lappska!

ANGELICA.

Lappen ock
Har sina sånger. Jag kan Svenska dock.
Jag läst bland andra ett poem, som heter
Atis och Camilla; och hvad poesi
Vill säga, hur hon med musiken
Är släkt i välljud, lärde jag deri.
Dock aftonrodnan, som i lugna viken
Beser sin sköna bild, var ren förut,
I det som vackert är, min lärarinna.
Och han som sjunger ljusa natten ut
Så för sin maka, som sin älskarinna,
Mig lärde redan före dig, min vän,
Att sång är mer än välklang för vårt öra;
Att själen vingar får igenom den,
Som mellan jord och himmel henne föra
Upp till den thron, der kring den Högste allt
Är evigt samljud, är hvad han befallt.

HELMING.

Jag hört i Södern näktergalen sjunga;
Men den i Norden rörde mig långt mer,
Hans toner äro ljufvare och fler.
Han heter ju ock därför Hundra-tunga.

ANGELICA.

Ja, hos de Finska grannarna, min vän;
De kalla honom Satakielinen.

MYRTENFELT.

Min sann! det låter ju som Italienska.

Så borde han bli nämnd också på Svenska.
Ja, det skall ske, och det igenom min
Idyll. Der skall jag sätta honom in.

ANGELICA. (*ser på de öfriga
blomstren*)

Är Rosen drottning, vill jag anse dessa
För hennes hof.

HELMING.

Af tusenskönor är

Den gruppen, och af nejlikor den här.

ANGELICA.

Än denna med gestalt af en Prinsessa,
I silfverskir, med guld beprydd, som ser
Så hög ut, der hon står för sig allena.

HELMING.

Det är en lilja.

ANGELICA.

Med den himmelskt rena

Steg ju en engel till Maria ner:

Jag tar den.

HELMING.

Akta, se! (*visar på en Post*)

ANGELICA.

Hu! i det gröna,

I rosengård, en vakt med blankt gevär:

Det kan ta bort all känsla för det sköna.

Ack! i vår Nord, på höga bergen der,

Hvad frihet! Ja, som renen uti dalen

Och fågeln under skyn, så glad och fri,

Jag njöt der allt; och ingen sad': låt bli.

HELMING.

Nu mina vänner, gå vi in i salen.

Der är ju allt i ordning.

AURORA.

AURORA.

Ack förlåt!

Jag är rätt ledsen.

HELMING.

Det är inte åt,

Om något brister, är det ej så noga.

Täcks Svärfar in i salen sig förfoga.

FJELLSON. (*står upp ifrån en bänk vid sidan*)

Jag var här sist i Adolph Fredriks dar:

Hur allting sedan sig förändrat har!

Då hörde man de fyra riksens ständer

Regera, som när alla vindar bli

På en gång lösa. Nu så lugn som fri,

Går Staten, lik ett skepp längs flodens stränder.

Ej endast styrelsen är annan nu,

Men äfven folket, som ej mer i tu

Slits af partier. Hatt och mössa skilja

Ej mera hus från hus och vän från vän.

AURORA.

Jo, Herre, denna skillnad gäller än.

Det gör mig ondt; men det är Kungens vilja,

Att ingen af vårt kön, som mössa bär,

En sådan mössa, får sig visa här.

Mamsell skall skaffa sig en hatt.

HELMING.

Hvad yra?

MYRTENFELT.

Rätt komiskt!

5 Del.

F

HELMING.

Jag förstår: hon roar sig

Med ordlek.

AURORA.

Jag! jag skulle roa mig

Åt Kungens bud!

HELMING.

Han som är satt att styra

För land och rike, kan han bry sig om,

Hur flickor klä sig? Kom min engel! kom.

(går med Angelica åt salongen.)

AURORA.

Men jag har nyckeln.

HELMING.

Öppna dörrn, jag ber.

AURORA.

Nej!

HELMING.

Tag hit nyckeln.

AURORA.

Intetdera sker.

Den mössan kommer inte, skall jag säga,

Dit i den Kongliga salongen in,

Så länge den af Konglig nåd är min.

HELMING. *(för sig.)*

Kan hon väl göra det blott för att preja?

(sakta till henne.)

Jag skall betala dubbelt.

AURORA.

Herre! vet,

Att jag ej köps ifrån min skyldighet.

HELMING.

Hon är all aktning värd. Men kan det finnas
En sådan, med förlof sagdt, lumpen lag?

MYRTENFELT.

Det fins en mängd, min vän, af samma slag,
Som vi på hofvet måste noga minnas.
Der vistes bort en gammal käck Genral,
För det han ej var klädd, som till en bal.

FJELLSON.

Jag undrar ej, att det är föreskrifvit,
Hur den som går till hofs skall kläda sig,
Men denna nya dräkt, som Kungen gifvit
Åt hela Sverges folk, förvånar mig.

MYRTENFELT.

Bevisar icke äfven det hans Svenskhet?

HELMING. (otålig.)

Säg Franskhet eller Spanskhet —

MYRTENFELT.

Nej, hur Fransk

Han än må anses, är dock Fosterländskhet
Vår Konungs främsta dygd. Visst är den Spansk,
Den dräkten: axelkrus och hatt med fjäder
Och liten kappa. Mönstret är likväl
Från sjelfva Gustaf Vasa. Ja, min själ!
Far till Gripsholm, och syna der hans kläder,
I taflan, der han står i full gestalt,
Så majestätlig, bland sin samtids stora,
Den störste sjelf.

HELMING. (som gjort flera försök att öppna dörren.)

Fördömdt! Skall jag förlora

Min sköna plan.

FJELLSON.

Märkvärdigast af allt

Är, att den klädseln antogs af Nationen,

Att Svensken lydde sådant bud från Thronen.

Det visar hvad en älskad Kung förmår.

Trots fördom, vana, mod, hans vilja rår.

HELMING. (till Aurora.)

Jag är ju inte chapeau bas, jag heller.

AURORA.

Men hade Herrn livré, kom han ej in,

Han heller.

HELMING.

Nu förstår jag. Lagen gäller

Emot betjening. Men då hon är min

Fästmö, och Pastorns dotter, är ju saken

Helt annan.

AURORA.

Här i Stockholm klä sig så

Blott de, som tjena.

HELMING.

Fins här inte då

En hatt att få?

AURORA.

Ännu är ingen vaken

I någon bod.

ANGELICA.

Gör henne ej besvär

Och var ej ledsen. Hela trädgårdn är

Ju en salong så skön, så stor. Härute
 Har jag väl lof att vara. Låt oss gå
 Dit bort, bakom, der vi vår frihet njute.
(till Aurora.)

Dit torde väl min Far sitt kaffe få.

AURORA.

Förlåt! — Mamsell är söt och kan sig skicka
 Så väl, som någon dam med hög tupé
 Och sidenhatt, der stora fjädrar nicka.
 Men får man henne här med Herrar se
 I denna dräkt: så kan det tydas illa,
 Förstår Mamsell.

ANGELICA. *(upprörd.)*

Låt oss gå hän, min Far.
 Kom, skyndom oss. Du, Helming, stanna kvar.

HELMING.

Jag lemna dig!

ANGELICA.

Din frejd det skulle spilla,
 Med blygd dig hölja, om du följde mig.
 Ack! till min hembygd längtar jag tillbaka.
 Der hoppas jag igen få möta dig.
 Farväl.

HELMING.

Hvad menar du?

ANGELICA.

Der för din maka
 Behöfver du ej rodna såsom här.
 Der får jag vara din, ack! endast der. *(vill gå.)*

HELMING. *(drar henne tillbaka.)*

Min är du redan här. Min skall du vara

Tills döden skiljer oss, hvart vi än fara.
Men nu är frågan om en liten fest
Derinne. Flora bjuder dig till gäst,
Dig, som i öknen med dess blommor prydde
Så mången skön idyll.

ANGELICA.

Mer än hvad här
Är stort och grannt, jag njöt det lilla der.
Hvad fröjd och kärlek i vår hydda tydde
En liten löfkrans, med en hjertlig sång,
I sorglös frihet! Här hvad ledsamt tvång,
Hvad band af småting, som all glädje störa!

HELMING. (*afsides till Aurora.*)

Hör på. Att hon är brud, vet hon ej än.
Derinne först hon skulle få det höra.
Men sätt på henne kronan här, och sen
Får hon väl slippa in, vill jag förmoda.

AURORA.

Ja, det går an. Jag dumma, som ej kom
Sjelf på det rådet.

ANGELICA.

Tillåt mig, min goda
Mamsell, att göra er en fråga. Om
Så skulle hända, att ett herrskap ginge
In i salongen, och det skulle ha
Med sig en Jungfru, klädd som jag: så finge
Hon ju derinne passa upp?

AURORA.

Åh ja,
Sin egen Fru.

ANGELICA.

Nå väl! som kammartärna
Jag tjent och tjentar än min gamla Far;
Och hvad jag sedan alla mina dar
Skall göra för min man, det må jag gerna
Nu göra för min fästman.

HELMING.

Hvad? min vän.

ANGELICA.

Slå i ditt kaffe, skära för dig kaka.
Nu vill jag till och med, hvad jag dock sen
Ej ärnar göra, då jag blir din maka,
Bakom din stol vid bordet ställa mig.

HELMING.

Nej, hela högtiden är gjord för dig.
Du är dess Drottning.

ANGELICA.

Hellre tjenarinna,

Förrän jag vigs och sedan husets Fru,
Än, som min Herre tänker, Drottning nu,
Och sedan all min lefnad en slafvinna.

HELMING.

Och du kan säga mig det ordet, du?

ANGELICA.

Förlåt mitt skämt.

AURORA.

Ack! se der kommer nu,

Den goda, glada Herrn. Jag är så mån om,
Att han skall få sitt kaffe varmt och godt.

(går till spiselst.)

HELMING.

Det är ju Schröderheim. Nu om jag blott —
Hör du min vän. (*hviskar åt Angelica.*)

ANGELICA. (*går till Aurora.*)

Låt mig servera honom.

Aurora skall få se, att jag är snäll.

Säg, att jag är från landet.

AURORA.

Väl!

HELMING.

Mamsell!

Släpp mellertid oss in.

(*Aurora öppnar salongen för Fjellson, Helming
och Myrtenfelt.*)

5:te SCENEN.

SCHRÖDERHEIM. ANGELICA. (*vid spiselst.*)

AURORA. (*i ståndet.*)

En mängd lekande barn visa sig i fonden. Ett och annat löper fram på Theatern, ibland dem Calle och Emma.

SCHRÖDERHEIM. (*ser på sin klocka.*)

Det är en timma,

Sen jag drack ur min sats. Nu kan jag få
En half kopp kaffe, eller hel också. (*sätter sig.*)

AURORA.

Straxt, nådig Herre! Hvad de barnen stimma!

SCHRÖDERHEIM.

Ack! låt dem roa sig, de söta små.

Så hjertligt glädas få de sedan sällan,

När de bli stora. (*fattar en gosse i språnget.*)

Sprang du in i fällan,

Du lilla råtta.

GOSSEN.

Då är Herrn en katt.

SCHRÖDERHEIM.

Din skälm.

GOSSEN.

Men eljest ser ni ut som Nalle.

SCHRÖDERHEIM.

Det har du rätt i, Truls.

GOSSEN. (*med stolthet.*)

Jag heter Calle,

Som Kungens bror.

EN ANNAN GOSSE. (*i det han sätter af.*)

Försök, att ta mig fatt.

EMMA. (*kommer smekande.*)

Tag mig i stället.

SCHRÖDERHEIM. (*tar henne på knä.*)

Vackra barn! du känner

Igen mig, och jag dig: två gamla vänner!

EMMA.

Min sockergubbe håller af mig än.

SCHRÖDERHEIM.

Ja, lilla siska sjung för mig igen.

EMMA. (*sjunger.*)

Sen vi läsit snällt i skolen,

Roa vi oss här så skönt:

Såsom lam, när de i solen

Släppas vall, då det blir grönt.

Kungen åt sitt hof ger nöjen:
Intet är, som vårt, så gladt.
Schröderheim har många löjen,
Ej ett enda, likt vårt skratt.

Fast vi ej få mer än peka
På de granna blomstren här:
Dock att springa, hoppa, leka,
Hvad det hjertans roligt är!

I salongen är Aurora
Litet sträng, men god ändå.
När hon träter på de stora,
Ger hon namnam åt de små.

SCHRÖDERHEIM.

Tack för din snälla visa. (*till Aurora.*) Ge den lilla
En handfull sockergryn.

AURORA. (*till Emma.*)

Nå! inte spilla.

(*en mängd barn samla sig vid ståndet.*)

EN RÖST.

Får jag ett sockerbröd.

EN ANNAN.

Gif mig också

Det samma.

EN TREDJE.

För en skilling brända mandlar.

EN FJERDE.

Får jag en karamell.

EN FEMTE.

En karamell.

EN SJETTE.

En karamell.

EN SJUNDE.

Gif mig, som alltid handlar,
En som är röd.

EN ÅTTONDE.

Glöm inte mig, var snäll.

AUGUSTA. (*till Wilhelm.*)

Jag fick en silfverpluring af min Mamma.

WILHELM.

Hvad köper du?

AUGUSTA.

Ett sockerskrin.

WILHELM.

Nej! tag

Ett sockerhjerta: jag skall ta det samma;
Så byta vi.

AUGUSTA.

Nej, mitt behåller jag.

WILHELM.

Men ser du, hvad jag fick utaf min Pappa!

AUGUSTA.

En blank riksdaler!

WILHELM.

Ja, jag läste snällt.

Den näns jag inte vexla,

AUGUSTA.

Men väl tappa.

WILHELM.

Jo, vackert — Ack! der dör ju folk af svält,
Längst upp i Norrland. Dit skall jag den skicka.

AUGUSTA.

Tag ock min silfverpluring. Det blir skönt.
Nu, Wilhelm, vill jag spela med dig grönt.

ANGELICA. (*ser efter dem.*)

Hvad mängd af barn, så vackra och så qvicka,
Som skulle små Cheruber stigit ner
I gröna gräset.

AURORA. (*kommer ur ståndet.*)

Står du här så ledig?

Är kaffe färdigt?

ANGELICA.

Ja, Mamsell.

AURORA.

Tag ner

Ett äkta par — Hur länge skall jag be dig?

ANGELICA.

Ett äkta par!

AURORA.

Hvad undrar du och ler

Åt.

ANGELICA.

Äkta par! hvad det betyder mer
Än makar, vet jag inte.

AURORA.

Stackars flicka

(*till Schröderheim.*)

Hon är från landet. Äkta, är det här,

Det der oäkta. Slå nu i och bär

Till Herrn vid bordet. Och bjud till att skicka

Dig artigt — Hon är här, tills hon kan få

En tjenst.

SCHRÖDERHEIM.

Hon är rätt vacker.

AURORA.

Ack! dess värre

För flickor nu för tiden, nådig Herre.

(går in i salongen.)

6:te SCENEN.

SCHRÖDERHEIM. ANGELICA.

(Wilhelm och Augusta sitta i fonden för sig.
De öfriga barnen leka i Allén.)

ANGELICA. (bär fram kaffe.)

SCHRÖDERHEIM.

Hvar är du hemma?

ANGELICA.

I en verldens vrå,

Så afskild och så olik andra länder,

Som om den hörde till en ann planet.

Den är dock slutten inom Sverges stränder;

Och detta åbon der värdera vet

Ej blott som ära, men som värn i nöden.

Nu ock mot hungern, hotande med döden,

Han flyr med hopp ej blott till landets Far,

Men till dess barn, till alla Svenska bröder,

Till hvarje hus, som Gud välsignat har,

Till hvarje hjerta, som för nästan blöder.

SCHRÖDERHEIM. (för sig.)

Hvad språk, hvad ton, hvad skick hos en, som tjänar?

ANGELICA.

Ni hos vår Konung tala får och kan.

Ack! gör det för ett folk, som det förtjenar.

I strid, i råd, i arbete en man
Är Nordens ädle son: som vind från Polen
Så stark och ren, och mild, som midnattssolen.

SCHRÖDERHEIM.

Hans Majestät ren känner Norrlands nöd,
Och fogat anstalt till dess understöd.
Och när har nödens barn i Svea rike
Ej funnit enskilt hjälp? Går en Levit,
En Prest med köld förbi sin usla like;
Så kommer efter dem en Samarit. —
Du är en Norrlands dotter, kan jag finna,
Och tillhör sjelf det folk du talar för.

ANGELICA.

Ej så egentligt. Landet, dit jag hör,
Ej hungrens plågor mer än krigets hinna.
Rik i sitt armod är den Lappske man,
Blott han sin ren mot vargen värja kan.
Men åkermannen i de höga bygder
Med all sin kunskap, flit och andra dygder,
Hvari han framom öknens herdar står,
Förgås, när skörden fryser år från år.

SCHRÖDERHEIM.

Har du bland Fjellens, på all grönska tomma,
Ishöljda klippor växt, en sådan blomma?
Är du en Lappska?

ANGELICA.

Ja.

AUGUSTA. (springer opp och ropar)

En Lappska! Hu!

WILHELM.

Då är väl Lappen ock vid porten nu
Med sina renar. (*ropande åt alléen.*)

Karl som först dit hinner!

(*springer af, följd af Augusta och
alla de andra.*)

SCHRÖDERHEIM.

Af dina drag, din hy, din växt jag finner,
Att ej ditt blod är Lappskt. Och att du bär
En dräkt, hvartill du icke uppfödd är,
Röjs af ditt tal, ditt hela sätt att vara.

ANGELICA.

Den dräkten har jag burit all min dar,
Och först i dag jag önskat mig en annan.

SCHRÖDERHEIM.

Hvarföre så?

ANGELICA.

Den gör, att då min Far
Derinne sitter, går jag här med kannan.

SCHRÖDERHEIM.

Hvad vill det säga?

ANGELICA.

Jo, för det jag har
Bindmössa, får jag ej gå in.

SCHRÖDERHEIM.

Ha! Ha!

Den etiketten!

ANGELICA.

Klädd som tjenarinna,
Vill jag ock göra tjänst så länge.

SCHRÖDERHEIM.

Bra!

Det skall Hans Majestät rätt roligt finna. —
I Lappland har du väl ej kunnat vinna
En sådan bildning.

ANGELICA.

Jag är uppfödd der.

SCHRÖDERHEIM.

Din far är prest?

ANGELICA.

Ja.

SCHRÖDERHEIM.

Och det namn han bär?

ANGELICA.

Är Fjellson.

SCHRÖDERHEIM.

Är det han, som dig har bildat?

ANGELICA.

Ja, och min mor, som andras barn förut
I Stockholm lärt.

SCHRÖDERHEIM.

Och öknen ej förvildat
Dem någondera, som den plär till slut!

ANGELICA.

Ack! får jag föra hit min Far?

SCHRÖDERHEIM.

Rätt gerna.

(Angelica går in i salongen.)

Jag

SCHRÖDERHEIM.

Jag hoppas, att hon blir hans lyckas stjärna.

(En Spelman kommer; och alla barnen samlas igen och begynna dansa i särskilda grupper. Efter slutad dans vinkar Schröderheim åt Fjellson. De öfriga skingras.)

7:de SCENEN.

SCHRÖDERHEIM. FJELLSON. HELMING.

SCHRÖDERHEIM.

Stig fram och sätt er här, min vän.

FJELLSON. *(blir stående.)*

Jag ber

Om någon ledig stund, Herr Statssektér,
Då jag min landsorts klagan till ert öra
Och genom ert till Kungens kan få föra.

SCHRÖDERHEIM.

Er dotter sagt mig i det ämnet ren
Tillräckligt. Men er förbön är för sen.

FJELLSON.

Ty värr! för många, ren af hunger döde.
Men för att rädda undan samma öde
De arma i min bygd, jag reste hit
Till landets Fader.

SCHRÖDERHEIM.

Utan att ert nit

I fråga sätta, ty jag tror er vara
En värdig prestman, bör jag dock förklara,
Att länets höfding gjort sin skyldighet,
Och att Hans Majestät ej endast vet
Den nöd ni klagat öfver, utan redan

Med Faderlig försorg afhulpit den.
 Se här bevis från orten. Läs min vän.

FJELLSON. (*läser med synbar glädje.*)

Gud vare prisad först och Kungen sedan!
 Min långa resa öfver sjön förlängts
 Af långsam motvind.

SCHRÖDERHEIM.

Har ni ej för henne
 Ett annat ändamål?

FJELLSON.

Jo, jag har tvenne,
 Utöm det nämnda. Jag har aldrig trängts
 Förut bland sökande i lyckans trappa.
 Ej heller skulle jag mig vågat nu
 En sådan väg, jag gamle man, att klappa,
 Med ovan hand, på hennes dörr: om du,
 Min dotter, då du, bort om hafvets bölja,
 For till din vän, ej bett din Far dig följa.

SCHRÖDERHEIM. (*till Helming.*)

Det är er Svärfar, som ni talar för!

HELMING.

Dock mer för Lärarn, för den aktningsvärde,
 Som öknens barn Guds nåd och sanning lärde.

SCHRÖDERHEIM.

Och han, som nu af honom sjelf jag hör,
 Kom hit för dottrens skull och för sin egen,
 Ej för den nöd, som i hans landsort var.

FJELLSON.

Hvad som egentligen bestämmer stegen
 I hvarje vändning, som vår vandring tar,
 Vet Gud allena. Hvad jag tror, i sanning,
 Är, att mitt fadershjerta rädde mest,
 Och hoppet om en bättre lott dernäst.
 Sist kom väl landets nöd. En sådan blandning
 Af sjelfviskhet är i vår arma dygd.

HELMING.

Som menskovän och skild ifrån allt hyckel,
 Är Fjellson känd i hela Nordens bygd.

SCHRÖDERHEIM.

Förlåt, det var af mig blott litet gyckel.
 Uppriktigt sagdt: ni är välkommen mer,
 Som sökande en förmån blott för er,
 Än om ni hit med landets klagan kommit.
 Hopp kan jag ge er; men det endast än.
 Er lycka är det mellertid, min vän,
 Att verldslig makt ert nit har förekommit.

8:de SCENEN.

DE FÖRRE. LÖDER. (*som Kolportör.*)

LÖDER.

Befalls det?

SCHRÖDERHEIM.

Har du något nytt? Tag hit.

LÖDER.

Det nyaste är denna lilla bit:

"En rolig visa om den stora magen,
 Som går på hjul."

SCHRÖDERHEIM. (*sedan han läst den.*)

Den är om mig.

LÖDER.

Bevars! då är jag skamligen bedragen.

SCHRÖDERHEIM. (*till Helming.*)

Låt höra, hur i sång den faller sig.

HELMING. (*sjunger.*)

Han med stora magen

Pustar här betagen:

Hjulet midt i backen står.

Undan, Creditorer!

Skynden hit, Pastorer!

Smörjen hjulet och det går.

Jag kan ej sjunga ut en sådan visa.

SCHRÖDERHEIM.

Jag skrattar sjelf deråt och tänker så:

Förtal, som hviskas, värre är ändå,

Än det som sjungs. Hvad har du mer att visa

Af tidens vackra foster?

LÖDER. (*räcker fram den ena skriften efter den andra.*)

Jo, se här

"Om äktenskap i himlen."

SCHRÖDERHEIM.

Ännu der?

Är det ej nog af det man har på jorden?

LÖDER.

"Correspondance med andeverlden."

SCHRÖDERHEIM.

Jo!

Men säg mig hvar är postkontoret tro?

LÖDER.

"Trekantigt dödslif."

SCHRÖDERHEIM.

Tyd för mig de orden.

LÖDER.

"Hur man gör gull."

SCHRÖDERHEIM.

Dyr konst! Det vet Gref Pank.

LÖDER.

"Att hitta skatter."

SCHRÖDERHEIM.

På en Pharaos bank.

LÖDER.

"Att tyda drömmar."

SCHRÖDERHEIM.

Ack! i statsconseljen!

Och i kathedern! Der behöfs det mest!

LÖDER.

"Att spå i hand."

SCHRÖDERHEIM.

Det sker med mutor bäst.

LÖDER.

"Lifsandar, hur de fäs."

SCHRÖDERHEIM.

Ur vinbuteljen.

LÖDER.

"Hur själen ur sin kropp kan flytta sig."

SCHRÖDERHEIM.

En härlig konst, den skulle passa mig.
Tänk, hur bekvämt, hur ljust, hur skönt det vore,
Att denna massa hemma lemna få,
När upp på slottet och kring stan jag fore!
Den skriften tar jag, och den första.

(ger penningar.)

Gå!

9:de SCENEN.

DE FÖRRE, UTOM LÖDER.

SCHRÖDERHEIM.

Om Kellgren intet annat skulle skrifvit
Än "att man snille icke har därför,
Att man är galen, han odödlig blifvit."

FJELLSON.

Besynnerligt! vår tid sig anspråk gör,
Att vara upplyst mer än alla andra:
Dock midt på dagen midnattsspöken vandra.
På det man borde tro, man tror ej mer;
Och därför tror man hvad man icke borde.
Otron gör vantro.

SCHRÖDERHEIM.

Var det ej fast mer,
Den blinda tron, som otrons seger gjorde?

FJELLSON.

Det ena först, det andra sedan sker:
Jag vet ej, hvilket må beklagas mer.
Men tro behöfve vi på något annat,
Än hvad vi se och gripa på vår jord.

Det har ock Gud oss lemnat i sitt ord.
Förnuftet sjelft der finner sig besannadt.

10:de SCENEN.

DE FÖRRE. SJUL. NJENA. (*med ett barn på sin rygg i en låda, som hon tager af sig och hänger i ett träd.*)

SJUL. (*med glad förundran.*)

Si här vår Pastor.

NJENA.

Jo, te vara han,

Te vara han! Jak inte tro mitt öka.

SJUL.

Ten långka väken komma hit och söka;
Och vi nu mista såtan Herraus man!

NJENA.

Åh Kud pevare. (*gråter.*)

SJUL.

Kumma! inte lipa.

Pe Kud för honom, han te kunde få;

Han te pehöfva, kan tu väl pekripa,

På kamla takar med så mångka små.

Vi para litet renkött ha och, ostar.

I tretti år han lära oss så väl

Och våra parn, hur Kud vill ha vår själ.

Nu, som te andra stora, feta prostar,

Han sitta para, och få mycket smör

Och prä och lax.

SCHRÖDERHEIM.

Af hvad jag ser och hör

Styrks mitt beslut att Pastorn nyttig vara
Vi träffas snart.

11:te SCENEN.

FJELLSON. SJUL. NJENA. HELMING.
ANGELICA.

NJENA.

Vår Jomfru här också!

Ten Herrans engkel, och hon våka fara
På stora sjö. (*blir Helming varse.*)

Aha! nu jak förstå!

Te unga tu i Lappland plocka rosor
Och fångka fjärlar, sätta tem i tosor.

SJUL. (*till Helming.*)

Stor tack! jak vara sjuklig allt från Jul
Till halfva sommarn, och ten Herrn mig pota.
(*skakar hans hand.*)

FJELLSON.

Hvad har du för dig nu, min kära Sjul?

SJUL.

En Herre ifrån Engkland här mig mota.
Med mina renar fara innan kort
Till Lonton.

NJENA.

Och jak följa med långt port,
Långt port, voj, vej. Men komma rik tillpaka.
Han visa oss och våra kretjur tär.

FJELLSON.

Betänk er väl. Hvem skall er rätt bevaka
I främmand land?

SJUL.

Jo, vi få porgen här.

Si Engelska Ministern räcka näfven

Åt mig och lofva komma hit i tag

Och se på mina renar.

12:te SCENEN.

DE FÖRRE. AURORA. MYRTENFELT.

AURORA.

Det gör äfven

Hans Majestät; och då hvem vet, om jag —

Min Gud! hvad hänger der? Ett barn — Nå, växa

De nu på sjelfva träna? Nog med små,

Att hålla efter, springa här ändå.

NJENA,

Te vara mitt.

AURORA.

Igen en Lapplands häxa!

En byting är då barnet!

ANGELICA.

Ser det väl

Så ut? Hur sött det sofver i sin låda!

Och i de Lappska drag är dock en själ

Af himmelsk oskuld.

MYRTENFELT.

Äfven hos de båda,

Som barnet tillhör, har fysionomin,

Ehuru ful, en from och ärlig mint.

De likna ej den andra.

AURORA.

Ack! du lilla

Menlösa kräk, jag vill dig intet illa,
Fast du bröt af mitt tal.

Nu, hvad var det

Jag skulle säga? Jo, Hans Majestät
Skall komma hit och gå förbi helt nära.

Tänk om han gjorde mig den stora ära,
Att på ett ögonblick här stiga in,
I min salong! Hvad säger jag? I sin.

*(slår upp begge dörrflyglarna, så att man ser den
med blomsterverk smakfullt sirade salongen, samt
bordet med dess förgyllda vaser och fruktkorgar,
med mera.)*

ANGELICA.

Hur skönt! hur präktigt! ack! ditt tempel, Flora!

NJENA.

Voj! som jak trömte om ten himmels-sal.

MYRTENFELT.

Så, när för solen morgonens portal
I Östern öppnas, pryds den af Aurora.

ANGELICA.

Aurora! ja, och för Apollo! — Ack!
Hvad högtid hon för Kungen gjort.

HELMING.

Nej, tack,

För dig.

ANGELICA.

För mig?

AURORA. *(tar af henne mössan,
hvarvid hennes vackra hår
faller i naturliga lockar.)*

Förlåt! Men utan krona

Är man ej brud.

ANGELICA.

Brud! Nu? — jag ber — förskona.
(Aurora sätter på henne myrtenkronan och sveper omkring henne en hvit slöja.)

HELMING. (omfamnar henne.)

Från denna stund du evigt tillhör mig.

(tar hennes arm och för henne in.)

MYRTENFELT.

Hur underbart hon har förvandlat sig!

Nu i sin klädsel äfven en Grekinna!

Men min idyll är inte färdig än.

Nå! till en skål skall jag väl rimslut finna,

Och jag kan sjelf vid bordet sjunga den.

(De gå in i salongen.)

13:de SCENEN.

LÖDER. SJUL. NJENA.

LÖDER. (för sig.)

Den narrn gick in, och jag härute lemnas

Med dessa troll. Jag vet, hur jag skall hämnas.

(till Njena.)

Du sjunger ju?

NJENA.

Ja, i Kuds hus.

LÖDER.

Sjung här.

NJENA.

En psalm?

LÖDER.

Nej, någon sång, som Lappen plär

Besvärja med.

NJENA.

Pevare Kud min tunga.

Här komma ten som sjunga slikt.

14:de SCENEN.

LÖDER. LOTSO.

LÖDER.

Hör på!

Jag skall betala dig, om du vill stå
Här vid salongen och en visa sjunga,
Som är rätt stygg och ondt i hjertat gör.
Men inte förr, än du derinne hör
En sång begynnas. Då begynn du äfven
Och öfverrösta den.

Lorso.

Först visa näfven.

LÖDER.

Se här ett sexmarksstycke.

Lotso.

Läkka två,

I Lotsos hand: hon sjunga.

LÖDER.

Du skall få.

Lotso. (*lyssnar vid dörren och
synes förskräckt.*)

Pretikar ter en prest?

LÖDER.

Han viger bara.

LOTSO.

Voj! vara pröllop.

LÖDER.

Bröllop låts det vara.

LOTSO.

Jak ter få pröllopskåfva för min sång.

LÖDER.

Ahah! du vill förtjena på en gång
Af mig och dem. Gif mina pengar åter.

LOTSO. (*slugt.*)

Hör! Lotso sjunga tet, som vackert låter,
Men vara styggt.

LÖDER.

Jag måste skaffa mig
En nyckelharpa, för att hjälpa dig.

15:de SCENEN.

AURORA. LOTSO.

AURORA. (*för sig.*)

Till lycka är orangerit så nära.
Båd lager- och olivlöf får jag der
Och gör deraf, Hans Majestät till ära,
Ett Kongligt G, hvari en trea är.
Det sätter jag derinne som en stjerna
På ljusblå väggen. Vänta! nej så gerna
Härute öfver dörrn. Så kan jag få,
Om han ej stiger in, en nick ändå.

(*blir varse Lotso.*)

Hvad gör hon här för konster tro, den häxan?
Hur var det som jag lärde, att man skall

Förvara sig mot trolldom i ett fall
Som detta? — Vänta — Jag har glömt den läxan.
Hvad vill du här?

LOTSo.

Åh! para se ten prud.

AURORA.

Hän i Guds namn — Bevara mig, o Gud!

16:de SCENEN.

LOTSo. LÖDER. (*med en nyckelharpa.*) MYR-
TENFELT. (*inne i salongen.*)

LÖDER.

Låt inte skrämman dig: stå du blott stilla
Och sjung din visa; ingen gör dig illa.

MYRTENFELT. (*sjunger derinne.*)

Ej på Söderns strand allena
Fångas perlor, sköna, rena.

LOTSo. (*accompagnerad af Lö-
der.*)

Ulfven tjuta, vou! vou! vou!

MYRTENFELT.

I den höga nordens vrå
Stundom hittas de också.

LOTSo.

Renkalf komma, tra! tra! tra!

MYRTENFELT.

Ingen dock en sådan fann,
Som du afundsvärde man.

LOTSo.

Ulfven rusa, hu! hu! hu!

MYRTENFELT. (*kommer ut.*)

Hvad är det för ett oljud? Häf dig hän,
Du Lappska uf, med ditt fördömda skrän.
Och han med nyckelharpan: gå på krogen
Och spela der.

LÖDER.

Ja, för Sekterens brud.

Nu här en brud, som dygdig är och trogen,
Lyckönskar jag med ärligt Svenska ljud.

MYRTENFELT. (*rycker på axlarna
och går in, der han åter
begrinner sjunga.*)

Lätt en perla kan förrinna:

Du ej din förlora kan.

LOTSO.

Ulfven fräta, fam! fam! fam!

MYRTENFELT.

Vid ditt hjerta, sälle man,
Skall du henne alltid finna!

LOTSO.

Löpa mätt sin väk, Uojo!

MYRTENFELT.

Vid ditt hjerta henne bär
Kedjan der hon fästad är.

LOTSO.

Lemna penen qvar, vujo!

17:de SCENEN.

DE FÖRRE. FJELLSON. HELMING.
ANGELICA.

HELMING. (*till Angelica.*)

Det är väl efter något Lappskt hon sjunger.

ANGELICA.

Det kallas vargens sång och är blott ljud,
Som härma, hur han tjuter, vild af hunger.

MYRTENFELT.

Skön sång! väl vald att sjunga för en brud!

LOTSO.

Jo, såsom ulfven stå mot vind och träta
Och känna lukten af ten feta ren,
Och löpa tit, och lura pakom sten,
Och rusa på och pita i, och äta:
Så tenne Herre vätra ten Mamsell
Ten långka, långka väg; och vara snäll
Och fångka henne och nu klad här spisa.
Tet Kumman Lotso mena med sin visa.

MYRTENFELT.

Hu! sådan bild.

LÖDER.

Den är dock egen.

MYRTENFELT. (*drar på axlarna.*)

Ack!

LÖDER.

Och bättre vargens tjut, än grodans qvack!
Nå, är det inte mer du har att sjunga?

LOTSO.

Uvää! uvää! Te vara räfvens sång
Han inte ha, som vargen såtan tunga
Och såtant kap; men passa på hvar kång,
Som ulfven fångka ren; och när han fräta,
Stå räfven ter och se med afund på
Och slicka sig om mund. Men vargen kå

Sin väk: då räffen löpa fram och äta
Tet som är kvar. (*nickar åt Löder och niger för Hel-
ming.*)

HELMING.

Stig in och tag en bit,

Herr Löder.

LÖDER. (*för sig.*)

Öfverlefvorna får räffen.

Jag tror den styggan mente mig.

HELMING. (*till Lotso.*)

Gå dit

Och drick, för det du sjöng, en tår, du äfven.

LÖDER. (*ironiskt, i det han ger
henne armen.*)

Får jag den äran.

MYRTENFELT.

Hyggligt par!

LÖDER. (*i det han går.*)

Krabat!

Det var väl du, som slöt mig ut. Men vänta.

Jag sväljer harmen nu; ty mat är mat,

Och jag är hungrig. Men det står på ränta.

18:de SCENEN.

DE FÖRRE. AURORA. (*med lager-
löf i sitt förkläde.*)

AURORA.

Mitt snälla herrskap! får jag nu igen

Salongen, att jag hinner städa den;

Tills jag för Kungen torde få den visa. (*öppnardör-
ren till salongen.*)

Hvad ser jag? Hvilka sitta här och spisa
I Kongliga salongen? En lakej!
Hvad han än varit, annat är han ej,
Med allt sitt högmod, nu. Och hon en käring,
Som spår, en tiggerska, ett troll! O! ve!
Och just i dag, den harmen skulle ske!
Jag mister min salong, mitt stånd, min näring!
Så framt Baron — Der kommer han — jag dör.
(*slår igen salongsdörren.*)

19:de SCENEN.

DE FÖRRE. BARON BERLOCK.

BERLOCK.

Hans Majestät är här tre timmar för
Den tid, han sagt. Incognito allenast
Med grå syrtut och halmhatt, som han plär.
Nyss steg han opp, och tar sitt kaffe här.
Låt se, att du har allt i ordning genast.

20:de SCENEN.

DE FÖRRE, UTOM BERLOCK.

AURORA. (*öppnar salongen.*)

Ut med er straxt: Hans Majestät skall hit.

HELMING.

Låt oss gå undan till orangerit.

ANGELICA.

Nej, jag vill hjälpa henne.

(*går in i salongen och bär ut åtskil
ligt jemte Aurora.*)

FJELLSON. (*till Lotso.*)

Vilsegångna!

Hör mig, fast icke af min hjord du är.

Vänd om till Gud och till ditt hem, ty här

Går du förlorad, du af synden fångna.

(*Lotso går häpen sin väg.*)

AURORA. (*till Angelica.*)

Haf inte mer besvär. Det går ej an

I denna klädsel och som brud. Jag kan

Nog hjälpa mig. Välkomna sen tillbaka!

Blott jag nu får ett kaffe, som kan smaka

Hans Majestät! Hvad nåd mig sker i dag!

Midt i min olycka hur lycklig jag! (*går in i salongen, och de öfriga ut i trädgården.*)

21:sta SCENEN.

LÖDER. (*halfrusig.*)

Och jag midt i min lycka, att få spisa,

Hur olycklig, att ej få spisa ut!

Och bäst jag fröjdades åt häxans visa,

Att sjelf deri en räfsvans få till slut!

Dock lif och lust gaf mig den fulla flaska,

Jag tömde i en hast. Jag ville braska,

Jag ville dansa, ville slåss. Hej! sa'n!

Jag ville bryta arm med sjelfva fan.

Hvem lunkar der med en figur så egen?

Han käns igen blott på de långa stegen,

Den ljusblå rocken, som på hälen slår,

Och piskan, som så styf i nacken står,

De plumpa kängorna på ben så smala,

Och sen de två boklådorna, han bär
I sina vida fickor. Ja, det är
Den store räknemästarn från Upsala,
Som ej blott räkna, men ock rimma kan.
Han gick förbi. Men tyst! här är den andra.
Nu skall jag ställa dem emot hvarandra.

22:dra SCENEN.

LÖDER. MYRTENFELT.

MYRTENFELT.

Hvar blef mitt stift? (*ser sig omkring och går in i salongen.*)

LÖDER. (*tar af sig kolportörsbyttet, stoppar fickorna fulla med skrifter, och härmar Sesemans stela ställning och gungande gång.*)

Nu är jag Seseman

Och möter Myrtenfelt. Då hända torde,
Hvad en gång hände tvenne vittra män,
Som för hvarann en sådan bugning gjorde,
Att när de lyfte pannorna igen,
De knöliga, som Snillen ha, de möttes,
Och med en blånad från hvarandra stöttes.
Men om jag spelar sjelf så Myrtenfelt,
Som Seseman, kan det ju ej bli möjligt.
Hur sådant infall kommer obestäldt,
Oväntadt, dock så väl till pass!

MYRTENFELT. (*vid salongsdörren.*)

Hur löjligt!

Jag söker stiftet öfverallt och har
Det i min hand.

LÖDER. (*går ikring liksom till flere och bjuder ut, talande långsamt och i näsan.*)

"Befalls det ej ett par

Helt nya, rara skrifter; en på prosa:

"Genväg att genom Regula de tri

Bli rik;" och en på vers, vid frieri

Att ge sin käraste, som man vill rosa.

Si! den kan rymmas i en sockerdosa.

Det säger jag för sann,

Hans Jacob Seseman!"

MYRTENFELT. (*småskrattande.*)

Han härmar inte illa (*går fram till honom.*) Ah! det
fägnar

Mig så på rimmets, som på siffrans vägnar,

Att se Herr Seseman så rask.

LÖDER. (*låtsar ej bli den verkliga Myrtenfelt varse, utan vänder sig åt höger med en nick till den inbillade.*)

"Jag tror

Att herrn är ock poët. Magister heter

Jag vanligtvis; men kalla mig för bror."

(*vänder sig åt venster och härmar Myrtenfelt.*)

"Jag tackar. Mellan er, småstadspoeter,

Och oss i hufvudstan är väl ett visst —

Om jag skall säga — afstånd. Det är brist

På verld, som gör, att ert geni ej skattas.

Men dig, Bror Seseman, kan verld ej fattas:

Man ser dig jemt på Stockholms gator."

(åt höger.)
"Verld!"

Bror Myrtenfelt! Hvad är det? bara flärd."

MYRTENFELT.

Hvad knäfveln! är det mig han ömsom spelar,
Den druckne narrn? *(drar sig tillbaka och ser på, med
ett blandadt uttryck af löje och
harm, som slutligen öfvergår till
vrede.)*

LÖDER.

(åt venster.)

"Förlåt mig, bror: en sak

Anmärker jag hos dig, hvari du felar,
Som en Erotisk skald, emot all smak.
Du sjunger än om Jungfru Rhabarbara,
Än om Kusin Annett, än om Fru Sipp,
Den rika enkan, än om Mamsell Tripp,
Som står i boden, än om Moster Sara,
Som säljer tårtor. Fy! en enda blott
Skall du besjunga. Finns hon ej? — Lik godt!
Tag blott ett namn som klingar: Clementina,
Amanda, Laura eller Seraphina."

(åt höger.)

"Bror Myrtenfelt!

Ditt tal är snällt,

Din tunga slö.

Om en hednisk mö

Som ej ens är till,

Som är bara en hamn,

Sjunge den narr, som det vill,

Med sitt christliga namn

Står en fru, en mamsell,

Så fager och snäll,

I den vers, som jag stöper:
 Den hon ärligen köper,
 Och får der sin rätta stämpel,
 Som till exempel:
 Mamsell Ulla Greta Brant
 Är rätt vacker, det är sant,
 Artig och elegant;
 Och hon klär sig grant,
 Men är på sin kant;
 För öfrigt mycket galant;
 Och betalar mig contant,
 Med en silfverslant.

Dock heldre
 Af den äldre,
 Mindre sköna,
 Men som en böna
 Trinda, nätta,
 Som en höna,
 I det gröna,
 Qvicka, lätta,
 Och som rödmull ibland krita
 Röd' och hvita
 Mamsell Anna Brita,
 Också Brant,
 Toge jag en kyss i pant,
 Och den bastant.
 Det säger jag för sann,
 Hans Jacob Seseman."

(åt venster.)

"Jag är förundrad: verser med så täta
 Och nätta rim gör blott en virtuos;
 Och därför har du ock ett allmänt ros.
 Hvem kan med dig i denna konst sig mäta?"
 Dock knyter äfven jag
 I muntert lag,
 Små löjen och behag
 I snälla rim

Om fjärlars stim
Kring ros vid ros,
Med vatten, för champagne, derhos.”

MYRTENFELT.

Du på din brännvinsnos
Har ros vid ros,
Som plockas borde.
O! fick jag i en virtuos
På spö, som smorde
Din rygg derhos!

LÖDER.

Bror Myrtenfelt! du talar så,
Att du kan sjelf en ryggstut få.
Det säger jag för sann,
Hans Jacob Seseman.
Dock låt oss vara vänner ändå,
Och följas åt, som bröder, vi två.
Ett rart exempel
Bland dem, som täfla i Apollos tempel!
*(tar Myrtenfelt om armen och för honom ut
med våld.)*

FJERDE AKTEN.

Theatern föreställer Orangerisalen. På begge sidor stå trån i krukor med löfrika kronor, som skymma de öfriga delarne af rummet. Den öppna dörren i sonden visar ett perspectiv af hela Kungsträdgården, sådan den då var. Ett par fenster ses på hvardera sidan om dörren.

1:sta SCENEN.

FJELLSON. HELMING. ANGELICA. MYRTENFELT.

ANGELICA.

Nu gör igen min krona mig förlägen,
Som nyss min mössa. Säg ni ej på vägen,
Hur alla menskor gapade på mig.

HELMING.

I Kungsträdgården, denna stund på dagen,
Att se en brud, förundrar folket sig.

MYRTENFELT.

Och hvar som helst, hvem må ej bli betagen,
Att se en sådan brud?

ANGELICA. (*ser sig omkring.*)

Ack! det är här,
Som i Hesperien. Hvilken prakt! Se der
En gyllne frukt! Och på de samma grenar
Är blom, som knoppas, blom i all sin glans,
Som liljans hvithet med dess doft förenar.

HELMING.

Det är citron och detta pomerans.

ANGELICA.

När så det ädla lyser ur det sköna,
Hvad det förtjusar! Något ädelt är
I blotta löfven, som den kronan bär.

HELMING.

Det är en Lager.

ANGELICA.

Ack! den evigt gröna,
Som fordom var en nymf. Du läste ju
En gång för mig om Daphne, hur hon flydde
För din Apollo sjelf. Och mins ej du,
Hur i en enklek sen min flykt dig brydde?

HELMING.

Men hur du sprang, tog jag dig fatt ändå.

ANGELICA.

Jag gjorde mig ej grön, som hon.

HELMING.

Också

Är du nu brud.

ANGELICA.

Jag ångrar ej det valet.

MYRTENFELT. (*vid dörren.*)

Hans Majestät!

ANGELICA.

Ah! (*springer åt dörren.*)

HELMING.

Dröj!

MYRTENFELT.

Han gör en rund!

Nej tyst! han stannar.

FJELLSON.

Hvilken lycklig stund!

Nu får jag tala vid min Kung. Men talet,
Som jag hvar dag läst öfver? ack! jag räds,
Att ej ett enda ord är nu tillstäds.

MYRTENFELT.

Så mycket bättre!

FJELLSON.

Bättre? (*vill gå.*)

HELMING. (*håller honom tillbaka.*)

Ja, besinna,

Min svärfar, att ej här är stället.

FJELLSON.

Men

Ett tillfälle, som detta, tör jag sen
Ej få! Ty audiens är svår att vinna.

MYRTENFELT.

När Kungen så går ut, i grå
Syrtut, med hatt ej finare än denna:
Må ingen vid hans möte understå,
Sig ens att helsa, eller låtsa känna,
Att det är Kungen.

FJELLSON.

Så försöker han

Att vara blott en menska, som en ann!
Nå! — hvad jag främst åt honom säga borde
Om landets nöd, behöfs ej heller mer.
Men efter jag den långa resan gjorde,
Så vill jag se min Kung. (*går.*)

HELMING. (*till Angelica, som ämnar följa med.*)

Blif qvar. Du ser

Ur fenstret der, min vän. (*går med Fjellson.*)

2:dra SCENEN.

ANGELICA. MYRTENFELT.

ANGELICA.

Men hvilkendera

Är nu Hans Majestät? Det är väl dock

Den, som har höger hand. Hans min är mera

En Kungs. Den andra är?

MYRTENFELT.

Baron Berlock.

Ser han ej mera stolt ut?

ANGELICA.

Jo, högfärdig

Och stel. Det syns, att han vill ge sig vigt.

Men Kungens hållning, fast han rör sig qvickt,

Är så naturligt, så behagligt värdig.

3:dje SCENEN.

DE FÖRRE. WILHELM. AUGUSTA. ROBERT.

GUSTAVA, *med flera barn, af hvilka större delen stanna vid dörren.*

WILHELM. (*till Robert.*)

Var inte rädd för henne, du.

ROBERT.

Rädd! jag?

Nej, vore det än mörkt. Nu är det dag.

Jag tror du sjelf är rädd, du som skall föra
Oss an. Gå fram.

WILHELM.

Vi ä' ju framme nu.

ROBERT.

Nå, hvar är häxan? säg!

WILHELM. (*brydd och tvekande.*)

Der står hon ju.

FLERE PÅ EN GÅNG.

Hon! Åh!

ROBERT.

Är hon en häxa? Att så göra
Narr af oss Wilhelm! Det skall kosta dig!
Och att så smäda henne! sådan engel!

WILHELM.

Rår jag väl för, att troll förskapa sig.

ROBERT.

För det du ljuger slyngel, rår du.

WILHELM.

Bengel!

Der har du för din slyngel. (*ger honom ett slag.*)

ROBERT.

Och se här

Du för din bengel.

WILHELM.

Mera. (*De slåss.*)

AUGUSTA. (*gråtande.*)

Att hon är

En Lappska, sad' hon sjelf.

ANGELICA.

Ja, stilla, stilla:

Jag är en Lappska.

GUSTAVA.

Hon bekänner. Hu!

Kom bort, att häxan inte gör oss illa.

(springer ut jemte flere andra.)

4:de SCENEN.

DE FÖRRE. FJELLSON. HELMING.

TILL SLUT LÖDER.

HELMING.

Hvad är å färde?

ANGELICA.

Helming! skilj dem du:

De slåss för min skull.

HELMING.

En duell nu redan!

Och kämparna så små! Hvad blir det sedan
När jag rivaler bland de stora får.

EN GOSSE vid dörren ropar:

Se der är Lappen.

FJELLSON. (vänder sig om.)

Är det mig han menar?

GOSSEN.

Der på den gröna platsen.

EN ANNAN GOSSE vid dörren.

Ja, der står

Också hans gumma.

DEN FÖRRE.

Ja, och renar.

WILHELM OCH ROBERT. (*släppa hvar-
andra.*)

Renar!

Alla barnen springa ut och ropa:

Aj, renar, renar!

LÖDER.

Kungen kommer hit.

HELMING.

Vi måste dra oss undan.

ANGELICA.

Hvart?

HELMING.

Längst dit.

(*De gå åt den ena sidan.*)

5:te SCENEN.

KUNGEN. BERLOCK. SCHRÖDERHEIM.

KUNGEN.

Charmant! att se den Lappska pastoralen
Här i min trädgård! Men jag undrar, hur
Lord Well kan få den fram, med folk och djur,
Till England i sin park.

BERLOCK.

Hvad han är galen
I allt från Lappland! Häxan, som han nyss
Här mötte, famntog han och gaf en kyss;
Och för den stora ufven. den med hornen,

Betalte han i guld en hel guiné;
Och blef så när förryckt, när han fick se
Ett skinn utaf den flygande ekornen.

SCHRÖDERHEIM.

Men ingenting i Sverige, ingenting
I Stockholm, eller häromkring
Har fäst en blick utaf hans egensinne.

BERLOCK.

Jo, han blef hänryckt, att få se härinne
En Tropisk växt, som han ej sett förut.
Linné beskref den vid sin lefnadsslut
Och gaf den namn.

KUNGEN.

För Sverige hvilken ära
Och för min tid, att äga en Linné!

BERLOCK. (*bär fram en kruka
och gör en djup bugning.*)

Och för Linné, att denna växt får bära
Det höga namn, han vågat henne ge!

KUNGEN.

Hvad namn?

BERLOCK.

Gustavia Augusta.

KUNGEN.

Fins den
Brasilianska växten här? — Så späd!
Det är en planta endast. Som jag mins den
Af ritningen, är det ett präktigt träd.

BERLOCK.

Ett kungligt träd. I blomman är en spira
Af guld. För öfrigt är hon liljehvit,

Men

Men stänkt med purpur. Jag beställt den hit.
 En dag, hvad högtid Sveriges folk skall fira,
 När hon en krona bär, som står i blom.
 Då lemnar Flora här sin helgedom
 Åt Svea — eller — säg mig, hvad hon heter,
 Herr Statssektér, ni, som har läst poëter!

SCHRÖDERHEIM.

Hvem, min Baron?

BERLOCK.

Hon, som ger guldfrukt?

SCHRÖDERHEIM.

Hå!

Den bör ni känna. Men jag ber för Flora,
 Att hon sitt tempel icke må förlora.
 Vår Konungs ära finner nog ändå
 Plats för en vård, som litet längre varar.

KUNGEN.

Den bästa vården gör sig sjelf deri,
 Att det man verkar kan en tid förbli.
 Dock att en efterverld vårt namn förvarar,
 Visst är den tanken skön vid banans slut.
 Man tycker sig en vällukt ren förut
 Utaf Idunas gyllne äpplen känna;
 Liksom jag känner här en ädel lukt
 Af någon, som jag tror, förträfflig frukt,
 Fast ej mitt öga når den.

BERLOCK. (*tar fram en annan
 kruka.*)

Det är denna,

Den första Ananas i Sverge.

KUNGEN.

Ah!

Charmant!

BERLOCK.

Den smakar, som den luktar.

KUNGEN.

Bra!

Låt den få pryda dejeunerén hos Flora.

BERLOCK.

Ers Majestät lär mena hos Aurora.

KUNGEN.

Hör, hvad gudinnor till hans tjänst här stå!

SCHRÖDERHEIM.

Han har väl flera, är jag rädd, ändå
Vid Opran.

KUNGEN. (*till Berlock.*)

A propos. Jag ämnar sedan
Gå dit och se på repetition
Af Gustaf Wasa. Ville min Baron
Ge bud, att jag är der kring elfva redan.
Ehuru många gånger, och hur väl,
Den pjesen gifvits; och fast Karsten spelar
Sin roll förträffligt: märkte jag likväl
Sist, när jag såg den, att han litet felar.
Jag måste visa honom, hur en Kung
Bär kronan så, att hon ej synes tung,
Ej heller lätt, som om hon skulle vara,
Hvad hon väl stundom är, en mössa bara.

6:te SCENEN.

KUNGEN. SCHRÖDERHEIM.

KUNGEN.

Du bad för Flora; men hvad tycker du?
Det faller mig den tanken in, just nu,
Att hon skall verkligt lemna detta tempel.

SCHRÖDERHEIM.

Åt hvilken nymf, jag ber?

KUNGEN.

Åt — till exempel

Bellona.

SCHRÖDERHEIM. (*med ogillande förundran.*)

Nej!

KUNGEN.

Jag skall plantera här
Blodstänkta fanor, blixtrande gevär.

SCHRÖDERHEIM.

Ers Majestät!

KUNGEN.

Du gillar ej förslaget?

SCHRÖDERHEIM.

Det skulle tydas som ett förebud
Till krig. För sådant oss bevare Gud!

KUNGEN.

Var tyst, min vän! Det kunde ske i draget.

SCHRÖDERHEIM.

Betänk, min Konung! hvad ett krig dock är!
Och är väl lagern, som förvärfvs i striden,

Mer skön, än den, som Gustaf redan bär,
Ren i Historien ställd, ett ljus i tiden?

KUNGEN.

Derom en annan gång. Orangerit
Blir Arsenal.

SCHRÖDERHEIM.

Hvad skall då komma dit,
I det palats, som gömmer dessa minnen
Af fordna storverk, som på alla sinnen
Så mäktigt verka?

KUNGEN.

Jo, de stora män,
Som gjort dem. Der, som om de lefde än,
De visa sjelfve sina hjeltedater.
Der uppstår med ett ord en ny theater.

SCHRÖDERHEIM.

Metamorphoser gör Ers Majestät,
Som med en trollstaf, jag bekänner det.
Regering, lagar, språk, begrepp och seder,
Ja, sjelfva klädseln ni förvandlat har.
Ni ger en vink, och der en vildmark var,
Palats stå upp och klippor stiga neder. —
Men detta är väl blott en fantasi.

KUNGEN.

Hvad hindrar det att kunna verkligt bli.

SCHRÖDERHEIM.

Ej kan en Kung, så öm om Sveriges ära,
Förstöra dessa heliga trofér,
Som om så stora bragder vittne bära.
Det helgerånet skulle stöta mer,
Än det, som skedde, på Gripsholm; ty föga,

Utom på stället, är det känt ännu;
Men detta fölle straxt i hvar mans öga.

KUNGEN. (*lifligt.*)

Hvad skedde på Gripsholm? Hvad menar du?

SCHRÖDERHEIM.

Att der man förr till gudstjenst sig församlat,
Nu spelas komedi.

KUNGEN. (*brydd.*)

Det var dock sist

Ett skräprum blott, som allt det helga mist,
Sen både predikstol och altar ramlat.
Men å propos af predikstol. Vår vän,
Baron här, ligger öfver mig igen,
För en, som söker något af de ställen,
Som du ger bort. En liten lägenhet
Längst upp i Norrland.

SCHRÖDERHEIM.

Efter hvad jag vet,
Är det, han menar, af de största gällen
I hela riket.

KUNGEN.

Är det så?

SCHRÖDERHEIM.

En man,
Som har så mycket att bestyra, kan
Ej känna hvad till kyrkan hör så noga;
Men allt hvad Kungens hof och lustslott rör,
Förstår han väl och vårdar, som han bör,
Med sällsynt kraft att drifva på och knoga.

KUNGEN.

Han har en egen gåfva, icke blott
Att ställa till och ordna, men försköna.
På Haga, på Gripsholm har allting fått
Ett nytt behag och skick, så i det gröna,
Som inom borgen och i rummen. Hans
Förtjenst är det, att jemte många flere
Olympens Gudar, som ge parken glans
På Drottningholm, der står från Belvedere
Apollo sjelf.

SCHRÖDERHEIM.

Och i hvar corridor

Han ställt en Genius, eller en Cupido:
Som, gjord af Sergel, med en fackla står
Och visar vägen fram, jemväl åsido,
Till någon lönndörr. Utan skämt, han är
Förträfflig, när han hålls inom den sfer,
Der han är anställd. För att väl regera,
Behöfs, om jag törs säga, föga mera,
Än denna blick, som hvad man duger, ser,
Och hvar och en sitt rätta ställe ger.
Men blott en stor Regent den blicken äger.
Dock, jag bör frukta, när jag detta säger,
Att min befordran vederlägger mig.

KUNGEN.

Om jag bevist den, är det främst på dig. —
Det är väl Legio igen, som söker
Det stora pastoratet.

SCHRÖDERHEIM.

Eller ber

För dem, som söka.

KUNGEN.

Det är det jag ser

Förut. Men skyndom. Dröjsmålet blott öker
Förlägenheten. Om du lemnar ditt
Samtycke först, så följer derpå mitt.
När en är nämnd, så tiga sedan alla.

SCHRÖDERHEIM.

Jag är en penna i min Konungs hand.

KUNGEN.

Också vid örat bär jag den ibland
Och tar dess råd. Nu, innan *vi* befalla,
Ber *jag* dig, som en vän.

SCHRÖDERHEIM.

Det var en dag,

Då utan svärdsegg, blott med spirans slag,
Vår unge Konung tog i sina händer
En af partier, som benämndes Ständer,
Inkräktad och allt mer missbrukad makt.
Då blef det i ett tal så vackert sagdt:
(Ers Majestät tör minnas sjelf de orden:)
Att Sveriges Konung var nu mera vorden
Den främste bland dess medborgsmän. Hvarpå
Allt folket svarte: Amen!

KUNGEN. (*för sig, med ett axel-
drag.*)

Det var då.

SCHRÖDERHEIM.

Det samma är i underdånighet
Mitt svar. Fullmakten skall bli genast färdig,
Blott jag får veta namnet.

KUNGEN. (allt mera förlägen.)

Namnet vet

Väl du. Den med ett ord, som är mest värdig,

SCHRÖDERHEIM.

Ett pastorat af första klassen.

KUNGEN.

Ja,

Ett sådant, som författningarna lofva,

Åt män af lärdom.

SCHRÖDERHEIM.

Och förtjenster.

KUNGEN.

Bra!

SCHRÖDERHEIM.

Och år.

KUNGEN.

År får man, fast man skulle sofva

Så dag, som natt.

SCHRÖDERHEIM.

Jag menar år, som väl

Användts, i Kyrkans tjänst.

KUNGEN.

Du kan ha skäl,

Men jag är bunden. Ve de pastoraten!

Sälj bort dem, sätt dem på auktion.

SCHRÖDERHEIM.

Jag ber.

KUNGEN.

Blott jag blir af med dem. De ge mig mer

Bekymmer och besvär, än hela staten.

Först gräl i Consistorium, sedan språng
För valet; efter det en rättegång:
Till slut hos mig, hvad förord af Riksråder,
Landshöfdingar och Kammarherrar!

SCHRÖDERHEIM.

Som
För öfrigt bry sig ganska litet om
Hvad kyrkan rör. — (*paus.*) Således nämns i nåder
Till Kyrkoherde i Johannishamn
Huspredikanten Crème.

KUNGEN.

Huspredikanten?

SCHRÖDERHEIM.

Och Informatorn hos Baron von Spanten.

KUNGEN.

Är han ej annat? Crème? Är det hans namn?

SCHRÖDERHEIM.

Han har ett annat ock, som är det rätta,
Ehur han nämnes öfverallt med detta.
Det var ett infall af min hustru.

KUNGEN.

Så!

Ja, hon är alltid qvick och rolig. Nå,
Crème är ju godt; en bild af smak och snille!

SCHRÖDERHEIM.

Hon hörde honom i ett ordensgille,
Och fann lik crème så talarn, som hans tal.

KUNGEN.

Han skall predika med ett smakfullt val
Af ord och tankar. Detta ser jag gerna

Hos unga män, som sig till stiftens ära.
 Man kryper ej, när man vill upp i skyn.
 I ädel styl, som egnar himlens dyrkan,
 Har Lehnberg lemnat dem en föresyn.

SCHRÖDERHEIM.

Han sjelf har stor förtjenst om Svenska kyrkan:
 Hans språk är rent, är skönt och utan flärd.
 Han tar ej bort från andans helga svärd,
 Med rosten, ock dess ägg. Men i de flesta,
 Som härma honom, ser jag visplar blott,
 Som göra snömos. Och jag spår ej godt
 Deraf för staten sjelf.

KUNGEN.

Hvad?

SCHRÖDERHEIM.

Statens bästa
 Med kyrkans är förent, och begge två,
 Tro mig, min Konung, snart i fara stå,
 Om man i sjelfva Herrans hus får höra
 Det lätta språk, som vi på hofvet föra.

KUNGEN.

Du tör ha rätt. Det är med ord och ton,
 Som folket styrs från predikstol och thron.

SCHRÖDERHEIM.

Jag fruktar mindre af det stundom låga
 I gamla fromma mäns predikosätt,
 Än af det granna hos en andlig sprätt.

KUNGEN.

Nu frågar jag helt allvarsamt — en fråga,
 Som föregår mitt kongliga beslut:

Hvem på förslaget, eller utom det, törhända,
Är den, som af min Statssektör märks ut
För den båd' mest förtjenta och bäst kända.

SCHRÖDERHEIM.

En Lappländsk prest, som tjent i tretti år.

KUNGEN.

Det är en stor förtjenst, men af det slaget,
'Till hvars belöning vanligen förslår
Ett mindre pastorat.

SCHRÖDERHEIM.

Dock obetaget,
Att få det största, är det väl för den,
Som är tillika lärd. Ej af de lärde,
Som sofva på sin lager, har han än
I öknen skrifvit saker af det värde,
Att de belönts af den Akademi,
Som, stiftad af Linné, är Sveriges ära.

KUNGEN.

Hvad! och den mannen måst så länge bära
Det Lappska oket. Hvem har skuld deri,
Du eller Consistorium?

SCHRÖDERHEIM.

Ingendera,

Då han ej sökt på konglig väg förut,
Och aldrig klagat, fast han trängts från flera
Vallägenheter genom ränker ut.
Nu är han här.

KUNGEN.

I Stockholm!

SCHRÖDERHEIM.

Om det täcktes

Ers Majestät tillåta, att hans bön
Om sina mödors länge dröjda lön
Af honom sjelf i edra händer räcktes:
Så hoppas jag, att jemte det jag nämnt,
Och hvad hans papper visa mer bestämdt,
För honom tala skall hans fromma, rena,
Apostellika ansigte allena.

KUNGEN.

I qväll för adertonde gången ges
På Opran Gustaf Wasa. Den bör ses
Af Lappska presten. Säg det i hans öra;
Och att jag sedan vid spektaklets slut
Vill honom se och hans begäran höra
I mina rum på Opran. Färda ut
Hans fullmakt mellertid. (*paus.*) Nu då allena
Vi stå här än, skall jag berätta dig,
Att Erkebiskopen är död. Hvem mena
Väl presterna i riket, skall hos mig
Vid ledigheten komma främst i fråga?

SCHRÖDERHEIM.

Den är så ny, att jag ej kan ännu
Ge något svar derpå.

KUNGEN.

Hvem menar du?

SCHRÖDERHEIM.

Det torde bli, om jag skall gissa våga,
Troil i Linköping.

KUNGEN.

Jag har bestämt
Dertill — dig sjelf.

SCHRÖDERHEIM.

Det är ett nådigt skämt.

KUNGEN.

Det är mitt fulla allvar.

SCHRÖDERHEIM.

Det är värre.

Som skämt med mig är det Voltairiskt qvickt;
Men blir ett skämt med kyrkan och vår Herre,
Om det är allvar.

KUNGEN.

Nämn ett skäl af vigt
Emot det. Har du inte jemt att göra
Med alla ärender, som kyrkan röra?

SCHRÖDERHEIM.

Så vida blott, som hon med staten står
I sammanhang. Men inom henne går
Det inte an, att en så verldslig sälle,
Som Elis Schröderheim, får sådant ställe.

KUNGEN. (*i det han går.*)

Den skalken skyldes väl af kåpan sen.

SCHRÖDERHEIM. (*i det han följer.*)

Jag räds, att tungan røjde Galilén.

7:de SCENEN.

BERLOCK. (*ensam.*)

Säg Pharisen, säg Saducén, säg Satan.
Du har hans tunga, som hans horn. Men hör
Bakom din vagn, som upp åt slottet kör,
Hur du besjungs af pojkarna på gatan!
Han Erkebiskop! Skada, att det ej

Kom in i visan. Det kan komma! — Nej
 Det stötte Kungen! — Väl att jag fick höra!
 Om audiensen. Hvad skall jag nu göra
 För att förhindra den. Tänk, om Lord Well,
 Att få sitt herdestycke rätt fullständigt,
 Knep presten med, då han far af i qväll.
 Ficks han till Skeppsbron, ginge det behändigt.
 Ja, i det fria England har man ju
 Den friheten, att så en menska prässa.
 Men i vårt Sverge! — Hvilka äro dessa?
 En prest, en brud! Det är de unga tu,
 Som skulle vigas här på morgonstunden!
 Besynnerligt! hvad ställe och hvad tid!
 Ett hyggligt par är det emellertid.
 Nu har väl Kungen snart gjort hela runden
 Kring trädgåln, och befaller dejeunérn,
 Jag måste se, om den är färdig ren

8:de SCENEN.

FJELLSON. ANGELICA. HELMING. MYR-
 TENFELT. LÖDER.

FJELLSON.

Midt i min glädje kände jag en smärta,
 Att se min Konung, honom stå så när,
 Och ej få säga honom, hvad jag bär,
 I tretti år har burit på mitt hjerta,
 Som rör hans arma folk i Fjellens vrår:
 Först om den undervisning, som det får,
 Som är dels half, dels för de flesta ingen.
 Sen, huru Svensken dem — rent af förgör.

MYRTENFELT.

En sådan klagan öfver Svensken hör
 Jag första gången. Fins på jorderingen
 En genom vapen öfverlägsen makt,
 Och har den funnits, som med större mildhet
 Bemött det folk, det under sig har lagt
 Än Svensken? Fråga det ur laglös vildhet
 Till Europeisk odling i dess skygd
 Uppstigna Finnland. Fråga Pommerns söner,
 Om för sin frihet, konstflit, samhällsdygd,
 Sin vettenskap, och hvad dem alla kröner,
 Sin religion, de önska något mer,
 Än hvad den Svenska styrelsen dem ger?

FJELLSON.

Med Svensken mente jag ej Svea rikes
 Regering eller folk: blott vissa män
 Ifrån de Svenska städerna, desslikes
 Ifrån en Finsk, som Lappen, om de än
 Ej ha den afsigt, dock i grund förstöra.
 Naturen ämnat ock af honom göra
 En menniska; och genom prestens nit
 Han blefve det, om man ej förde dit
 Det giftet brännvin.

LÖDER.

Giftet?

FJELLSON.

Ja, jag väger
 Ej ordet. Det är gift för kropp och själ:
 Det påstår jag för säljaren, så väl
 Som köparn.

LÖDER.

Långsamt är det giftet, säger
 Jag med Voltaire, som nådde åtti år

MYRTENFELT. (*för sig.*)

Voltaire och han! men det är bäst, jag tiger.

FJELLSON.

Det var ej brännvin, som han njöt — hur går
Det med vårt rike, om det onda stiger,
Som det begynt: det blir en syndaflod
Som allt förstör. Ack! redan hos de unga,
Ja, hos de små, förderfvas själ och blod.

LÖDER.

Får Pastorn audiens, så håll sin tunga
Och nämn ej ord derom.

FJELLSON.

Jo, det skall bli

Af mina första ord.

LÖDER.

Hvad är det vi

Arbeta för?

MYRTENFELT.

Vi!

FJELLSON.

Hur?

LÖDER.

Då går ni miste

Om pastoratet.

FJELLSON.

Tror ni det? Jag tror

Det inte. Dertill är vår Kung för stor.
Men om det vore så och jag det visste:
Så talte jag ändå som saken är,
Och bure fram hvad ingen annan bär.

LÖDER.

Ni känner ej, hur det går till på hofvet.

FJELL.

FJELLSON.

En konglig speljakt kan det gamla skrofvat,
Som fört mig öfver sjön, ej nånsin bli;
Och bli en hofman kan jag likså litet.
Men sanningen går fram, så lugn, som fri,
För Gud och Konung! Må det varma nitet
Ursäkta bristen uti ordens krus.

LÖDER.

Man talar ej om rep i hängd mans hus.

FJELLSON.

Hvad hör det hit?

LÖDER.

Det skall jag straxt förklara.

Är icke brännvinet en konglig vara,
Med trenne kronor krönt? Det visar er
Den första krogskylt, ni på gatan ser.

FJELLSON.

Hvad mig beträffar, hyser jag den tanken,
Att hvad förderfligt råd man än tog an,
Olyckligtvis, då man beträngd sig fann
Af statens brist och oredan i Banken,
Så tål likväl vår Konungs ädla själ
Ej nedrig vinst, som sker med landets skada
Och spiller folkets sedlighet och väl.

9:de SCENEN.

DE FÖRRE. SCHRÖDERHEIM.

SCHRÖDERHEIM. (till Helming och Angelica.)

Må er förening skänka er så glada,
Som många år. Jag ser att hon är brud.

HELMING.

Vi vigdes nyss.

SCHRÖDERHEIM.

Jag har till Pastorn bud
Från Kungen. Han befaller er att vara
I afton, då spektaklet slutas, i hans rum
På Oprauset.

ANGELICA.

Ack! då få vi fara
På Opran, Pappa.

FJELLSON. (*brydd.*)

Opran? — Jag är stum
Af tacksam glädje. Men förlåt. Till Kungen
Får jag väl gå, ehur jag inte går
På Opran.

SCHRÖDERHEIM.

Säkrast är det att ni *får*
Det ena, när ni gör det andra.

FJELLSON.

Tvungen
Dertill är jag väl då; ehur jag räds,
Att, när man varse blir på ett spektakel
Mig, gamla prest, jag sjelf blir ett spektakel.

HELMING.

Det bryr sig ingen om.

ANGELICA. (*till Helming.*)

Ack! hvad jag gläds
Att få se Opran.

SCHRÖDERHEIM.

Det blir Gustaf Wasa.

ANGELICA.

Hör, Pappa, hvilken pjäs!

SCHRÖDERHEIM.

Vi råkas sen.

10:de SCENEN.

DE FÖRRE, UTOM SCHRÖDERHEIM.

ANGELICA.

Jag är så glad, som vore jag der ren.

MYRTENFELT.

Hvad ni skall bli förtjust, då ni med fasa
Får se och höra en tyrann, så skön
Och stolt som Karsten. Först skall dock en bön
Och klagosång ur häktet nå ert öra
Af Gustafs mor och syster. Det skall röra,
Skall genomtränga er. Men i en blink,
Som om det skedde på en andes vink,
Förvandlas rummet till en sal, som lyser
Af konglig prakt, på guld och purpur rik.
Der på sin thron ses Christiern, sig så lik.
För sjelfva nöjet i hans hof man ryser.
Hör, hur han firar, grym också i ord,
Den blodiga triumph, han vann med mord.

(gnolar.)

Det skall en vällust för mitt öra,
En vällust för mitt hjerta bli,
Att edra glada sånger höra
Bland mina trälars klagoskri.

Derför ock sen i sömnen honom störa
Afgrundens andar med ett skräckfullt hot.
Till Sveriges hjelte stiger deremot
Dess engel ned. Hur skön han är att höra

Och skön att se! ack såsom ni. Så klädd
Ni borde sitta der på molnets bädd.

ANGELICA.

Min Far ser ledsen ut.

FJELLSON.

Ja, mina vänner
Spektaklet bryr mig. Bör jag väl gå dit?
Det nämndes fordom af det fromma nit
Pompa Diaboli. Men jag bekänner,
Att jag, som yngling, var förtjust deraf.
Då var det blott små lustspel, som man gaf
Uppå en liten plats i Hummelgården.
Publik, theater, pjeser, allt var smått,
Och skulle synas nu ett dockspel blott
Mot hvad det sedan blifvit, under vården
Af Kungens höga smak, så väl som makt,
Att dömma blott af husets yttre prakt.
Dock känner jag hos mig en hemlig fasa,
Då jag besinnar det Latinska ord.

HELMING.

När på theatern styggelser och mord
Bedrefvos, när man der lät vilddjur rasa
Mot Christna helgon, hette det med skäl
Hin ondes ståt. Men nu, nu är det väl
Helt annat dock. Rätt vårdadt, hvad kan vara
Mer både skönt och värdigt tidsfördrif,
Än dessa taflor af vårt hela lif?
När det är marknad, och en brokig skara
Uppfyller torget, sitter ni och ser,
Med oss, ur fenstret, på dess hvimmel ner;
Och ler, som vi, åt glädjen som der stimmar;

Och känner harm, om något ondt der sker;
 Och rörs till sorg, om någon ofärd tinmar.
 Ett dylikt fenster en theater är,
 Som visar oss, hur tid och verld sig hvälfva.
 Ej blott ett fenster för oss öppnas der,
 Men ock en spegel, der vi se oss sjelfva
 Än i de offer, vi med tårar se,
 Än i den narr, den däre, vi bele.

ANGELICA.

Men är den icke, jemte beggedera,
 Som redan nämndes, ännu något mera?
 Ett trollglas, der vi se, hvad fjerran är,
 Se detta bättre, som vi sakna här:
 Likt spegeln, der Zemir, hos Trollet fången,
 Fick se hvad hon begret, sitt hem, sin far;
 Och glömde, huru långt hon från dem var;
 Förtjust ännu, sen synen var förgången.

MYRTENFELT.

Dessutom för en Svensk hvad särskild vigt
 Har denna pjes: en Lyrisk hjeltedikt!
 Ej nog att konstens alla sköna grenar
 Der i en krona mötas: den förenar
 Med diktens under, hvad vårt fosterlands
 Historie visar främst, i ärans glans
 Af höga dygder, stora hjeltedater,
 Som räddat Sverige ur sitt fall, och ställt
 Det åter i sin frihet, lugnt och sällt,
 Ibland Europas mest upplysta stater.
 Ett sådant stort och ädelt skådespel,
 Hvarmed vår Konung lyfter Svenska sinnet,
 Och hos sitt tappra folk emot det fel,
 Att tro sig sjelft för litet, ställer minnet

Af hvad det kunnat förr: är det ej värdt,
Att ses af alla, som sitt land ha kärt?

(till Helming.)

Ack sjung den sång, med hvilken hjelten träder
Bland sina kämpar fram; och att sin strid
Inviga, ropar an de tappra fäder
Som Sverige frälst i en förfluten tid.

HELMING. (sjunger.)

"Ädla skuggor! vördade fäder!
Sveriges hjeltar och riddersmän!
Om ännu dess sällhet er gläder,
Gifven friheten lif igen.
Skola edra helgade grafvar
Trampas af tyranner och slafvar?
Nej, må träldomens blotta namn
Edra vreda vålnader väcka,
Och er arm sig hämnande sträcka
Ur den eviga nattens famn!"

FJELLSON.

Ja, detta kan väl ingen, som har öra
För själf full sång, och för sitt fosterland
Ett hjerta, utan helig känsla höra.

ANGELICA.

Jag får ju Pappas löfte med dess hand. (kysser den.)

MYRTENFELT.

Besinna ock att stycket i det hela
Är Kungens verk, som tänkt idén dertill
Och flere scener. Om ni inte vill
Så mot Författarn som Monarken fela:
Så går ni dit. Den förre kanske mer
Förtryter det, om ni försummar er.

LÖDER.

Förtryter det! (*brister ut i gapskratt.*)

MYRTENFELT.

Den oförskämde skrattarn!

Nå! hvad är det, han gnäggar åt?

LÖDER.

Författarn,

Den lilla, hur naift han röjer sig!

HELMING. (*till Löder.*)

Ni stör oss. Håll er på er plats, der borta.

LÖDER.

Ja så! Är det min plats? Ursäkta mig.

Jag ville blott de långa tal förkorta.

Det föreföll mig, som vi stode ren

Ej på spektaklet blott, men i en scen;

Och på theatern ha ju de gemena

Fritt språk med de förnäma. Men jag ber,

Högädle och Höglärde Herrar, er

Om nådig tillgift. (*drar sig tillbaka.*)

HELMING.

När vi nu förena,

Min gode Svärfar, alla våra skäl

Mot er betänklighet —

ANGELICA.

Och när vi begge

På fadershjertat allt det ömma lägge,

Som talar för de många barnens väl. (*Begge omge honom och fatta hans händer.*)

FJELLSON.

Han, som försörjer, bortom höga Fjellen,

I polens grannskap, på den nakna hällen,
Isfogelns ungar, han skall nog också
I öknen vårda sig om mina små.

HELMING.

Är det blott er och edra barn det gäller?
Nej, den församling, som ni återställer
Ifrån ett djupt förfall.

ANGELICA.

Betänk, om dit
En annan komme utan kraft och nit,
Som hvarken lärde eller ordning hölle,
Så att Guds rike der än mer förfölle.

FJELLSON.

Blott svaga redskap äre vi en hvar,
Ve! den som tror sig sjelf.

ANGELICA.

Dock går min Far,
Med tröst till Gud, dit Gud vill honom sända.

FJELLSON.

Det bör, det vill jag.

HELMING.

Men hur sänder Gud?
Är inte det en skickelse, det bud,
Ni af er Konung fått i dag?

FJELLSON.

Törhända
Har jag en skrupel blott, ej af den vigt,
Att den kan väga upp en gifven pligt.

HELMING.

Det är en gifven pligt, att man skall lyda
När man befallas af sin öfverhet.

FJELLSON.

Dock gäller mer det Herrans ord, man vet
I vägen stå. Men att derhän det tyda,
När ej hans ord, ej vårt förnuft oss kan
Derom förvissa: vore brott. Välan!
Jag lyder; och jag hoppas ej få höra,
Att jag förargelse har gjort.

HELMING.

Det kan

En prest, som ni, min Svärfar, aldrig göra.
Hvar helst man honom ser, uppbygger han.

(Angelica kysser hans hand.)

MYRTENFELT. (till Helming.)

Men skaffa er i tid biljetter bara.

LÖDER.

Dem skall jag skaffa.

MYRTENFELT.

Luckan måste vara

Nu redan öppen.

HELMING.

Här är pengar.

11:te SCENEN.

LÖDER. BERLOCK.

BERLOCK. (vinkande åt Löder.)

Hör!

Var det den presten, som du talte för
I morse?

LÖDER.

Jo. Men nu bryr jag mig litet
Om honom. Han får audiens ändå;
Och ger mig ingenting, för allt det nitet,
Jag lade ut för honom.

BERLOCK.

Du kan få

Dess mer af mig. Du mins, jag lofvat göra
Din lycka.

LÖDER.

Lofvat, ja! Men, ack! hvad är
Ett löfte af de höga? Som det här. (*blåser på fing-
rarna och går.*)

BERLOCK. (*går efter honom.*)

Du får väl se. Men om du nu vill höra,
Så kan du strax förtjena pengar.

LÖDER.

Godt!

En skilling i min hand betyder mera,
Än klang af stora ord i örat blott.
Men, se! det kostar minst, att dem spendera.

BERLOCK.

Fick du ej nyss en skänk, din snåling.

LÖDER.

Jo,

En visa. Sådant gör jag sjelf. Hvad, tro,
Är det för öfrigt, som Hans Nåd kan mena,
Som jag skall vinna på?

BERLOCK.

Ä' vi allena?

Se åt der borta. Är der någon?

LÖDER.

Nej.

BERLOCK.

Den presten har ju hyrt dig, som lakej?

LÖDER.

Lakej! Är jag det mer än den förbannadt
Förnäma Herrn, som följde Kungen hit,
Och viste honom i Orangerit
Märkvärdigheter. Jag, hvad gör jag annat,
Då jag betjenar Resande kring stan?
När de betalt mig, och jag går på Riga,
Så ger jag alla hofbetjenter fan,
Hur högt de än i nåd och rang må stiga,
Med stjerna fram och nyckel bak. (*går.*)

BERLOCK.

Din hund!

I band med dig — men, tystar det hans mund?
Dess värre skäller han. Och nu behöfver
Jag honom i allt fall. (*går efter Löder och för honom
tillbaka.*)

Det faller sig

Ett ord på sned så väl för dig, som mig.
Men skulle vi väl bryta staf deröfver?
Jag tror du fått en liten frukost ren. —

LÖDER.

Hvad? är jag inte i mitt hufvud redig?

BERLOCK.

Jo visst.

LÖDER.

Och står jag ej på mina ben?

BERLOCK.

Åh ja!

LÖDER.

Och är min tunga inte ledig?

BERLOCK.

Du talar fritt.

LÖDER.

Ja, som det egnar en
Frisinnig man. Ehur jag inte heter
Friherre såsom ni, är jag dock fri
Och herre med.

BERLOCK.

Om våra rättigheter
Är ingen fråga nu.

LÖDER.

Men också ni
Har hört till folket, fast ni sen så klifvit.

BERLOCK.

Den, som är Kungens, är ock Folkets man.

LÖDER.

Jag menar, att ni föddes som en ann —

BERLOCK.

Bland Sveriges fria folk.

LÖDER.

Ehur ni blifvit
Först adlad, sen Baron; och blir en dag
Törhända Grefve: är ni dock, som jag,
Blott menska född.

BERLOCK.

Så föds hvar en i våra
Upplysta tider! Lät oss inte sära

Hvarann, onödigtvis. Se här en ting,
Som är af allt på hela jordens ring
Dock det förnämsta, som försonar alla,
Som jemnar hög och låg, dem, som befalla
Och dem, som lyda. (*ger honom en blank riksdaler.*)

LÖDER.

Ja, Ers Nåd! det här,
Ej silfret endast, men den bild det bär,
Förliker oss. Jag hör till Kungens vänner,
Så väl som ni. Och se, hvad mer här står:
"Fäderneslandet". Ack! när jag det får,
Af silfver, i min ficka, hvad jag känner
Det sköna, härliga, i detta ord!
Då ropar jag förtjust med många andra,
Som dessemellan allt i Sverge klandra:
O! fosterland! o! mina fäders jord!

BERLOCK.

Du är en lufver. Hjelp mig nu till rätta.

LÖDER.

Hvarmed?

BERLOCK.

Med ditt förstånd, din fintlighet.

LÖDER.

Hvad skall jag göra då?

BERLOCK.

Om jag det vet!

LÖDER

Kan jag då veta det?

BERLOCK.

Jag ville sätta

En i arrest.

LÖDER.

Det gör polisen blott.

BERLOCK.

För brott, för sken åtminstone af brott.
Men här är intet sådant. Här är saken
Just den, att kunna ställa till det så,
Att ej polisen möjligen kan få
Sin hand deri.

LÖDER.

Rätt svårt! Den Frun är vaken,
Sen hon fick Liljensparre till sin man.
Våld på en menska! Det kan illa slutas.

BERLOCK.

Bevars för våld.

LÖDER.

Brandvakten kunde mutas
Att knipa honom.

BERLOCK.

Det går inte an:

Det är i dag han måste in i fällan
För klockan sex.

LÖDER.

Hvad är det för en han?
En bättre eller sämre!

BERLOCK.

Midt emellan.

Det är en prest, den samma lymmeln, hvars —
Hvars — guvernör du är i dag.

LÖDER.

Bevars!

Hvad vill ni med den gamla Lappska presten?

BERLOCK.

Blott stänga honom in i qväll. För resten
Vill jag den stackarn intet ondt.

LÖDER.

Men just

I qväll skall han på opran med de andra,
Och sen på audiensen.

BERLOCK.

Detta just

Skall du förhindra, hör du.

LÖDER.

Jag, som just

Skall skaffa dem biljetter — jag har lust —

BERLOCK.

Säg ut.

LÖDER.

Vi måste rätt förstå hvarandra.

Den blanka dalern, som jag fick af er,
Var ju en städsel blott?

BERLOCK.

Ja, du får mer.

LÖDER.

Hur mycket?

BERLOCK.

Dubbelt.

LÖDER.

Bäst, att ni betingar

En annan. Men ingen brakarl lär begå
Edsöresbrott för sådant pris.

BERLOCK.

Nå! klingar

Den tredje blanka dalern till de två
Ej nog i dina öron, girigbuk?

LÖDER.

Hvem är det mer af oss? Ni, som har bruk
Och säteri, ni gnider på en skilling;
Och jag, som knapt mitt bröd förtjena kan,
Skall sätta allt på spel som en vettvilling.

BERLOCK.

Allt.

LÖDER.

Ja, att fängsla en oskyldig man,
Det kostar äran, herre, och min ära
Är allt för mig.

BERLOCK. (för sig.)

Din ära, skurk!

LÖDER.

Ni ler.

Jag väger min på guldvigt, som ni er,
Fast jag ej säljer pastorater.

BERLOCK.

Kära!

Låt oss ej gråla nu. Jag lägger till
En femma.

LÖDER.

Att Baron kan subtrahera,
Vet hvar och en. Addera kan ni ock,
Helst i er egen pung. Ni borde dock,
Som kronans man, ha lärt multiplicera.

BER-

BERLOCK.

Fem gånger tre gör femton. Slut.

Förstår du?

LÖDER.

Ja.

BERLOCK.

Nu säg, hur får du gubben
Att sitta der han sitter qvällen ut?
Som passar bäst den gamla murkna stubben.

LÖDER

Jo, till exempel uppe på en vind.

BERLOCK.

Ha, ha, ha, ha! Men hur skall han få in?

LÖDER.

Omgifven som han är af måg och doter,
Gick det väl inte, är jag rädd, så lätt.
Men nu till texten, utan flera noter:
Jag vet ett säkert och behändigt sätt.
Men om den unga frun, den söta, rara
Gör det mig ondt; som aldrig sett förut
En opra, aldrig lär får se.

BERLOCK. (otåligt.)

Till slut

Med saken! Hvad är det för sätt? Förklara.

LÖDER.

När jag till luckan går, så fins ej mer
Biljetter. Det är klart, som ni väl ser.

BERLOCK.

Ja, som Columbi ägg. Det låg så nära
Och föll oss inte genast in!

LÖDER.

Jo väl!

Föll det mig in. Men innerst plär man bära
Och sist ge ut hvad dyrast är.

BERLOCK.

Likväl

Är det blott hälften, att han hålls ifrån
Spektaklet. Huru skall han sen bli hållen
Från audiensen? Ty han är väl mån,
Att komma dit ändå, den gamla stollen.

LÖDER.

Jag tör väl veta råd för det också?

BERLOCK.

Nå väl!

LÖDER.

Men därför borde jag väl få
Två gånger till de femton.

BERLOCK.

Åter preja! —

Två gånger till de femton! det vill säga
Två femmor till de tre. Må vara då,
Att saken ej blir halfgjord. Hitta på
Igen ett medel, som kan föra lika
Gerad till målet.

LÖDER.

Det skall inte svika.

Jag möter presten framför Kungens rum
Och säger: Schröderheim befallt mig föra
Herr Pastorn fram.

BERLOCK. (*gnider händerna.*)

Han tror dig. Han är dum.

LÖDER.

Jag tar hans arm; och skulle han än göra
Motstånd: så släpar jag hans vördighet
Bort i kulisserna, der han ej vet
Ut eller in på sig, tills qvällen lider,
Och alla gå, och han stängs in omsider.

BERLOCK. (*efter ett häftigt skratt*)

Förträffligt påfund! blott det lyckas. Nå,
Försök. Men hör du, röj mig inte bara. (*går.*)

LÖDER.

Två gånger *till*, de femton! var det så?

BERLOCK. (*nickar och går.*)

12:te SCENEN.

LÖDER. (*ensam.*)

Två gånger till de femton skulle vara
Blott tjugofem; men som det lydde nu,
Två gånger *till*, de femton, gör det ju
Jemt tretti. Derifrån kan han ej komma.
Så väl Hans Nåd förstår till vinst för sig
Beräkna allt, så blir han efter mig.
Jag vinner fem Riksdaler på ett komma.

FEMTE AKTEN.

Theatern föreställer ett af de rum, der Fjellson och hans dotter bo. På ett bord ligger en mängd böcker.

1:sta SCENEN.

FJELLSON SITTER VID BORDET. HELMING OCH MYRTENFELT INKOMMA.

MYRTENFELT.

Du sjöng gudomligt. Alla gåfvo dig
Det största lof — och hvad triumph för mig!
Jag drack med örat, som Horatius säger,
I ditt beröm mitt eget. Ack! jag äger
Ej ord till pris för din talang, din smak.
Miljoner tack! (*skakar hans hand.*)

HELMING.

Jag satt der, som på nålar,
Och tänkte på min svärfar, och hans sak:
Rädd att fördröjas af de många skålar.
De kryddades likväl med sinnrikt skämt:
Som skulle harmen sjelf till löje stämt.
(*Går till bordet.*)

MYRTENFELT.

Herr Pastorn sitter här igen och suger,
Som bi't ur blomman.

FJELLSON.

Ja, som torparns bi
Ur Herrgårdsparken. Här är poesi,
Historie, religion. Om allt ej duger,

Så är dock mycket lika skönt och godt,
Som nytt för mig.

HELMING.

Min Svärfar har väl fått

Biljetter?

FJELLSON.

Här är en, som man mig lemnat.

HELMING. (*ser på biljetten.*)

Till Kungens rum der audiensen sker.

Men kort till oplan, dit vi alla ämnat,

Har inte Löder burit dem till er?

FJELLSON.

Nej!

HELMING.

Har min hustru gömt dem?

FJELLSON.

Torde hända.

HELMING. (*klappar på en inre dörr.*)

Nå, är din klädsel inte färdig än?

2:dra SCENEN.

DE FÖRRE. ANGELICA (*i den då brukliga dräkten med hög tupé, styfskjortel m. m.*). AURORA.

ANGELICA.

Så ser jag ut. Jag blef helt rädd, min vän,
När jag i spegeln såg mig. Hvad förvända
Begrepp om det som pryder! Säg mig du:
Är jag väl lik en människa ännu?

HELMING.

En engel är du lik, som, fast han lånar
Den tunga dräkten af en dödlig kropp,
Dock med sin blick från himmelen förvånar,
Och dit med sig vårt hjerta lyfter opp —
Du har väl fått biljetter för oss alla?

ANGELICA.

Nej, ingen.

HELMING.

Hvad! har inte Löder gett
Dig några?

ANGELICA.

Löder har jag inte sett.

HELMING.

Den skurken! — ja, hvad skall jag honom kalla,
Om han bedrar oss?

MYRTENFELT.

Honom likt minsann!

AURORA.

Den som så väl betalar, sviker han
Väl ej; om han ock först i sista stunden
Infinner sig; ty det hans nöje är
Att bry och göra oro. Men då plär
Han komma på minuten, på sekunden.

HELMING. (*ser på klockan.*)

Nu återstå blott fem minuter än.
Har du tillreds din kappa?

ANGELICA.

Ja, min vän!

AURORA.

Lik en Prinsessa är hon på min ära,
Och gör uppseende på opran.

ANGELICA.

Hvad!

Ändå! — Min Gud! hvad drägt skall jag då bära,
För att ej pekas ut i denna stad?

AURORA.

Det sker ju inte för att henne klandra.
Tvertom skall folket hviska åt hvarandra:
"Hvad hon är täck! och klädd med sådan smak!"

ANGELICA.

Ack! hvad besvär jag gjort så väl Aurora,
Som Hårfrisörskan, halfva dan.

AURORA.

Stor sak

I vårt besvär! Men nära att förlora
Allt tålmod, var ren vår söta fru.

ANGELICA.

Ja, jag blef helt förskräckt, och kunde ju
Ej annat, då man kom med heta tången;
(Jag tänkte på martyrn i taflan der).
Sen snördes jag i jern, som den der fången
Jag såg på tinget. Ser du, hvad jag bär
För flyglar (*med begge händerna på sina sidor*). Värst
dock slet mitt arma hår,
Som först i hundra papperslappar skrufvadt,
Sen brändt och aflöst, mjöladt, smordt och lufvadt,
Nu likt en fästning med kanoner står.

AURORA.

Jag påstår att Grefvinnan med de stora,
Blåsvarta ögonen och hyn lik snön,
Hon, som med mig har samma namn Aurora,
Är inte bättre klädd och knappt så skön.

MYRTENFELT.

Nyss med sin gröna krans, sin hvita slöja,
Sitt mörka hår, hvad hon var vacker! Nå!
I min idyll skall hon den klädseln få.

HELMING. (*ser på klockan.*)

Hvad den fördömda krånglaren kan dröja!

MYRTENFELT.

Han narrar oss helt visst. Bäst att jag går
Och skaffar nya kort, blott jag dem får.

AURORA. (*vid fenstret.*)

Se, nu är vagnen här!

ANGELICA.

I vagn den biten!

Ryms jag derinne?

AURORA.

Den är inte liten.

ANGELICA.

Men jag i hast har blifvit bred, gud nås!

3:dje SCENEN.

DE FÖRRE. LÖDER.

HELMING. (*till Angelica.*)

Här är han äntligen. Sveg om dig kappan

Och lät oss skynda alla utför trappan.
till Löder.

Tag korten hit.

LÖDER.

De kunde inte fås.

ANGELICA och HELMING och MYRTENFELT och

AURORA ropa på en gång.

Ej fås?

LÖDER.

Omöjligt.

HELMING.

Fast ni dem beställde?

Ni gjorde det?

LÖDER.

Ja, klockan elfva ren.

Men nu fanns ingen öfver, icke en.

HELMING.

Ni skref ju opp mitt namn?

LÖDER.

Ja, men hvad gällde

Ert simpla namn mot ett af rang och ätt?

Baron Berlock har tagit bort de sista.

HELMING.

Dem som för mig beställdes? Med hvad rätt?

LÖDER.

Spörj honom sjelf. Se här (lägger penningarne på
bordet.) Det torde brista

En plåt: den feltes i min lön. Farväl!

MYRTENFELT.

Var god och vänta. Säg oss af hvad skäl

Ni gick till luckan först i sista stunden,
Då den var öppen redan klockan tu.

LÖDER.

Jo, af den enkla, klara, säkra grunden,
Att Herrns biljetter borde vara hans ännu
Kring sex, så väl som tu. Att det ej gällde,
Var ej mitt fel. Jag gjorde ju derom
En föreställning, jag. Men hvad bekom (*ställer sig
i den öppnade dörren.*)
Jag väl till syra? Jo, ser ni, att man smällde
Midt för min näsa luckan så igen,
Som jag nu gör för er med dörrn.

4:de SCENEN.

DE FÖRRE UTOM LÖDER.

MYRTENFELT.

Du den

Gemenaste —

HELMING.

Hvad harm!

MYRTENFELT.

Den oförskämde!

HELMING.

Han är väl köpt dertill.

MYRTENFELT.

Af den jag nämde.

HELMING.

Men att han röjde honom.

MYRTENFELT.

Det är likt

Den stora skälmen. Han är känd för slikt —
Det händer stundom, att det bjuds i gången
Biljetter ut till ett fördubbladt pris:
Jag skall försöka om jag möjligtvis
Kan få ett par.

5:te SCENEN.

DE FÖRRE UTOM MYRTENFELT.

ANGELICA.

Det spelas sista gången

Nu!

HELMING.

Ja, tills hösten kommer.

ANGELICA.

Då ä' vi

I Norrland; och för mig är då förbi
Allt hopp att se en opra. Många stunder
Jag tänkte rea mig och andra der
Med blotta minnet af ett sådant under,
Som Gustaf Wasa för oss landtbor, är.
Förtretligt vore det att nu det mista!

HELMING.

Vi skola hoppas i det aldra sista.

FJELLSON.

Mitt goda barn! om vi få hemma bli,
En skickelse af Gud jag ser deri,
Som för en frestelse oss vill bevara.

HELMING.

Tvertom ser jag deri en djefvulsk snara,

Att hindra en förtjent och värdig mans
Befordran.

FJELLSON.

Ske Guds vilje! Går jag miste
Om detta bröd, får jag väl annat.

6:te SCENEN.

DE FÖRRE. MYRTENFELT.

HELMING.

Fanns

Det några?

MYRTENFELT.

Nej, ty värr! Men om jag visste,
Hvar Schröderheim nu har sin loge.

HELMING.

Hur så?

MYRTENFELT.

Fick han en aning om Berlocks intriger,
Så gaf han den åt er, helt visst.

HELMING. (*till Angelica.*)

Hör på.

FJELLSON.

Jag ginge dock ej dit.

ANGELICA.

Min far!

FJELLSON.

Jag stiger

Ej med min fot på opran, der man gör
Så slemma konster redan utanför.

ANGELICA.

Men upp till Kungen skall min far väl stiga.

FJELLSON.

Det är min pligt.

MYRTENFELT.

Törhända frågar han,
Hur ni fann opran. Säg då, att ni fann
Den, som den är, förträfflig.

FJELLSON.

Jag kan tiga;

Men ljuga har jag icke lärt som ung,
Och vill det icke nu, som gammal, lära.
För ingen menska, minst inför min Kung,
Må jag en larf, vid kragen fästad, bära!

(Allmän tystnad. Tar en bok och sätter sig att läsa.)

HELMING. *(till Angelica.)*

Du är väl ledsen. Jag är det också.
Hvad det förargar mig, att det förnämsta,
Hvarmed jag ville fägna dig, det främsta
Af alla Stockholms nöjen, skulle gå
För dig förloradt!

AURORA.

Och den klädseln sedan!
Den präktiga tupén!

HELMING.

Du ler, min vän.

ANGELICA.

Ja, åt Aurora. Också är jag redan
Från hela saken. Då man hoppas än,
Är man otålig. Var tillfreds. Din maka

Har tidigt lärt umbära och försaka.
Nu lät oss tänka endast, på hvad sätt
Vi få min far på audiensen. Lätt
Förgäter han den sjelf.

HELMING.

Du måste rycka

På honom sen.

MYRTENFELT.

Hur kan han sitta så
I ro och läsa, just då han skall gå
Att dra en lott, som afgör all hans lycka?

HELMING.

Det kan blott den, som fullgör pligtens bud,
Och lemnar allt det öfriga åt Gud.

MYRTENFELT.

Nu föreslår jag, för att skingra harmen,
Tills opran är förbi, en promenad.

AURORA.

Ack ja, Herr Doktor! tag er fru om armen
Och gå, att folket ser, hur frun är —

ANGELICA.

Hvad!

AURORA.

Väl klädd.

MYRTENFELT.

Och vacker sen.

ANGELICA.

Har jag då farit,
För att begäpas som de djur, jag hör,
Att den der Lorden allt till England för.

Ett Lappskt vidunder har jag redan varit
Tillräckligt, tycks mig. Hjelp mig nu: jag går
Att släppa löst igen mitt stackars hår.

AURORA.

En hufvudbonad, som är just ett mönster,
Hvad synd, om ingen skulle se den! Ställ
Er här åtminstone vid detta fönster
För dem, som bo der midtemot. Var snäll,
Jag ber.

ANGELICA.

Förlåt min envishet. Det värker
Så i mitt hufvud af den tyngden. Kom. (*går in.*)

AURORA.

Herr Doktorn har nu fått en maka, som —

HELMING.

Som?

AURORA.

Som är ingen Stockholmsdam.

HELMING.

Det märker

Min vän nu först.

AURORA.

Men ock på landet, ja
I Lappland, trodde jag, att ingen qvinna,
Som är så grann och vacker, kunde ha
Så liten lust att visa sig och vinna
Uppmärksamhet och bifall, som er fru.

HELMING.

Hon är förnöjd, att vara i mitt tycke.

AURORA.

Ack! sådant arbete, ett mästestycke

Af hårfrisering, skall förstöras nu,
Som ett förloradt verk! (går.)

MYRTENFELT.

Allt är förgängligt,
Hvad stort och härligt görs på denna jord.
Allt är fåfängligt! var predikarns ord.

7:de SCENEN.

DE FÖRRA, UTOM ANGELICA OCH AURORA.

FJELLSON. (*spritter upp ur sin
läsning och talar med
högtidligt allvar.*)

Hvad hörde jag för röst? Allt är fåfängligt!
Det fann en Konung under all sin makt
Och rikedom och höghet, all sin ära,
Och konst och visdom. Af en Konung sagdt,
Det ordet verldens väldige må lära.
Nu går jag till en sådan. Derför ju
Liksom från himlen kom det ordet nu:
Att till vår visa, hulda, men af verlden
Hänförda Herre jag det bära må
Just på det rum, der fåfängan och flärden
Med snilletts lekverk mest på honom rå.

HELMING.

För Guds skull låt ert nit er ej förvilla,
Min goda svärfar! Om ni blandar er
I annat än er sak, och obedd ger
Olämpligt råd, så gör ni mycket illa
Ej endast mot er sjelf, men mot den bygd,
Ni kunde gagna, om er ädla dygd

Af Kungens nåd blef använd. (*ser på klockan.*) Det
lär vara
Snart tid att gå, helst vi ännu befara
Ett möjligt hinder.

FJELLSON.
Hvad?

HELMING.
Ett nytt försåt

Af Kolportörn.

FJELLSON.
Hvad vill han mig?

HELMING.

Han löper
Dens ärende, min far, som honom köper.
Var lugn emellertid: vi följas åt,
Tills ni är der.

MYRTENFELT.

Men till och med i salen
Var på er vakt. Hör, hur det hände förr
En stackars prest på hofvet. Kungens dörr
Var ren för honom öppnad, då rivalen
Böd honom snus. Han tog en pris och gick;
Men som det var i snuset prustrot, fick
Han ej för nysning fram ett ord till Kungen.

HELMING.

Och miste pastoratet!

MYRTENFELT.

Skulle mist,
Om han i rättan tid ej löst på pungen.
Det hjälper ändå mer än gunst och list.

FJELLSON. (*leende.*)

Snus skall jag inte taga, endast bjuda.

(*tar upp sin dosa och bjuder.*)

HELMING.

Bjud inte åt Hans Majestät, jag ber.

MYRTENFELT.

Ej heller åt Berlock.

FJELLSON.

Så! Det förbjuda
Hofsederna? Nå väl, jag lyder er.

HELMING.

Har Svärfar hos sig sina papper alla?

FJELLSON. (*visar dem i fickan,
till en del utstående.*)

Ja.

HELMING. (*trycker in dem.*)

Se, för all ting till, att de ej falla
Ur fickan. Jag går med, så långt jag får,
I corridören, dit, der vakten står.

8:de SCENEN.

Skådeplatsen förvandlas till en inre gång på Opera-Theatern. På sidorna äro dörrar till Actörernas rum. Fonden visar en del af kulisserna och mellan dem en skymt af sjelfva theatern i den sista scenen af Gustaf Wasa. Man hör på afstånd musiken och sången.

BERLOCK. (*ensam.*)

Ifrån Spektaklet fick jag honom då!
Tänk! om det skulle lyckas nu också,
Då han skall in i Kungens rum, att föra

Det våpet in i en kuliss! Hur flat
Blef inte Schröderheim! Då fick han göra,
Att tvätta ren sin Lappska Candidat.
Det väckte hela stans och hofvets löje.
Ja, det gör Kungen sjelf ett hemligt nöje,
När han får bry sin Statssekte. Så kan
Jag hämna mig. Tyst! är det inte han?

9:de SCENEN.

(BERLOCK. SCHRÖDERHEIM.)

BERLOCK.

Aha! Herr Statssektern har sina gångar,
Han också här. Hvem är det, som han fångar?

SCHRÖDERHEIM.

Som fångar mig, vill ni väl säga.

BERLOCK.

Nå!

Det kommer på ett ut.

SCHRÖDERHEIM.

Baron lär gå

För annan fångst.

BERLOCK.

Jag går att möta Kungen,
Som kommer från sin loge.

SCHRÖDERHEIM.

Så gör ock jag.

BERLOCK.

Tyst! det är slut.

10:de SCENEN.

DE FÖRRE. FRU MÜLLER som CHRISTINA
GYLLENSTJERNA. KARSTEN som
CHRISTIERN TYRANN. STENBORG
som GUSTAF WASA.

BERLOCK.

Förträffligt spelt och sjungen
Var pjesen, sad' Hans Majestät, i dag.

FRU MÜLLER. (*skorrande.*)
Mitt arma hufvud! ack! en sådan pina!
Jag kan med möda hålla upp det.

BERLOCK. (*beklagande.*)
Åh!

SCHRÖDERHEIM.
Nu känner jag igen Fru Müller.

FRU MÜLLER.
Så!
Men inte nyss.

SCHRÖDERHEIM.
Då såg jag blott Christina.

KARSTEN.
Hur sjöng jag, tro! i qväll.

SCHRÖDERHEIM.
Som en tyrann.
Jag tog mig om mitt hufvud.

STENBORG.
Må han rasa!
Han kan dock aldrig vinna, hvad jag vann,
Då Kungen famntog mig som Gustaf Wasa.

11:te SCENEN.

KONUNG GUSTAF III. DE FÖRRE.

GUSTAF. (*till Karsten.*)

I afton var jag när, att öfvergå
På Christierns sida. Han betog mig så!
Tack, Stenborg, tack för denna afton åter.
Och Fru Christina alltid skön och stor!
Hjeltinna äfven, då hon är blott mor,
Och sänkt i bojar sina barn begråter!

SCHRÖDERHEIM.

Besynnerligt! — Från Danmark frälst på nytt,
I än en Gustafs skygd Christina flytt.
(*Kungen ler, nickar och går.*)

12:te SCENEN.

FRU MÜLLER. (*ensam.*)

Jag föddes Danska och jag föreställer
Den, som bland Svenskor främsta rummet har
Och för en Dansk tyrann ett offer var.
Hvad spel af ödet? Ack! jag räds, det gäller
I hela lifvet, som på scenen här,
Att allt det stora, man beundrar, är
Blott sken, blott skuggverk, blott en lek för qvällen.
(*går in i sitt rum.*)

13:de SCENEN.

FJELLSON. LÖDER. EN HOFLAKEJ.

FJELLSON.

Hvad här är många mörka, dystra ställen
I detta glädjens tempel. Och hvad mängd

Af krökta gångar, der man lätt blir stängd,
Som i en labyrinth.

LÖDER.

Ni kom till korta,
Om jag ej följde er. Nu kan ni gå
Rätt fram och klappa på den dörrn der borta:
Den går till Kungens rum. (*visar på Fru Müllers dörr,
och drar sig bakom en tapet.*)

FJELLSON. (*klappar.*)

FRU MÜLLERS JUNGFRU (*öppnar dör-
ren på glänt, sticker ut
hufvudet och ropar.*)

Hvem är det? Åh!!!

En prest! hvad vill han här?

FJELLSON.

Jag söker Kungen.

JUNGFRUN.

Här hos Fru Müller? Skäms!

EN HOFLAKEJ.

Han synes ha

En värdig uppsyn.

JUNGFRUN.

Är han tokig?

FJELLSON.

Ja,

Det var jag väl, när jag gick hit, fast tvungen
Af en befallning från Hans Majestät.

HOFLAKEJEN.

Af en befallning från Hans Majestät?

FJELLSON.

Här vid spektaklets slut jag skulle vara.

HOFLAKEJEN.

Här i kulissen?

FJELLSON.

I hans rum.

HOFLAKEJEN.

Ja, så.

Ni har gått vilse.

FJELLSON.

Vilse förd.

HOFLAKEJEN.

Kom, gå

Med mig.

FJELLSON.

Jag törs väl tro er?

HOFLAKEJEN.

Följ mig bara.

Skådeplatsen förvandlas till Kungens rum.

14:de SCENEN.

FJELLSON. EN HOFLAKEJ.

HOFLAKEJEN. (*ceremoniellt.*)

Herr Pastorn kan väl sätta sig så länge
Här i en vrå. Drag upp ert vida hänge:
Sen skall det släpa efter er, förstås,
Då ni går in till Kungen. Deri fela
Ej Bondkaplaner endast, men Gudnås!
Consistorialer. (*går till dörren.*)

FJELLSON. (*för sig.*)

Kan väl Kungen dela

Till dessa småting sin uppmärksamhet?

Han som de stora så behandla vet

Med snilletts blick och hjeltens mod! (*sätter sig.*) Hvad
under,

Att jag är trött af sådant språng än opp

Än ner för trappor. Mina aftonstunder

Använder jag ej så. Min gamla kropp

Behöfver ro. (*gäspar.*)

Så skulle jag nödvändigt

På en theater, för att nalkas få

Min Konung! Ack! jag räds, att hvar han må

Befinna sig, har han spektakel ständigt;

Sjelf en aktör: så stor han eljest är,

Svensk i sitt hjerta, mån om Sveriges ära,

Och ädelmodig. Eljest tycks mig här

I Stockholm nästan allt en stämpel bära

Af theatraliskt spel. Ja, sjelfva vi

Från Lappland, spelt i dag en komedi. (*gäspar.*)

Ack! om jag gömt hos mig en bok. (*gäspar åter.*)

Det stundar

Till natten redan. (*nickar.*) Jag är rädd, jag blundar.

(*ruskar om sig, men nickar igen och
faller slutligen i fullkomlig sömn.*)

15:de SCENEN.

FJELLSON, BERLOCK.

BERLOCK. (*för sig.*)

Kom han ej hit ändå! Men det skall fram,

Att han ej var på Opran. — Hvilken skam!

Den lymmeln vet ej ens stå upp från stolen
Och bocka, när han ser en man, som jag —
Han sofver! — Sådant är det menskoslag,
Som krälar der bland drifvorna vid polen:
Så rått och drönigt! Kungen sjelf får se,
Hvad djur det är, som Schröderheim vill ge
Ett af de största gäll i hela riket.

(till Hofbetjenten.)

Låt bli att väcka upp det gamla liket,
När Kungen kommer.

16:de SCENEN.

DE FÖRRA. KUNGEN. SCHRÖDERHEIM.

SCHRÖDERHEIM.

Hvar är presten? Åh!

Han sofver.

KUNGEN.

Sofver! då han skulle stå

Inför sin Kung, som kan hans lycka göra.

Den stund han väntar, att sitt öde höra,

Insomnar han.

BERLOCK.

Så bär sig ingen åt

I enskilt hus.

SCHRÖDERHEIM.

Var nådig! och förlåt

Hans ålders svaghet.

KUNGEN.

Oron håller vaken

I sådant ögonblick de gamla ock.

Är han vid år, så tycks hans uppsyn dock

Ej röja svaghet.

BERLOCK.

Det är hela saken,
Att han är utan seder, utan vett.

SCHRÖDERHEIM.

De seder, Herr Baron i verlden sett
Och lärt, har han visst icke.

KUNGEN. (*högtidligt.*)

Mine vänner!

Nyss rörd af Wasas sömn, som intryck ger
Af himmelskt salig frid, jag nu mig känner
Af något dylikt rörd, då jag här ser
Den gamles ro. Sublimt är ju det draget
Att kunna sorgglöst somna i den stund
Hans lycka afgörs! Det har samma grund,
Som hjeltens sömn om natten före slaget,
Och en oskyldig fånges för sin död.

(*till Schröderheim.*)

Det ger hans goda sak ett kraftigt stöd.

SCHRÖDERHEIM.

Hans papper titta fram ur fickan. (*drar ut dem.*)

KUNGEN.

Akta,

Att han ej vaknar. Lät mig se på dem.

(*ögnar på skrifterna, och sätter sig ned och skrifver.*)

Se här, lägg in dem åter: sakta, sakta.

Nu kan han resa glad och lycklig hem. (*går.*)

SCHRÖDERHEIM. (*till Berlock.*)

Jag ler åt något, som jag nyss fick höra:
En prest, som skulle hit, blef narrad hän
I en kuliss och kommer inte dän.

Den samme, som det hviskat i mitt öra,
I morgon sprider det kring hela stan. (*går.*)

BERLOCK.

Härefter ger jag alla prestgäll fan. (*går.*)

17:de SCENEN.

FJELLSON. HOFBETJENTEN.

HOFBETJENTEN. (*väcker honom.*)

Hur länge skall han sitta här och sofva? —
Hans Majestät var inne ren och gick.

FJELLSON.

Var inne? Fällde han på mig en blick?

HOFBETJENTEN.

Ja.

FJELLSON.

Och jag sof?

HOFBETJENTEN.

Ja! en välsignad gåfva

Är sömn, men på rätt ställe, i rätt tid.

FJELLSON.

Ve mig! jag spillt ej blott min egen lycka,
Men mina barns. Dock har mitt hjerta frid.
Och mina barn, om de än skulle tycka,
Att jag, ty värr! försofvit deras väl,
Förlora ej sitt rätta stöd likväl.

Det slumrar ej, det faderliga öga,
Som till dem ser ifrån de himlar höga.

(*Theatern förvandlas till Fjellsons rum.*)

18:de SCENEN.

ANGELICA. (*i natthufva.*) AURORA.

ANGELICA.

Hvad! är det åskan, som ej går i skyn,
Men längs med gatan. Se på bordets bryn,
Hur glas och talrik dallra.

AURORA.

Det är bara
En mängd af vagnar, som från Opran fara.

ANGELICA. (*vid fönstret.*)

Det blixtrar. Nej, som när hos oss en stor
Eldkula kommer öfver höga fjellen
Och gör det dagsklart midt i mörka qvällen:
Så sken det.

AURORA.

Det var Kungens vagn, som for
Med sina facklor.

ANGELICA.

For han ren? Då torde
Det vara afgjort. Hvad det klappar här!
(*med handen på sitt bröst.*)
Ack! mina elfva syskon. Gud! jag borde
Med lugn förbida hvad din vilja är.

19:de SCENEN.

DE FÖRRE, FJELLSON. HELMING.
MYRTENFELT.

ANGELICA.

Så tysta och förlägna! Jag behöfver
Ej veta mer. Allt är förloradt.

FJELLSON.

Ja.

Döm ej för hårdt din gamla far.

ANGELICA.

Hvaröfver?

FJELLSON.

Jag sof, när Kungen kom. Han gick. (*paus.*)

HELMING.

Vi ha

Dock hopp ännu. För mycket upphöjdt sinne
Har Kungen, att tillräkna det en man
Vid sexti år.

MYRTENFELT.

Berlock, om han var inne,
Gör sak deraf. Men Schröderheim, som kan
Ge allt en lika klok, som rolig vändning,
Slår af det med ett infall.

FJELLSON.

Skulle då

Det ske på Opran? Derför gick det så!

(*tar fram skrifterna och lägger dem på bordet.*)

Hvad duger nu det här till? Jo, till tändning
På tobakspipan.

HELMING.

Nej, min goda far,

Jag hoppas, de behöfvas än. Jag tar

Dem i förvar så länge, för att sedan

Åt Statssekreterarn lemna dem igen.

Hvad ser jag? Här är Kungens påskrift redan.

ANGELICA.

Hvad kan det vara?

MYRTENFELT. (*rycker till sig
skriften.*)

Låt mig se på den —

Det är så likt dem.

HELMING.

Hvilka?

MYRTENFELT.

Beggedera:

Hans Majestät och Schröderheim.

HELMING.

Hvad då?

MYRTENFELT. (*i officiel ton.*)

Härmed vi göra vetterligt alltså,
Att han, Johannes Fjellson, är nu mera
Nämnd Kyrkoherde i Johannishamn.

(*räcker fullmakten åt Fjellson.*)

ANGELICA. (*omfamnar honom.*)

Ack! nu förstår jag detta sköna namn:

Det är en hamn, som Gud er låter finna.

HELMING.

Må ni der ock Johannis ålder hinna!

FJELLSON.

Nu, mina barn, för en så lycklig dag

Gå vi, att Gud vårt hjortas tack hembära.

HELMING. (*till Angelica.*)

För mig hvad afton! Kom min vän!

20:de SCENEN.

MYRTENFELT. AURORA.

MYRTENFELT.

Än jag!

Må jag ej prisa denna dag? Hwad ära,
I trotts af Löder och det Lappska tjut,
Min visa gaf mig hos Selins till slut!

AURORA.

Att Kungen skulle hos mig dejeunera,
En sådan nåd jag aldrig tänkte få;
Och aldrig får jag i min tid den mera.
Men hedern har jag all min tid ändå.
Auroras tempel täcktes han det kalla.

MYRTENFELT.

Härefter skall det nämnas så af alla;
Och detta namn skall samla kunder dit,
Som dig belöna för ditt trogna nit.

AURORA.

Men jag, i alla fall, uppriktigt säger,
När dit en hygglig gäst får slippa in:
Att det är Kungen, som salongen äger,
Fast jag af konglig nåd den kallar min.

SLUT-SÅNG.

AURORA.

Ler åt mig törhända mången,
Och sin egen bild ej ser?
Liknar hon ej mig, jag ber,
Hon som fjäsar i salongen,
Vid den soirée hon ger,

Der den Italienska sången
Och den Tyska harpans klang
Följas af Tableaux vivans,
Fjäsar blott för börd och rang.

BEGGE.

Mången här sig sjelf beler;
Fast hans granne blott det ser.

MYRTENFELT.

När jag fjeskar med min visa,
Skrattar du i logen der:
Du som sjelf en visa är,
Då du springer att dig visa
Än i de förnämas sfer,
Än bland vittra, än bland visa,
I Polymnia har en roll
Och en grad i Par Bricol,
Och är allestäds ett noll.

BEGGE.

Mången här sig sjelf beler,
Fast hans granne blott det ser.

DROTTNING INGIERD

ELLER

MORDET på ELJARÅS.

Sorgespel i 5 Akter.

Personerne:

Konung Sverker.

Ingierd, hans Gemål, förut gift med Konung Knut.

Folke Jarl, hennes Fader.

Sune Jarl, hans Son, gift med Sverkers dotter af hans första Gemål.

Valerius, Erkebiskop.

Erik.

Fale Bure.

Ragvald.

Signild.

Marcus, Archidiaconus.

Elin, en af Drottningens Hof-Tärnor.

En Pelegrim.

Åtskilliga af de vid Herredagen samlade Svear och Göther.

FÖRSTA AKTEN.

Theatern föreställer S:t Eriks Chor i Upsala Domkyrka, upplyst af en under hvalfvet hängande lampa. På ena sidan ser man ett Altar och deröfver ett Helgonskrin af silfver. Fonden visar det öfriga templet, bakom ett galler, genom en öppen dörr.

1:sta SCENEN.

ERIK. FALE BURE.

FALE BURE.

Se här det rum, der Eriks helga stoft
I dag skall vigas i sitt silfver-skrin.
I folkets hjertan längesen ett helgon,
Han nu i kyrkan, såsom rikets skyddshamn,
Ett föremål för allmän dyrkan blir.

ERIK.

Också mitt hjertas helgon har han allt
Ifrån min barndom varit, den så vise,
Som gode Kungen, den så ädle hjelten.
Hvad jag är glad, att på vår långa färd
Vi hunno hit till denna sköna högtid!
Det blott är högtid, att i detta tempel
Se sig omkring, som i en högre verld.
Derute redan lyfte mig dess höjd
Lik fjellets, vid hvars fot jag uppfödd är,
Och nu härinne, då jag blickar upp
Emellan pelare, som likna skogens

Skyhöga trän, och ser det hvalf, de bära,
Likt himlens, sjunker jag i stoftet ner.

FALÉ BURE.

Dess helga fristad skydde dig, min son,
Den stund jag lemnar dig. Blif här hos Gud
I stilla andakt, obemärkt af menskor,
Och drag dig sjelf i tysthet undan dem.

ERIK.

Hvem aktar här på mig, en okänd främling,
En hyddans son från djupa Nordens vrå?

FALÉ BURE.

På främlingar, och helst på dem från norden,
Är spejarns blick nu mer än nånsin spänd.
Jag räds, han lurar här i sjelfva templet.

ERIK.

Hvad frukte vi, då ingen skuld oss trycker?

FALÉ BURE.

Der borglig tvedrägt söndrar äfven bröder,
Behöfs ej någon skuld hos den förföljde.

ERIK.

Men vi, som, gömde bakom fjell och skog,
Blott genom ryktet hört om denna söndring,
Och lefvat mer ibland en forntids minnen,
Än i den tid, som skakar Sverge nu,
Hvad kunna vi befara?

FALÉ BURE.

Äfven oss,
Min son, sen vi vår fristad öfvergett,

Kan denna skakning bringa lätt på fall,
Här ligga stötestenar vid hvart steg.

ERIK.

För dem, som klifva upp i lyckans branter.
Men i vårt ringa stånd kan man ju gå
I tysthet fram sin obemärkta väg.
Dock har jag ofta med förundran tänkt,
Hur högt min far står öfver sina likar
I upplyst vishet, ädla tänkesätt
Och yttre skick, som liknar de förnämas.
Också mig sjelf jag mången gång har tyckt
Till något högre både född och uppfödd.

FALE BURE.

Förnim, min son, hvad jag till denna stund
För dig fördolt blott för din oskulds lugn.
Mitt namn är Fale Bure, och min ätt
En af de främsta i vårt sköna Norrland.
Min ädla Faders dygd och vishet gjort
Det namn, jag bär, i hela Sverige vördadt.
Han med en här af Nordens tappra söner
Kom för att hämna Konung Eriks död,
Och slog den Danska röfvarn af hans krona.
Sen, vet du, hvilken strid emellan två
Af samma kungastam upprunna grenar,
Den fromma Sverkers och den helge Eriks,
Har delat Sveriges tvenne brödrafolk,
De ädla Svear och de stolta Göther.

ERIK.

Men Eriks stämman har ju slocknat ut
Med dessa barn, som föllo i sitt blod
Så ömkligt, alla tre, på Eljarås.

Det var ju stigmän, som med denna illbragd
Sig hämnade för brist på väntadt rof?

FALE BURE.

Så var det sagdt. Men det fördolda upphof
Till sådan oerhördt omensklig gerning,
Om det än länge göms i nattens djup,
Plär dock till slut, och då man ren det glömt,
I dagen bringas af en högre hand.

ERIK.

Var det väl det, du mente, då en dag
På bergets spets, der vi bland molnen stodo,
Du ner åt södern såg, liksom du der
Sökt föremålet för din ljungelds blick,
Och ropte: "Bäfvä, brottsling, för den hämd,
Som kommer, icke först i evigheten,
Som ren i tiden kommer, likt ett åskmoln
Från dessa fjell, och då du minst det väntar,
Slår ner på dig, der du så säker sitter."

FALE BURE.

Förtig, min son, hvad du af mig har hört:
Allt skall förklaras innan dagens slut.

ERIK.

Jag har så ofta tänkt på dessa offer
Och tyckt dervid, att jag på stället varit
Och sjelf, ibland dem, sett, hur dolken blänkte,
Hur bloden rann, i sängar och kring golf,
Och gömt mig undan. Säkert har jag hört
Ren i min späda barndom derom talas,
Och sedan drömt derom — Hvem kommer här?

FALE BURE.

Ack! Drottning Ingierd sjelf, de barnens Mor,
 Som förr var Knuts och nu är Sverkers Maka.
 Blif här, min son; men stå på vördsamt afstånd.
 Och skulle hon ge akt på dig, så drag
 Dig icke undan. Var försiktig dock
 I det du svarar. (*går, men kommer igen.*) Närma dig
 till den,
 Som följer Drottningen, och sakta bed,
 Att hon vid Messans slut här möta ville
 Sin fordna Vän, den blinda Harpospelarn.
 När du har nämnt det ordet, så försvinn.

2:dra SCENEN.

INGIERD. SIGNILD. ERIK (*drar sig
 åt fonden, och synes blott i början
 och slutet af Scenen.*)

INGIERD.

Här hoppas jag, att mina barn också
 Få hvila vid sin Farfars helga skrin.
 Då skall jag gå hvar morgon hit, och bedja
 Om Eriks förbön för min arma själ,
 I det jag gråter, icke öfver dem,
 Som nu hos honom glädja sig bland englar,
 Men öfver mig olyckliga, hvars skuld
 Ej någon gråt, ej någon bot försonar.

SIGNILD.

Ja, mer än de, som föllo i sin oskuld,
 Är du beklagansvärd, du arma moder!
 I tretton år du ej blott dem begråtit,

Men mot dig sjelf vändt udden af din sorg.
Hvad är den skuld, du hvälfver på ditt hjerta?
Att du åt mig förtrodde dina barn,
Då du ej sjelf dem kunde vårda —

INGIERD.

Ja.

Du var för dem en mor, men icke jag.

SIGNILD.

Det var din ömhet, som jag dem beviste,
Sen har jag delat, och delar än med dig,
Den bittra sorgen.

INGIERD.

Tacka Gud, min vän
Att blott min sorg du delar, ej min ånger,
Du vet ej du, hvad ångern, ångern är.

SIGNILD.

Hvad du har felat, längesen förlåtits
Af Gud och menskor, af de arma offren
Af jord och himmel, O! förlåt dig sjelf,

INGIERD.

Kan det på jorden, kan i himlen det
Förlåtas, att en mor ifrån sin famn
Förskjuter sina barn, — ifrån sin vård,
Sin åsyn skiljer deras späda ålder.

SIGNILD.

Hur ofta sker det ej och måste ske
Vid hof, der Högheten, som hämtar råd
Af Statsklokheten, ej får fråga mer
En moders hjerta, än den unga brudens.

Som till ett Statens offer är bestämd!
 Så blef er ungdom fäst vid Konung Knut,
 Blott för att knyta mellan hans och er
 Ansedda ätt ett band, som stödde thronen.
 Och vid hans död för samma ändamål
 Hans sköna Enka gafs åt Konung Sverker.

INGIERD.

Hon gaf sig sjelf åt den bland Svenska män
 I tapperhet så väl som fägring främste.

SIGNILD.

Nu först hon trädde in i lifvets högtid,
 Som Drottning firad och som maka säll,

INGIERD.

Och glömde vara mor.

SIGNILD.

Tvertom: hon blef
 Också för dottren af hans förra maka
 Den bästa moder.

INGIERD.

Ack! mot mina egna
 Blef jag en styfemor. Äfven Sverkers dotter
 Ifrån mig togs och sattes i ett kloster.

SIGNILD.

Ja, ädelmod belönte ädelmod.
 Du skulle ej besväras af hans barn,
 Då han af dina slapp, att plågad bli.
 Det förra gick förut, och var en vink
 Törhända till det sednare.

INGIERD.

Nej, tyd

Det icke så. Gör min gemål ej orätt.
Med allt sitt ärfda hat till Eriks ätt
Var han dock huld emot sin makas barn,
Ack! mera än hon sjelf.

SIGNILD.

Ja, det är sant

Han smekte dem, han tog dem på sitt knä,
Som blef för dem en gunga eller fåle.
Dock sen du honom skänkt en egen son,
Blef det förändradt. Hur han hemligt led
Af deras åsyn, märkte du och tog
Af hans förtrogne, den förslagne Ragvald,
Det råd att bort från hofvet skicka dem.

INGIERD.

Det råd, han gaf mig, angick, som du vet,
Verkställigheten blott. Beslutet var
Mitt eget.

SIGNILD.

Var ett offer af din kärlek,
Din kärlek icke blott för din gemål
Men dina barn; ty bäst också för dem
Det syntes, att i lugn få komma undan;
Ehur det tog en så förskräcklig utgång.

INGIERD.

Ett offer gjorde jag, ett dyrt. Du mins,
Hur jag förut, fast mindre säll som maka,
Var lycklig dock som mor. Hvad sköna stunder!
När jag från thronens glans och hofvets tvång

Fick gå till mina små, som alla tre
Emot mig sprungo, alla lika söta,
Som blommor vackra och som foglar qvicka.
Hvad täflan om min famn! Dock merendels
Den äldste lyfte upp den yngste främst
I mina armar till min första kyss.
Hur mången morgon det mitt nöje var,
Att städa sjelf kring deras runda panna
De lena lockar! Och hur mången afton
Jag sjelf dem lade i sin lilla bädd,
Och såg, hur sött de sofvo i sin oskuld! —
Och i sin sömn, den helga barna-sömnen,
De skulle sen — O Gud! det tillät du!
Ja, det var nåd mot dem. Du tog till dig
De från sitt hem förvista, tog dem upp
I rätta hemmet. Men för mig hvad straff!
Ack jag förtjente det, jag, grymma mor!
Ett vilddjur öfverger ej sina ungar:
Det går i döden att försvara dem.
Och jag ifrån mig stötte mina barn,
I röfvarhänder.

SIGNILD.

Icke kunde du
Hvad sedan hände, mer än jag, förutse.

INGIERD.

Aflägsset var det ju, det gamla slottet,
I djupet af en mörk och enslig skog,
Liksom att locka röfvare, bestämdt.

SIGNILD.

Det var ej du, som valde stället.

INGIERD.

Jo,

På Ragvalds råd. Jag kände det ej sjelf;
Men han beskref det såsom skönt och lugnt.

SIGNILD.

Det var det äfven. Barnen lefde der,
Ej såsom prinsar vid ett präktigt hof,
Men som det egnar barn i landtlig ro.
När allt blef grönt, och alla fåglar sjöngo,
Och alla blommor slogo ut, hvad fröjd,
Som ingen prakt på hofvet kunnat ge dem.
Jag sjelf förgat vid deras rena glädje
All hemlig oro. Sen, när hösten kom,
Var deras lek vid brasan lika glad.
En afton, mins jag, satt den äldsta Prinsen
I fönstret tyst, och såg på aftonstjernan,
Och sporde mig, om ej i kungaborgen
Den samma stjernan kunde ses af er.
Och när jag svarte ja, så ropte han:
"O vackra stjerna! blicka åt vår Mamma
Och helsa henne ömt från hennes barn."

INGIERD.

Men jag! såg jag väl då på himlens stjernor?
Nej, blott på Sverkers vackra ögon, eller
På tärningarnas ögon i hans hand.

SIGNILD.

Nu helsa de med egen blick från himmeln
Och be sin Mor, att icke sörja mer.

INGIERD.

Ve mig! Den samma fasansfulla natt,
Då mina små oskyldiga förgingos,

Fördref jag yr i flyktig lek och dans.
Dock midt i glädjen kände jag en rysning,
I det jag tyckte mig ett skrän af dem
På afstånd höra. Ren förut en varning
Fick jag i drömmen. Om jag aktat den
Och lemnat hofvet, för att gömd hos er
En christlig moders helga kall bevaka! —

SIGNILD.

Om du det gjort, om du på Eljarås
Sjelf vistats: ack! hvad skulle du förmått
Till barnens räddning midt i mörka natten,
Då alla sofvo, och en trolös vakt
I slottet släppte in ett röfvarband?
Du skulle blott den fasa känt, som jag,
Att se dem bada i sitt blod — och dö.

INGIERD.

Jag kunnat dö med dem.

SIGNILD. *(efter en stunds tystnad)*

Jag ville dött
För dem, jag äfven; det vet Gud. Men ve
Min djupa sömn! Förrän jag vaken blef
I rummet näst till det, der barnen sofvo,
De voro redan slagna, alla tre
Och jemte dem den trogna tjenarinnan.

INGIERD.

Ack! om jag legat der i hennes ställe!
Då sof jag nu med mina barn i ro.

SIGNILD.

Säg icke så. Hvad många goda verk
Af christlig kärlek skulle då förlorats,

Så väl för kyrkan, som för nödens barn,
Allt sen det slaget krossade ditt hjerta,
Har du ju egnat all din håg och tid
Åt stilla andakt och en huldrik vård
Om dem som lida, fattiga och sjuka.

INGIERD.

Deri min enda tröst jag sökt och funnit.
Dock all vår fasta, all vår bön och bot
Och allt hvad godt vi göra må, kan ej
Försona hvad vi brutit.

SIGNILD.

Han det gör
Som sjelf var utan synd, men gick i döden,
För att besegra både synd och död.

INGIERD.

Ack ja! men att tillegna mig det lif,
Hans död mig skänker, måste jag ju dö
Från verlden, från mig sjelf och mina barn:
Hur kan jag det?

SIGNILD.

Från verlden och dig sjelf
Har du ju dött ren längesen, min Drottning.
All thronens glans och alla lifvets nöjen
Har du försakat för de käras skull.
Men dö från dina barn du ej behöfver,
Att få det lif, som dig med Gud förenar.
Det lifvet är ju kärlek blott. Hvarann,
Så väl som stammen, grenarne tillhöra.
Och dessa barn, som Gud till sig har tagit,
Hur kunna de väl skilja dig från Gud?

Det är ju barn, och dem som likna barn,
 Guds rike tillhör. Så han sjelf har sagt,
 Som vann det riket, som dess Konung är.
 Han som på jorden var de spädas vän,
 Som dem i famnen lyfte vid sitt hjerta,
 Och lade händerna på deras hufvun
 Att dem välsigna: skulle han i himlen
 Ej kring sig samla dessa rena själar?
 Se, såsom englar stå de vid hans sida,
 De barn, du gråter, och välsigna dig,
 I det han ser till dig med nåd och tröst.
 Ack! fly till honom; och han ger dig frid,
 Frid med dig sjelf, då han ger frid med Gud.

INGIERD.

Tack för de sköna orden! Kom, min vän:
 I denna tysta stund, då här allena
 Vi kunna lemna oss åt enslig andakt,
 Följ mig dit upp till höga chorets altar;
 Och hjälp mig bedja der vid korsets fot.

3:dje SCENEN.

DE FÖRRE. ERIK (*som framkommer, i det de ärna gå.*)

SIGNILD.

Förvägne yngling! stod du här och stal
 Med fikna öron orden ur vår mun?

ERIK.

Förlåt en främling! Vandrande med häpnad
 I detta stora Tempel, såg jag dig
 O Drottning! i din sorg, och stod på afstånd,

Ej för att höra hvad jag icke borde,
Blott för att se på dig med tysta tårar,
Och bedja Gud för dig, du arma Moder!

INGIERD.

Hvad är det i hans drag, hans blick, hans röst,
Som rör mitt hjerta?

SIGNILD.

Hur förliks hans drägt
Med sådant skick och sådant tal? Jag räds,
Att han förenar med förklädning ock
Förställning.

INGIERD.

Oskuld bär han i sin uppsyn.
Hvar är du hemma?

ERIK.

Längst i fjellens nejd.

INGIERD.

Hvad bragte dig ifrån din öken hit?

ERIK.

Den stora högtid, som i dag här firas.

INGIERD.

Har du en mor ännu, som följer dig
Med sina böner och välsignelser?

ERIK.

Den ljufva värman af en moders famn
Jag aldrig känt, blott af en fader uppfödd.
Dock rörs mitt hjerta, som en sons, hvar gång
Jag ser en moder ömma för sitt barn

Och

Och på din moderliga ömhets smärta
Jag tänkt så ofta, ända från den stund,
Då på min faders knä jag med en tår
Först lärde nämna Drottning Ingierds namn.

INGIERD.

Välsigne Gud din vandring, och bevare
Allt framgent, som tills nu, ditt hjertas oskuld. (*går*).

ERIK. (*till Signild.*)

Jag har till dig en helsning, med begäran,
Att du vid messans slut här möta ville
Din fordna vän, den blinda Harpospelarn. (*går*.)

SIGNILD.

Hvad hörde jag? O Gud! uppfyller du
Till slut det hopp, jag hemligt hyst så länge?
Ack säg mig, yngling. — Han är ren försvunnen.

4:de SCENEN.

SIGNILD. MARCUS.

MARCUS.

Än på en stund begyns ej morgonmessan,
Och högtiden ej förr, än nära middan.
Men bittid upp till Gud den fromme vakar;
Och längtar till hans helgedom, att der
Hans magt och ära skåda.

SIGNILD.

Och der fly,
Som fågeln till sitt bo, så till det altar,

Der nådens vingar skyla all vår brist.
Vi alla det behöfva; och vår Drottning —
Ack! bed för henne äfven du, min vän.

5:te SCENEN.

MARCUS.

"Se, Rachel gråter sina barn, och vill
Ej låta sig hugsvala; ty hon tror,
Att det är ute med dem alla." Men
Hvad Herrans under! då hon går till grafven
Och der får höra detta himlabud:
"Sök ej den lefvande ibland de döda." (*ser åt fonden.*)
Han kommer. Hemligt åt min vård förtrodd,
Bör han ej märka, att med mina ögon
Jag honom följer. Jag är rädd, de röja
Mitt hjertas hyllning af hans namn och börd.

6:te SCENEN.

ERIK.

Hvad dunkel hågkomst vaknade hos mig
Vid deras åsyn? som jag skulle sett
Dem begge, ja, i begges armar slutits!
Men jag förblandar väl med barndoms minnen
De bilder, som jag gömt ur templens taflor.
Maria lik, då hon vid korset står,
Och svärdet går igenom hennes själ,
Är denna moder, som der böjer knä
Vid altarfoten, blickande dit upp
Till honom, som var sjelf en mensköson
Och i en moders hulda sköte hvilat.

(Blir varse en tasta på väggen.)

Se här också en Mater Dolorosa.

Nej, det är Ingierd, som vid korset ber —

O Gud! var det en syn? På henne först

Och sen på mig den milde Frälsarn såg

Och sade: "Se din son" och "Se din moder"! —

Det var väl blott den dröm, jag äfven vaken

Så ofta har. — Jag hennes son! hvad yrsel! —

Men såsom landets mor är hon ock min.

FALE BURE. *(i det han inkommer.)*

Har du i templet sett dig om, min son?

Gå, tills min vink dig kallar hit tillbaka.

7:de SCENEN.

FALE BURE. FOLKE JARL.

FOLKE JARL.

Det var då han! Med möda tvang jag mig,

Att ej på stunden Eriks ättling hylla

Och sluta i min famn min Dotterson.

Om jag förut ej trott, hvad i sig sjelft

Otroligt syns, ej trott din höga dygd,

Att sen med offret af din egen son

Du räddat thronens arfving, du förmått,

Med tyst försakelse, i tretton år,

Den dyra skatten i en öken gömma;

Tills du den säkert kunde ställa fram;

Så skulle jag nu tro min egen syn.

Lik Konung Knut, har han dock ännu mer,

Hvad ofta händer, af sin store farfar

De ädla dragen och det på en gång

Så höga och så milda i sin anblick.

Den lofvar ju i själen samma fägring.

FALE BURE.

Hvad han från späda år har hört af mig
 Om den af hög och låg tillbedna Kungen,
 Har genomträngt hans själ, och henne stämt
 Till tänkesätt hans höga stamfar värda;
 Fast han ej vet att det är Eriks blod
 Som lågar på hans kind så lifligt skönt,
 Och i hans hjerta slår så högt och ädelt.
 Jag ville ej, då han i skuggan dvaldes,
 I förtid visa, på hvad stormig höjd
 Hans bana var bestämd. Det skulle stört
 Det sköna lugnet af hans glada oskuld.
 Som like till det folk, han skall beskydda,
 Han bäst har lärt att känna dess behof.
 Liksom hans farfar, från en enskilt man
 Af borglig dygd, blef en förträfflig Konung:
 Så har jag sökt af honom dana först
 En menska blott, som känner hvad han blott
 Som menska har för ändamål och värde.

FOLKE JARL.

Då vet han ock, som Konung, i hvar man
 Ej undersåten blott, men menskan skatta.
 Hur mången Kungason sin höga börd
 Ovärdig blef, blott därför, att, som Prins
 Från barnaåren upphöjd öfver andra,
 Han trodde sig till mer än menska född!

FALE BURE.

Dessutom, då med mig han skulle vandra
 Än i öken bland dess vilda herdar,
 Än i fiendtligt land, han bättre bar,
 Som min, än som en Konungs son, sitt öde.
 Nu skall han lemnas af min hand i din;

Att först i modrens famn du föra må
 (Du hennes far! hvad glädje för dig sjelf!)
 Den son, Försynen henne återlemnar;
 Och sen som Rikets Jarl för Kung och Ständer
 Framställa närmsta arfvingen till thronen.

FOLKE JARL.

I sista stunden kommer du med honom:
 Dock som jag hoppas ej för sent. I dag
 På Herredagen, vid Sit Eriks högtid,
 Vill Sverker för sin son, den späda Johan,
 Försäkra kronan genom Sveas röst,
 Förent med Göthas.

FALE BURE.

Just till denna dag

Har jag förvarat honom, att han nu
 För de förnämsta af de begge riken
 Framträda skulle, som en sparad telning
 Af Erik Bondes konungsliga stam;
 Och af dem erkänd, binda Sverker sjelf
 Vid eden som han svor, då han blef Konung:
 Att lemna spiran efter sig åt Erik.
 På dig, min vän, som står vid thronens sida
 Ej blott som Jarl, men hvad än mer betyder,
 Som hufvudman för Folkes höga ätt,
 På dig förnämligast beror vår seger.

FOLKE JARL.

Nej, den beror på öfvertygelsen,
 Att denne yngling, som du gömt så länge,
 I sjelfva verket är en son af Knut.

FALE BURE.

Du känner, hvad bevis jag derpå äger.
Men som du finner, kunna de ej fram
I dagen läggas, utan att tillika
Den hittills dolde barnamördarn röjs.

FOLKE JARL.

Af många misstänkt genast, när det skedde,
Ehur det snart blef tystadt och förgätet;
Misstänkas måste han af alla nu,
Blott ur det skäl, att du med Prinsen flydde.
Men i det längsta aktom oss, min vän,
Att ange Sverker sjelf för mordets upphof.
Det skulle väcka alla hämdens andar
Och tända eld i alla rikets hörn.
Den skuld för detta missdåd, som man hvälft
På vilda stigmän, må vid dem få låda.

FALE BURE.

Om Prinsen erkäns af sin mor och dig,
Skall hela folket tro er begge sedan.
Emellertid, då jag mig föreställde,
Hvad ock har händt, att Sverker skulle hit
Till valet båda upp en mängd af Göther,
För att med väpnad hand, om så behöfdes,
Hans anspråk för sin son ge vigt och stöd:
Så har jag stämt en skara hit från Norrland
Af samma tappra folk, hvarmed min far
Den Danska Prinsens fräcka tilltag slog,
Då han åt Eriks krona vågat sträcka
Sin med hans helga blod bestänkta hand.
Så tyst, som hastigt, deras tåg har skett,
Af Gulik anfördt. Den ej mindre kloka
Än oförskräcte valde jag dertill.

FOLKE JARL.

Ännu i går var det ej känt vid hofvet.

FALE BURE.

I denna natt har han ryckt fram så när,
Att på din vink han kan i staden stå.

FOLKE JARL.

Väl! att han är tillreds, om våld med våld
Behöfver mötas. Jag vill hoppas dock,
Att vi till målet komma utan svärds slag
Blott några timmar återstå till valet,
Som efter högtiden, sen Eriks ben
Invigda blifvit, sker på detta rum.
Jag ärnar mellertid just bland de Göther,
Som Sverker stämde hit för Johans hyllning,
Vidtala många mina nära fränder
Och trogna vänner. Ja, jag hoppas så
Bereda saken, att i samma stund,
Som du med Prinsen träder fram för thronen,
De flesta rösterna, om icke alla,
Förklara honom, såsom son af Knut,
För thronens rätta arfving efter Sverker.
Jag hör, det ringer ren till morgonmessen.
Vid detta tecken samlas i mitt hus
De mest betydande vid Herredagen
Till hemligt rådslag, hur en stadgad tronföljd
Må växla spiran mellan begge husen.
Du gör försigtigast emellertid
Att med din Prins här gömma dig i templet.
Men låt mig helsa honom, förrn jag går.
Låt mig få spegla i hans drag mitt hopp,
Och Himlens hägn anropa öfver honom.

FALE BURE. (*går till gallret och
ger en vink.*)

8:de SCENEN.

DE FÖRRE. ERIK.

FALE BURE.

Kom fram, min son: dock icke mera min,
Nej, son af Konung Knut; Prins Erik, kom
Och låt din morfar dig välsigna här
Vid helga skrinet, der din farfars dygder
Påminna dig, hvad du ditt folk är skyldig.

ERIK,

Hvad hör jag? store Gud! Är jag då ej
Din son, min ädle vän. — Dock som en fader
Skall du af mig i all min lifstid vördas. —
Du helge Erik, som ej först i dag
Min dyrkan får, är jag din soneson?
Räck mig din hulda hand och led min väg,
Och du, min moders far, välsigna mig
Så väl i hennes, som ditt eget namn. (*nedfaller vid
skrinet.*)

FOLKE JARL. (*lägger sina händer
på hans hufvud.*)

Svär vid det blod, du ärft af Konung Erik,
Och vid det namn, du efter honom bär
Att du vill främja, såsom han det gjorde,
Guds ära, allas rätt och landets väl.

ERIK,

Jag vill den Högste be om nåd dertill. (*står upp.*)
Det är då sanning hvad jag drömt så ofta,
Hur i det rum, der kungabarnen sofvo,
Jag sjelf befann mig, gömde mig för bödeln

Och frälstes af en man, som i sin famn
Mig tog och flydde. Var det ej din famn?

FALE BURE.

En underbar försyn beredde mig
Den lyckan, att min Konungs son få rädda,

ERIK.

Du blef min fader, ack! den bäste fader!

FALE BURE.

Det namnet, fast jag nu förlorar det,
Belönt min trohet,

FOLKE JARL. (*till Erik.*)

Hvad han offrat har
För dig, vet du ej än: sin egen son.

ERIK.

Sin, son! — O store Gud! det arma barnet!
Och du än mer beklagansvärde fader!
Hur kan jag gälda sådant ädelmod?

FALE BURE.

Förstå det rätt, min Prins. Det var ej jag,
Som offrade mitt barn. Nej, det var Gud,
Som för din räddning tog af mig det offret.
Derom en annan gång vid ledig stund.
Nu blott bered dig till den helga högtid,
Då Gud dig kallar till din höga bana.
Här, i hans tempel, skall med dig det folk,
Som åt din ledning, han en dag förtror,
Med häpen frögd den kallelsen förnimma.
Här vid det altar, dit den bäste Konung,
Som Sverge ägt, från himlen stiger ner,

Att derifrån sitt rike än beskydda,
Skall du hans ättling, liksom af hans hand
Ur grafven upplyft, träda fram, att hyllas
Som arfving af hans thron, hans namn — och dygd.
Nu i den andakt, som begynner dagen,
I templet ren af unga röster stämd,
Förenom oss, min Prins, att bedja Gud
Om råd och bistånd i vår goda sak.

*(Innan ridån faller, hör man på
afstånd sjungas: Mater dolo-
rosa. Sedan uppstämmer Or-
chestern en musik, som liknar
orgelspel.)*

ANDRA AKTEN.

Theatern föreställer en sal emellan Konungens och Drottningens rum. I fonden är en öppen balkong med ett par fönster.

1:sta SCENEN.

ELIN, åtföljd af svartklädda män som bära in en kaffafalk samt tre små med koppar beslagna likkistor.

ELIN.

Här ställen dem, som Drottningen befallt,
Här på altanen. Så! — Tack mina vänner. (*de gå.*)
Vid dessa fönster, der hon mången natt,
Har, ensam vaken, upp åt himlen blickat
Och bland dess stjernor letat sina barn:
Här vill hon sitta nu vid deras lik,
Som i en graf, och gråta öfver dem,
Förrän de läggas i den nya griften.
De sofva sött i sina tysta hyddor,
Då, lik en vålnad utan ro, hon vankar.
Hvem kommer? Kungen sjelf; o Gud! så blek!
Med ögon utan blick, så spöklikt stela!

2:dra SCENEN.

SVERKER. ELIN.

SVERKER.

Nu åter om de barnen! Tyst dermed! —
Om Eljarås vill jag ej höra nämnas.

ELIN.

Han går i sömn och talar för sig sjelf.

SVERKER.

Upphör då en gång med din klagan, Ingierd.
Är du den enda, som förlorat barn?

ELIN.

Men att på sådant sätt förlora dem!

SVERKER. (*hviskande.*)

Hör, Ragvald: du har blod på dina händer;
Gå, skölj dem rena,

ELIN.

Hvad betyder det?

SVERKER.

Se blod på golvet! Är det efter mig,
Det rinner? ja, jag kommer ju från striden! —
En vacker strid med barn, värnlösa barn!

ELIN.

Hvad gruflig upptäckt för vår arma Drottning!

SVERKER.

Ha! bleka hamnar! Stån J här nu åter
Och skaken edra blodbestänkta linnen,
Och visen mig er genomstungna barm?

ELIN.

Hu! om de verkligt skulle gå igen!

3:dje SCENEN.

DE FÖRRE. VALERIUS.

VALERIUS.

Jag kommer tidigt på min Konungs bud.

ELIN.

I himlens namn besvärj dem härifrån,
Herr Erkebiskop!

VALERIUS.

Hvilka?

ELIN.

Dessa spöken,
Som Kungen ser omkring sig?

VALERIUS.

Är han sjuk?

ELIN.

I själen, ja.

SVERKER.

O! lemnen mig i ro

Och gån, att sjelfve hvila i er graf.

Der stör ej mördarn mer er sömn.

VALERIUS.

Hvad hör jag?

SVERKER.

Den hämd, J söken, fån J ju ändå.

Här i mitt eget hjerta hämnar er

En orm, som gnager utan uppehör.

VALERIUS. (*till Elin.*)

Han måste väckas. Tyst med hvad du hört.

SVERKER.

Nu gol ju hanen: bort med er.

VALERIUS.

Min Konung!

SVERKER.

Stån J här qvar ändå? Ack! dagas det
Ej ren? (*går åt balkongen och stöter på katafalken,
hvarvid hon vaknar.*)

Hvar är jag? lik omkring mig! — Gud!
Är jag i grafven? Var jag död, jag sjelf,
Och vaknar åter?

VALERIUS.

Du har drömt, min Konung.

SVERKER.

Ah! det är du, Valerius. Jag är då
Bland lefvande ännu. Jag ser
Det är mitt eget rum. Men dessa kistor —
De samma barnens — hit ur grafven förda!
Ve mig! båd dag och natt, än såsom lik,
Än såsom spöken, de förfölja mig. —

VALERIUS. (*till Elin.*)

Hvem har de dödas helga hvila stört
Och fört dem hit? I hvilket ändamål?
Kan du det säga, Elin?

ELIN.

Det har skett
På Drottningens befallning. O! förlåt
En moders ömhet, skulle den ock svärma.

4:de SCENEN.

DE FÖRRE, UTOM ELIN.

VALERIUS.

Hon har väl nyttjat tillfället i natt,
Då Eriks graf blef öppnad, och hans ben
Upptagna för att vigas in i dag.

SVERKER.

Har dessa liks oroande i grafven
Tör hända bragt de bleka hamnar hit?

VALERIUS.

Det vissa är, att hvarken din gemål
Är skuldfri, då hon rört de dödas stoft;
Ej heller du, min Konung, då du ej
För dem har ro och det med denna dag,
Så glad, så skön, så ärofull för Sverge!
Då det en saknad Konung återfår
Som helgon i sin kyrka, ja som skyddshamn
För hela riket.

SVERKER.

Må jag icke le,
Midt i min harm, åt detta gyckel. —

VALERIUS.

Konung!

Hvad är det språk du för, och det för mig?
Djerfs du väl tvifla om den makt hos Guds
Ståthållare på jorden, att i raden
Af kyrkans gamla helgon nya lyfta
Med lika krans af strålar om sitt hufvud:
Af hvilkas helga verk den skatt föröks,
Som kyrkan äger, af hvars rikedom
Hon hjälpa kan så många arma själar.

SVERKER.

Jag sätter ej i fråga Påfvens makt,
Att göra helgon, mera än min egen,
Att höfvitsmän på mina slott förordna.
Men, såsom dessa klandras än med skäl,
Än blott af afund; så bekänner jag,

Att jag ej inser Eriks rätt, att bli
Till helgon upphöjd framför mången annan,
Som späkt sin kropp och böner läst, som han.
Säg mig, hvad underverk har han väl gjort?

VALERIUS.

Han sjelf ett underverk af nåden var,
I denna tro, som kan försätta berg,
Som öfvervinner synd och verld och död,
I det hon allt försakar, allt uppoffrar,
Allt vågar för att nå ett heligt mål.
Hvar fanns i Sverge, se'n det christligt blef,
I koja eller slott, hans like? Säg!

SVERKER.

Det frågar du af Sverkers soneson?
Var ej min farfar lika from och ren,
Och lika, ja, än mer förtjent af kyrkan?
Hur många tempel har han icke byggt,
Och stiftat kloster, ej Alvastra endast.

VALERIUS.

I hedniskt land for Erik på ett korståg
Och vann det vilda folk från mörksens makt.

SVERKER.

Om han i Finland grundlagt Christi kyrka,
Så har ju Sverker stadfäst den i Sverge.

VALERIUS.

Som en martyr, vid altaret välsignad,
Gick Erik till en blodig död.

SVERKER.

Så föll

Ju

Ju äfven Sverker i en helig stund,
 Då han, att världens Frälsare i krubban
 Med herdarne tillbedja, tidigt for.
 Den främste bland sitt folk i helgedomen,
 Föll han ett offer för densamma dolk
 Från Danmark, som blef sen i Erik stött.
 Men hvad i Rom man minst förgäta bort:
 Min farfar var den förste, som från Sverge
 Till Påfvens kassa sände Petri penning.
 Om Albanensis, som besökte Norden,
 Och hvars förtjenster på den helga Stolen
 Upplyfte honom se'n, nu sutte der:
 Så torde Sverker, hvilkens vän han blef,
 Som vittne till hans tro och fromma verk,
 Förr fått ett rum bland helgonen, än Erik.
 Jag hade väntat, att du gjort derom
 I Rom en föreställning, du Valerius,
 Som, från kapellet vid mitt hof, steg upp
 På Erkebiskopssätet, genom mitt
 Beskydd och förord.

VALERIUS.

Om min Konung täcka
 Erinra sig, har jag förklarat re'n. —

SVERKER.

Ja, du förklarar, som ditt stånd det kan.
 Dock fruktar jag, att du det sjelf beredt
 Med dina Prester. J, vid denna strid,
 Om kronan vunnit. Mellan begge Husen
 J ställt er så, att de å ömse sidor
 Ert välde upplyft på hvarandras fall.

När ingen Erik mer på jorden finns,
 Det namnet än ur grafven reses upp,
 Att stå en skugga mellan kung och folk.

VALERIUS.

Nej, att förena dem, som rikets värn,
 Det helga namnet ner från himlen kallas.
 Om min tillgifvenhet för Sverkers hus
 Min trohet mot min Kung, min tacksamhet
 För de välgärningar, och ännu mer
 För det förtroende, han mig bevist,
 Kan han ej tvifla; fast jag ej förmått
 Ej bort förhindra, att den helge fadren,
 Uppmärksam på en röst så hög, som allmän,
 I kyrkan ställt ibland dess helgons tal
 En Kung, som hölls för helig re'n förut,
 I hela riket tillbedd af sitt folk.

SVERKER.

Han, från hvars intrång i min faders rätt,
 All denna söndring mellan begge folken,
 All denna blodskuld öfver kungahusen,
 All denna brödratvist sitt ursprung har:
 Han nu skall tillbes, såsom styrde han,
 Från himlen eller kyrkan, hela riket
 Det namn jag hatar mest, det skall jag sjelf
 Åkalla i Guds hus. Ej hemma ens
 Får jag åt höjden i en bönesuck
 Min själ upplyfta, utan att bli störd
 Af en fiendtlig tanke på den man,
 Af hvilkens son min fader mördad blef.

VALERIUS.

För sonens brott du äfven fadren afskyr.
 Du borde dock med sonen sjelf dig känt

Försonad i den stund, då han dig bød,
 Att vid hans sida stå, som kronans arfving;
 Än mer, då vid sin död, att landets frid
 Med begge ätternas förening fästa,
 Han lade sjelf sin makas hand i din.
 Så huld, som skön, den unga ägde då,
 Hvad hon ännu förtjenar, all din kärlek.

SVERKER.

Hon har den än, ehur hon pinar mig
 Hvar dag och stund med samma klagan. Tyst!
 Der kommer hon; och hennes åsyn blott,
 Lik sjelfva sorgens, skär mig in i hjertat.

5:te SCENEN.

DE FÖRRE. INGIERD. ELIN.

ELIN. (*vid balkongen.*)

Här, som du bød, min Drottning, ställdes de.

INGIERD.

Välkomne hit, J främmande från grafven!
 Ej främmande för mig! ack! mindre nu
 Än då J lefden, då en lättsint mor
 Försköt er arma! Till försoning nu
 J bjuden mig, att snart få bo hos er,
 Och från all sorg vid edra hufvun hvila.

SVERKER.

Kom, lemnom henne ostörd.

INGIERD. (*blir dem varse och går
 efter Sverker.*)

Är du missnöjd,

Att jag det dystra sällskap stämde hit?

Skänk dem en ömhets blick. Du hade dem

Så kära, äfven du. — Herr Erkebiskop!
Ert helga kall förunnar er den magt,
Att ett bedröfvadt hjertas börda lätta.

VALERIUS.

Ja, i förening med den plikt, min Drottning,
Att ett förhärdadt krossa.

INGIERD.

Krossadt är
Mitt arma hjerta.

VALERIUS.

Derför skall det ock
Hugsvalas, då det flyr i kyrkans sköte.

INGIERD.

Dit har jag flytt och flyr hvar dag. Men nu
Ej blott för mig begär jag der en tillflykt.
Bevilja mina barn, att deras stoft
Der vid sin Farfars helga ben få hvila.

VALERIUS.

Att se dem här, förundrar mig, min Drottning.
Dock vill jag värda känslan hos en mor,
Om den ock öfverspänd förirrar sig.
Men att ett helgons dyrkade relik
Förblandas med den mull, som efter andra
Syndfulla menniskor i jorden göms,
Dertill mitt bifall vågar jag ej lemna.

INGIERD.

Ett helgons själ är ju i englars sällskap.
Kan då dess stoft ohelgas af de små

Menlösa barn, som slumra vid dess sida?
Om de nu lades i det nya templet,
Så finge jag hvar morgon, då jag går
I messan, med en tår på deras graf,
Mitt hjerta lätta från sitt hemska qval
Till ett för Herren mer behagligt offer.

SVERKER.

Nå väl! min Drottning, må för dem ett rum
I Eriks chor beredas, i ett hörn,
Som skiljer dem ifrån hans helga skrin.

INGIERD.

Ej endast nu hembär jag er min tack,
Men hvar gång jag går dit och tömmer ut
En samlad smärta. *(till Sverker.)*

Och då kommer jag
Till dig min vän och visar att din maka
Ännu kan le, kan vara glad. Ack ja
Nu redan känner jag en sådan lindring,
Att vid den stora högtiden i dag
Jag hoppas kunna icke synas blott,
Men verkligt dela din och allas glädje.

*(hon ser på Sverker med ömhet,
men han undviker hennes blick.)*

SVERKER. *(med tvungen vän-
lighet.)*

Väl, om du kan det!

INGIERD. *(nedslagen.)*

Men hvad talar jag

Om glädje jag? Här har jag mina gäster:
Med dem allena må jag dagen fira! *(går in på bal-
kongen och tillsluter dörrarna.)*

6:te SCENEN.

SVERKER. VALERIUS.

SVERKER.

Hvad dolkstyng ger mig sjelfva hennes ömhet!
Och dessa barn, hur de förfölja mig!
Ej då de lefde, fick jag ro för dem:
Och hvilka qval de gjort mig sen de dödde!
För tretton år sen lades de i grafven:
Nu komma de likväl och lägga sig
Som lik ånyo i mitt eget rum,

(Med sänkt röst.)

Och såg du icke dessa bleka hamnar,
Som nyss här sökte sina hvilosängar?

VALERIUS.

Med edra ögon, ej med mina egna,
Blef jag dem varse; och jag räds, de sökte
Ej sina multna hyddor, men det hjerta,
Ur hvilket budet gick om deras mord.

SVERKER.

Hvad säger du?

VALERIUS.

I natten länge gömdt
Var mången gernings upphof. Ren förgäten
Var sjelfva gerningen. Men oförmodadt
Framträda vittnen, fjerran öfver haf
Och öken komna, ja, ur grafven stigma.
Och han, som öfver saken dömma skall,
Till allas häpnad måste från sin stol
Stå upp, och sjelf bli dömd som baneman.

SVERKER.

Är det väl mig, du menar? Har du hört
Mig skyllas?

VALERIUS.

Jag har hört dig sjelf i sömn
Upptäcka hvad du längesedan bort
Bekänna vid den bigt, du gjort i kyrkan.
Men ej blott kyrkan angår denna skuld.
Tag dig till vara, att den icke, röjd
För råd och folk, anropar den om hämnd.

SVERKER.

Jag vet, det förestår en evig dom
För Konungen så väl som undersåten.
För den må du mig varna, dertill kallad.
Men spar ditt hot om timlig räfst. Ännu
Är Sverker den han var i råd och fält.
Ehuru skakad af mitt eget inre,
Ehuru häpen för det händerop,
Som der emot mig höjs och genljud ger
Från jord och himmel, trotsar jag likväl
All yttre makt, med spiran i min hand
Och svärdet vid min sida. Skulle än
Du sjelf mig ange. —

VALERIUS.

Om min ed som prest,
Ej bandt min tunga, borde dock den trohet,
Hvarmed i lif och död jag tillhör Sverker,
Försäkra honom att jag tiga vet.
Men teg jag för dig sjelf, då jag bör tala,
Ovärdigt vore det din tjänare
Och vän, ej mindre än den vigde tolken
Af sanningens så väl som nådens ord.

SVERKER.

Du sagt mig sanning, tala nu om nåd.
Men säg mig först, om du ej minnas kan,
Att innan jag beslöt mig till det kraftsteg,
Att med *ett* slag på en gång göra slut
På dessa kungamord af kungasöner,
På denna söndring mellan Svensk och Svensk
Och bror och bror, ja, mellan far och son,
Jag derom hörde din och kyrkans mening.

VALERIUS.

Du mins ej rätt min Konung: intet ord
Af sådan syftning har du mig förtrott.

SVERKER.

Jag sporde dig, om ej ett lagens bud
Kan brytas för ett mål af allmänt gagn;
Och du bejakade min fråga.

VALERIUS.

Nej,

Det svar jag gaf, och borde ge, var blott,
Att Han i Rom, som samveten beherskar,
Så väl som kungariken, någongång,
För helga ändamål, märk det för helga,
Kan häfva upp hvad lagens bokstaf bjuder.

SVERKER.

Sen frågte jag, om kyrkan ej förut
Ger sin försäkran åt en fattig själ:
Att om hon råkar falla i en synd,
Hon dock ej går förlorad.

VALERIUS.

Och mitt svar
Var då, som nu, att det är ingen synd,
Som kyrkan ej förlåter, ingen själ,
Som ej kan räddas, blott hon flyr till henne
Och fullgör, hvad hon fordrar såsom bot.
Men icke gaf jag — derifrån mig Gud
Bevare! — icke gaf jag lof att synda.

SVERKER.

Lät jag dig ej förstå, hvad Sverige vunne,
Om det af tvenne riken blefve ett
Och hade blott ett kungahus?

VALERIUS.

Törhända.

SVERKER.

Och drog du ej deraf en hemlig slutsats?

VALERIUS.

Jo, till din önskan, icke till ditt uppsåt.
Om jag förstått det, skulle jag, min Konung,
Med fasa föreställt dig, icke blott
Omenskligheten af en sådan gerning
Mot värnlös oskuld och din makas barn,
Men ock din otack emot Konung Knut.

SVERKER.

Min faders blod af honom kräfde hämd.
Men jag bort taga den af honom sjelf.
Att jag lät mörda i sin sömn de små
Oskyldiga: se der den svarta fläck,
Som skämmer all min sköna hjelteära.

VALERIUS.

Om du ock henne rädda kan ännu,
Och dölja denna fläck för verdens ögon.
Hvad hjälper det, då inom dig likväl
Du bär din skuld.

SVERKER.

Jag bär den centners-tung.

Ve mig! den trycker mig i jordens djup.
Ja, i en afgrund tycker jag mig sjunka.
Jag känner ren, hur mig förtär den matk,
Som icke dör, den eld som icke slocknar.

VALERIUS.

Han, som till synd förför, är också den,
Som plågar redan här sitt fångna rof.
Ja, skriften säger, att han inför Gud
Åklagar natt och dag de fallna själar.

SVERKER.

Åklagarn! — han är här, (*trycker på sitt bröst.*) och
tiger ej; —
Ej dag, ej natt, O! hvem kan tysta honom?

VALERIUS.

Om du med bikt och bot till kyrkan flyr,
Så flyr han från dig.

SVERKER.

Han! det är jag sjelf!
Fly från mig sjelf! Om jag det kunde! Åh!

VALERIUS.

Jag menar syndens första upphofsman,
Mandråparn, lögnarn.

SVERKER.

Ja, från dråp till lögn.

Kain lög för Gud, sen han sin broder mördat,
Sin broder! Han var dock en man. Men barn,
Värnlösa barn! Hvad nidingsdåd! O blygd!
Mandråparns skuld kan lösas med hans blod,
Om ej med böter. Men hvad lösen ges
För barnamördarn? Vet du någon, du?

VALERIUS.

Om du för kyrkan straxt bekänt din skuld,
Så låge den i grafven hos de döda
För verlden gömd och af dig sjelf förgäten.
Men till ditt stora brott du lagt den synd,
Att ej bekänna det och utan bot
Aflösning söka: som i sådant fall
Sin motsats, en förbannelse blott blir.
Nu måste kyrkan för din dubbla synd
Älägga dig en dubbel penitens,
Jag räds, hon fordrar af en sådan brottsling,
En pelgrimsfärd till Christi helga graf.

SVERKER.

Det gifs väl annat medel till försoning?

VALERIUS.

Törhända offer, som mot skulden svara.

SVERKER.

Har jag ej nog åt kyrkan offrat re'n,
Ej blott i gåfvor, men hvad mer betyder,
I rättigheter. Eftergaf jag ej
All kronans rätt till skatt af hennes gods,
All verldslig domsrätt öfver hvar och en

Som henne tillhör, eller blott beskydd
 Hos henne söker, undan lagens svärd?
 Hvad ger mig kyrkan deremot? Blott ord,
 Latinska ord, som jag ej ens förstår,
 Och hvilkas trollkraft jag har föga rönt.
 Jag börjar tro, att alla edra messor,
 Absolutioner, indulgentier, aflat,
 Och hvad de allt må heta, likna nog
 De läkemedel, som den sjuke ej
 Det minsta hjälpa, medan Läkarn sjelf
 Mår väl dervid och Apotheket riktas.
 Skärseldens lågor dämpa de måhända,
 Men icke samvetets i tiden ren
 Ur sjelfva helvetet upptända eld.

VALERIUS.

Ej hos en Kain, som nekar först sin skuld,
 Och sen förtviflar, då hans broders blod
 Åt himlen ropar efter hämd. Välan!
 Då du ej tror på dessa helga nycklar,
 Med dem vi himlen öppna eller sluta,
 Och lösa eller binda kung och slaf:
 Så hjälp dig sjelf. Försök att med den makt
 Som du i spiran och i svärdet bär,
 Den matk förkrossa och den eld utsläcka,
 Som redan göra, efter hvad du sjelf
 Bekänt, ett helvete inom ditt hjerta.
 Försök att med din egen visdoms ord
 Bannlysa från din bädd de plågoandar,
 Som störa nattens ro för dig. Farväl! (*han går.*)

SVERKER.

Blif qvar, min vän. Förlåt. Det var väl dig,

Du kyrkans man, de flydde nyss. Jag tror,
Jag tror hvad helst du förestafvar. Hör!

VALERIUS.

En annan gång, min Konung, vill jag höra,
Till dess besinna hvad du yttrat nu.
Ehur förskräcklig denna gerning var,
Som du, ett villdjur, ja, en djefvul lik,
På dessa små oskyldiga begick,
Som voro kungabarn, som voro din
Välgörares, din andra faders söner,
Som voro söner af din egen maka;
Så är det dock en värre synd, du nu
Har yppat, detta tvifvel, denna otro,
Som icke blygs att håna kyrkans makt.
Bered dig till det åskeslag från Rom,
Som drabbar kättarn, på hvad höjd han sitter,
Om än på thronen, och i andlig död
Slår honom ned, från Guds församling skild,
Ett föremål för allas skräck och afsky.

7:de SCENEN.

SVERKER. (*ensam.*)

Är det väl dig, den stolte Konung Sverker,
Han förödmjucar så, den af dig sjelf
Ifrån sitt ringa stånd upphöjde presten?
Hvad gör att han det vågar? Är det blott
Hans helga kall? Ack nej, han vet din skuld.
Det vilda djur han med den grimman fångar,
Och leder hvart han vill. Men om han än
Ej visste af mitt brott: hvad ok på mig,
Hvad band och boja, att jag sjelf det vet.

8:de SCENEN.

SVERKER. INGIERD.

INGIERD.

Du syntes så förstämd, så blek, så skakad;
 Och dina ögon veko undan mig.
 Har jag törhända åter stört ditt lugn
 Med dessa grymma, olycksfulla minnen?
 Förlåt en mor, hvad hon som maka felar.
 Om jag min sorg ej öfvervinna kan:
 Så borde jag dock dölja den för dig,
 Du har bekymmer nog för hela riket.

SVERKER.

Jag har ej sofvit väl, men hoppas nu
 Få slumra litet. Äfven du, min vän,
 Behöfver hvila från din gråt och klagan.

9:de SCENEN.

INGIERD.

Min gråt och klagan! Han är trött vid den,
 Och flyr den tärda, som ej mera är
 Den unga, glada, sköna, som han älskat.
 Ve mig! till grafven lutad af min sorg,
 Jag dock vid honom hänger qvar ännu.
 Med mina barn han än mitt hjerta delar!
 Men han de döda skyr ännu, och mig
 Med dem. I drömmen förebrår han oss,
 Att vi ej lemna honom ro. Ack de
 Ha ingen skuld deri. De sofva sött

I grafven, de öskyldige. Men jag,
Jag med min sorg hans oro gör; ehur
Jag sökt att i hans åsyn qväfva den;
Och känt så mycket mer dess bitterhet.
O! grymma strid emellan mor och maka!

10:de SCENEN.

INGIERD. SIGNILD.

INGIERD.

Du följde knappt mig hem, förrn du försyann.

SIGNILD.

Ja, för att ta emot, liksom från himlen,
Det glädjebud, jag nu bär fram till dig.

INGIERD.

Hvad glädje kan för mig på jorden finnas?

SIGNILD.

Ack! jo, en stor, en utesägligt stor —
Mins du den modren, som i Nain sin son
Till grafven följde och af Frälsarn möttes?
"Gråt icke," sade han, och tog på båren,
Och bød den döda uppstå; och han lydde;
Och modren fick igen sitt barn, som lefde.

INGIERD.

Ack! den till himlen återfarne Frälsarn
Går ej på jorden mer och väcker döda.

SIGNILD.

Jo, han gör under än med sin försyn.

Ja, prisa Gud, att sorgedagarne

En ände hafva. Nu från dina ögon
Vill Herren själf aftorka alla tårar.

INGIERD.

Hvad menar du? förklara dig. Ack! säg.

SIGNILD.

Du har en son ännu. Prins Erik lefver.

INGIERD. (*efter en stunds häpen
förstumning.*)

O! store Gud! Är jag på jorden än?
Står jag ej re'n vid evighetens portar,
Och hör de orden från en annan verld?
Der vet jag, att han lefver, som hans bröder;
Der hoppas jag dem alla återfinna.

SIGNILD.

Ack! redan här får du den äldsta se,
Den främste i förstånd, så väl som fägring.

INGIERD.

Är du vid dina sinnen? Blef han ej
Ibland de andra ner i grafven lagd?

SIGNILD.

Nej, tro mig, han blef frälst, han lefver.

INGIERD.

Lefver!

Min son, min Erik! Ack! hvar är han? kom!
Är han hos Kungen? (*ärnar gå dit.*)

SIGNILD. (*håller henne tillbaka.*)

Nej, nej! sansa dig,

Och håll det tyst ännu. Bed Gud om nåd,

Att

Att kunna bära denna öfvergång
Från sorg till glädje, att ej glädjen sjelf
Till sorg förvandlas.

INGIERD.

Var det blott en dröm?

Men är jag icke vaken? Står ej du
För mina ögon här, och kom det ej,
Ifrån din mun, det ordet: "Erik lefver?"

SIGNILD.

Ja, och jag säger det ännu, min Drottning.

INGIERD.

Du säger det? Och drömmer icke sjelf?
För honom hit. Nej, följ mig till hans möte.
Gud! att en Son få sluta i min famn!
Hvad oförmodad, utsäglig fröjd!
Kom, jag vill flyga. Glädjen ger mig vingar.

SIGNILD.

Han nödgas gömma sig ännu.

INGIERD.

För mig?

Sin Mor!

SIGNILD.

Hans räddning måste vara än
En hemlighet.

INGIERD.

Man har bedragit dig;
Och jag enfaldiga, som kunde tro
En så orimlig sak! Jag har ju sjelf

Sett honom i sin liksäng, bland de andra,
Förbleknad ligga, som en vissnad blomma.

SIGNILD.

Ren till förvandling gångna alla tre,
De af sin mor ej kändes mer igen.
Prins Erik lefver. Det skall innan kort
Bevisa sig för alla. Mellertid
Om du ej tror mitt ord, så tro dig sjelf,
Din egen känsla. Det var samma yngling
Hvars ädla uppsyn rörde dig i templet.

INGIERD.

Ack! nu förstår jag hvad mitt modershjerta
Då genast kände. Gud! jag dör af glädje.

(dignar i Signilds armar, men upplyfter sig igen lyssnande, ser åt höjden och säger:)

Jag hör ju redan Englaharpors ljud
Från öppna himlen. Det är dit, jag går
Att återse min Erik och hans bröder.

*(Hon afdånar och ridån faller.
En ljuf musik är redan förut
af orkestern uppstämd,)*

TREDJE AKTEN.

Theatern är densamma, som i andra Akten; men dörren till balkongen är tillstängd, och gömmer de derinne liggande likkistornt.

1:sta SCENEN.

SVERKER. RAGVALD.

RAGVALD.

De döda, om de än din sömn oroa,
Förmå dock intet mot din makt, min Konung.
Men den är hotad af en fiende,
Som lefver.

SVERKER.

Hvilken? hvarifrån?

RAGVALD.

Från Norden.

SVERKER.

Vill Norges Konung möta mig igen:
Så är jag glad, att få på stridens fält
Bli åter den jag var, en man för mig.
Der, under vapnens då, den oro tystnar,
Som tär mitt inre under fredens lugn.
Der känner jag mig lycklig, som en far
Bland raska söner vid den mogna skörden.
Der skiljer Götha ej sitt svärd från Sveas.
Der nå mig ej de helga band från Rom,
Ej dessa fina nät af slingrig statskonst,
Som göra mig till slaf på sjelfva thronen.

Der är jag lik det fordna Manhems drottare,
Som under himlen, i dess fria åsyn,
Och på dess vägnar skipade för folket
Urgammal rätt, och höllo öppna råd,
Om landets bästa, med dess Odalmän;
Och lika ärligt styrde, som de stridde,
Med enkelt mannavett och mannamod.
Nu, säg mig hvad du vet om detta hot
Från Norge.

RAGVALD.

Norrländ mente jag.

SVERKER.

Hvad kan

Väl derifrån oss hota, mer än frost
Och snö och ur och nordans skarpa ilar.

RAGVALD.

Se här, min Konung, se med egna ögon.

*(öppnar balkongen och studsar häpen
tillbaka.)*

Ha! hvad är detta? lik!

SVERKER. *(bittert leende.)*

Du känner väl

Igen dem, Ragvald. Du beställde själf
Ej endast kistorna, men själfva liken.

RAGVALD. *(med endjupbugning.)*

Så mig befalltes af min Herre Konung.

SVERKER.

Du gaf mig rådet; du det förde ut.

RAGVALD.

Hur ha de kommit hit, de längesen

Begrafnas och förgätas? Hvad betyder
Väl detta infall? är det Drottningens?

SVERKER.

Spörj henne sjelf, om du har mod dertill.

RAGVALD.

Jag räds att sorgen rubbat hennes sinnen.

SVERKER.

Mins du, då fråga var om barnens mord,
Och jag den fruktan yttrade om Ingierd,
Att hon ej kunde bära detta slag,
Log du deråt, och svor, att knappt förbi
Begravningsståten vore, innan hon
I mina armar glömt, att hon haft barn.

RAGVALD.

Jag dömde henne efter qvinnans art
Som älskarinna, sådan jag den kände.
Jag såg den låga, som hos henne brann
För Konung Sverkers manligt stolta fägring.
Jag visste, att hon hyst för Konung Knut
En hemlig afsky, under pligten gömd.
Jag slöt, att hon ej kunde för hans barn
Den ömhet känna, som en mor, hvars kärlek
I barnen speglar mannen, som hon tillber.
Och då hon redan skiljt dem från sin vård,
Så kunde jag ej tro, att deras död
Så skulle krossa henne, då hon njöt
I edra hjeltearmar sådan sällhet,
Som sällan blef en Drottningens lott. Ty värr!
Bedrog jag mig. Hon är mer mor, än maka.

SVERKER.

Dock älskar hon mig än; men hennes sorg
Dess mera plågar mig, och då hon ser
Min oro eller köld, får hon deri,
Att qvälja sig och mig, en ny anledning.
Hon är mitt andra samvete, som ej
Natt eller dag mig lemnar någon ro.

RAGVALD.

Då är jag lycklig, som har ingen hustru.

SVERKER.

Och intet samvete!

RAGVALD.

Hvad man så kallar

Är i det hela blott förstånd och minne:

Förstånd, att inse hvad det bästa är,

Det tjenligaste för vårt ändamål,

Och minne af de steg, vi tagit vilse,

Som varnar oss, att vi en annan gång

Må se oss före. Men att ångra det,

Som ej kan ändras, är ju blott en svaghet,

En sjukdom, vill jag säga, hos en själ

Som din, den förr så starka hjeltesjälen.

Kan jag väl ångra, bör du sjelf väl ångra,

Det som har gjort, att efter Eriks ätt

Nu mera fins blott stoftet i de skrinen.

Hur kunde eljest kronan för din son

I dag försäkras? Blickom ej tillbaka,

Blott framåt, och på det, som nu skall ske,

Att vi vårt ändamål ej må förlora.

Är det väl tid att uppehålla sig

Vid lik, som multnat, då derute står (*stöter katafal-
ken åt sidan för att lemna rum åt Konungen.*)

En här i vapen.

SVERKER.

Af de Götha kämpar,

Som jag till valet sjelf har stämt i dag.

RAGVALD.

Döm sjelf, min Konung, om de vapnen der,
Som glänsa emot solen, äro Göthas.

SVERKER. (*på balkongen.*)

Ha! Norrlands fanor! hvad betyder det?

Men hvarför ej ett ord derom förut?

RAGVALD.

Först denna morgon blef jag väckt af budet
Om deras tåg, som skett så tyst och fort,
Att ryktets flygt ej hunnit före dem.

SVERKER.

När väktarn sofver, blir han öfverraskad.
Jag litte hittills på din vaksamhet.

RAGVALD.

Det är ej jag, som sofvit, utan de,
Som du till väktare deruppe ställt.
Dock sofvit ha de icke, endast tegat
Som stumma hundar, lockade af tjuften.

SVERKER.

Hvad är väl meningen med deras hitkomst?
Månn att förhindra valet af min son?
Sen Eriks ätt försvunnit, hvilken annan
Kan väl mot Sverkers träda fram till täflan?

RAGVALD.

Jo den, som ställt sig så emellan begge,
Att hon nu står för nära till din thron.

SVERKER.

Du menar den, som yfves af sitt ursprung
Från Folke, måg till Konung Knut i Danmark.

RAGVALD.

Som yfves ännu mer, att kunna nu
Vid Herredagen visa i sin spets
Ej blott en Folke, såsom rikets Jarl,
Men ock en Sune, såsom Kungens måg.

SVERKER.

Det är på dessa pelare i Götha,
Min thron sig stöder. Det är genom dem,
Jag hoppats åt min son förvara kronan,
Om ock hos Svea någon afund än
Bestred hans gifna rätt till laglig thronföljd,
Och nu emot dem sjelfva ville du
Min misstro väcka? och det först i dag
En stund för valet?

RAGVALD.

Först i dag, min Konung,
Ha mina egna ögon öppnat sig.

SVERKER.

Hvem är det då, af den förmätna ätten,
Som vågar ställa sig mot Sverkers son?

RAGVALD.

Den, som vill anses, såsom vore han

Din son, han äfven, sen du i ditt hus
Har honom upplyft, med din dotters hand.

SVERKER.

Hvad! Sune skulle? — nej, det är ej möjligt.
Ej blott min måg, han är ju ock min vän,
Och främst bland dem, på hvilkas tro så väl,
Som mod, jag liter. Sveke alla mig,
Så sviker dock ej Sune.

RAGVALD.

Hvad jag vet,
Är, att en stämpling sker af Folke Jarl,
För hvilken annan, om ej för hans son?
Just det beröm, som Sune har hos mängden,
För sken af dygder, ren till thronen mogna,
Då hos Prins Johan de blott knoppas än,
Det, jemte äran af din dotters hand,
Skall åberopas, för att ställa honom,
Som vore han en äldre son af dig,
Framför den rätta, som med Sverkers blod
Den höghet ärft, som tillhör kungasöner.

SVERKER.

Men hvaraf sluter du till denna stämpling?
Hvad upptäckt har du gjort?

RAGVALD.

Se här ett bref,
Som skulle hemligt gå till höfvidsmannen
För de obudna gästerna från Norden.

SVERKER. (läser.)

"Var färdig i den stund, då valet sker

Att rycka fram, för att den lagligt valde,
Om det behöfs, emot allt våld försvara." —
Hvem sände dessa runor?

RAGVALD.

Folke Jarl.

Jag följt med vaksam blick, de steg, han tagit;
Och sen jag spanat ut, att i hans hus
De fleste af hans ätt i tysthet samlats,
Det lyckades för mig, att fånga budet,
Som var med detta bref till Gulik sänd.

SVERKER.

"Den lagligt valde." Vore det min son,
Han ville trygga, skulle han för mig
Ej dolt det värn, han dertill stämt från Norden.
Ja, du har rätt: här är förräderi.
Dock kan han ej för detta bref allena
Anklagas eller fängslas. Samma ord,
Som skulle fälla honom, tjenar ock
Till hans försvar; ty med den "lagligt valde"
Kan han förklara, att han ment min son.
För öfrigt hvad parti han än må samlat,
Så är det blott parti; och ej så lätt
Kan folket, eller de på Herredagen,
Som föreställa folket, öfvertalas
Att gå förbi en Prins af kungahuset,
Och släppa fram allt upp till thronens höjd
En ny uppkommen ätt, hvars öfvermod
Vid thronens trappa ren med afund ses
Af äldre ätter, helst bland dem i Svea.

RAGVALD.

Jag hoppas äfven jag, att Svea sjelf,

Nu då ej mera någon Erik fins,
Skall stå på Sverkers sida: skulle än
Af det förut ditt hus tillgifna Götha,
Folkungarne, som der ha gods och anhang,
Förmå en del att öfverge det nu.

SVERKER.

I alla fall, om ej den helga rätt,
Som talar för min son, i röster segrar,
Skall jag med svärd i hand försvara den,

RAGVALD.

Här kommer Sune.

SVERKER.

Haf tillreds, min vakt,

2:dra SCENEN.

SVERKER. SUNE.

SVERKER.

Du vågar visa dig för mina ögon?

SUNE.

Hvi skulle jag ej nu, som förr, det våga?
Hvad skugga, på mig kastad, ådrar mig
Ett sådant ord, och denna vreda blick
Af dig, min Konung, och min Far?

SVERKER.

Din Far!

Din makas är jag, icke din. Du stal
Min dotters hjerta, stal ur klostret henne;
Och jag förlät dig, tog dig an som måg.

Men icke ens i enskilt hus, än mindre
I kungahus, har mågen lika rätt
Med sonen.

SUNE.

Som en son, har jag dig älskat,
Och som en fader, du bemött mig förr.

SVERKER.

Du har en fader så med rätta nämnd;
Och du med honom stämplar mot din Konung.

SUNE.

Du har då redan hört den hemlighet,
Jag kom att dig förtro, ej utan strid
Emellan tvenne föremål för all
Min vördnad, all min kärlek. Hur det än
Må dermed sammanhänga, vacklar ej
Min trohet, min tillgifvenhet för dig.

SVERKER.

Du rodnar ej att föra detta språk
Ännu i denna stund, förrädare!

SUNE.

Om jag det vore, stode jag ej här.

SVERKER.

Läs detta bref som Folke Jarl har sändt.
Hvem menar han med den, för hvilkens val
Han hit en här från Norrland hemligt stämt?

SUNE.

Just därför kom jag hit, att lemna dig
I tysthet del af hvad jag, nu på stunden,
Har med förvåning hört och knappt kan tro.

SVERKER.

Det skulle du ej känt förut! Hur långt
Du går i hyckel! Och jag höll dig för
Upprigtigheten själf och redligheten.

SUNE.

I denna tanke nu, dig styrka bör
Det steg, jag tagit. För att ej för dig
Fördölja hvad jag tror dig böra veta,
Förrän det kommer fram vid Herredagen,
Blottställer jag min egen far.

SVERKER.

Och du

Har ingen del deri? Du har derom
Ej vetat förr än nu. —

SUNE.

Vid Gud, ej förr,
Och äfven nu tillfälligtvis. Med skäl
Misstror man mig, som tillhör dig så nära.

SVERKER. (*ironiskt.*)

Misstror man dig! Och du, hvad ärnar du
Då göra? kanske afslå.

SUNE.

Afslå! Jag?

Hvad då?

SVERKER.

Det frågar du?

SUNE.

Jag måste det
För att förstå dig.

SVERKER.

Är du då ett barn,
Som leds i band, och utan vett och vilja
Om kronan täflar med sin Konungs son?

SUNE.

Jag skulle täfla med min Konungs son?
Hvad missförstånd! Och du det kunde tro?
Den, som vid valet ställs emot Prins Johan,
Uppgifves för en son af Konung Knut.

SVERKER.

Hvad säger du? En son af —

SUNE.

Konung Knut

Och Drottning Ingierd, Erik, med ett ord.

SVERKER.

Han skulle då ur grafven stigit upp.

SUNE.

Han påstås vara frälst i hemlighet
Ur mördarhänderna på Eljarås.

SVERKER.

Och förr ej synlig?

SUNE.

Detta, ibland annat
Förundrar äfven mig och gör mig oviss.

SVERKER.

Och Folke Jarl, den kloke och förfarne
Kan han väl tro en så orimlig dikt?

SUNE.

Den som med Prinsen träder fram i dag,
Är af min Far ej mindre, som en man
Af tro och heder aktad, än, som vän
Allt från hans ungdom älskad.

SVERKER.

Och hans namn?

SUNE.

Är Fale Bure.

SVERKER.

Den förrädarn? så!

Syns han nu åter efter tretton år?
Han uppehöll sig, sade man, i Norge;
Men all min spaning kunde icke der,
Mer än i Sverige, leta upp hans spår.

SUNE.

Jag var då knappt en yngling; men jag mins,
Att Bures flykt omtaltes, som en gåta.

SVERKER.

Den gåtans nyckel har du gett mig nu.
Det var en tid, han ansågs för min gunstling.
Det var han aldrig, men han tyckte sjelf,
Att han det borde vara. Derför just
Blef han det icke. Med ett ord, han lät
Förstå, att jag var honom högst förbunden,
För det han medlat mellan mig och Knut,
Och dennes svaghet bragt, att med den rätt,
Han gjorde mig, försona hvad dock ej
Försonas kunde, mordet på min far,
Den hale lismarn, under allt sitt sken,

Af ödmjuk dygd, oegennyttigt nit,
 Dock hemligt hyste det förmättna hopp,
 Att jemte, eller genom mig, få styra.
 Men när han märkte, att jag spiran höll
 I egen hand, begynte han med ränker,
 Som bröto mellan oss också det yttre,
 För folkets ögon burna vänskapsband.
 Han skildes först ifrån mitt hof, och sen
 Försvann han plötsligt undan allas ögon.

SUNE.

Då skulle han på Eljarås inträffat
 Vid samma tid, som mordet skedde der.
 Men hur han visste komma dit just då,
 Förundrar mig, och hur han ensam rådde
 Mot hela skaran af de vilda stigmän,
 Och af hvad skäl han med den frälsta Prinsen
 Ur riket flytt, och honom gömt så länge. —

SVERKER.

Allt detta röjer ju så tydligt dikten.
 Nu mins jag, att han hade sjelf en son,
 Vid samma ålder ungefär som Erik,
 Och honom snarlik, såsom många tyckte.
 Törhända väckte denna likhet först
 I Fales ärelystna själ den tanken,
 Som nu har mognat till ett fräckt försök,
 Att smyga upp sin egen son på thronen.

SUNE.

Med Fales kända tänkesätt förliks
 En sådan gerning ej.

SVER-

SVERKER.

Hvem känner väl

Det inre hos en man, förän han pröfvas?

SUNE.

Min far åtminstone, som honom stått

Så när, och blickat innerst i hans själ,

Ej borde kunna af ett sken förvillas.

SVERKER.

Hur har då Folke vederlagt de skäl,

Du sjelf så väl betänkt mot Fales uppgift?

SUNE.

Från sitt förtroende i denna sak

Hans godhet stängt mig, för att spara mig

En strid emellan honom och min Konung.

Men en hans frände, som i hemligheten

Mig trodde invigd, røjde den för mig;

Och fast mot honom trolös, då jag gick

Att yppa den för dig, höll jag det dock

För större trolöshet mot dig, min Konung,

Att ej i tid bereda dig derpå.

Men för min gamla far, som dig förut

Så troget tjent, ber jag om nåd.

SVERKER.

På dig

Kan jag då lita, dig, min måg, min vän.

Gå till min Jarl, och fråga, om han glömt

Hvad detta namn på honom lagt för pligter

Mot Kung och rike. Säg, att jag har sett

De ord, han sändt till höfdingen från Norrland;

Och att jag tackar honom för det värn,
 Som han förskaffat åt den lagligt valde;
 Men att jag hoppas af hans mogna vishet,
 Att han ej styrker till ett laglöst val,
 Ett gäckeri af både thron och folk,
 En blygd för Sverges, som för Eriks namn!
 Bed honom se i häfderna, hur ofla,
 När någon Kunga-ätt har slocknat ut,
 Den gått igen i någon diktad Prins,
 Som snart försvunnit liksom andra spöken.
 För honom ock till minnes, hvad han sjelf
 Med hela hofvet, hela staden såg
 Vid Prinsarnas begrafning, hur de lågo
 I öppna kistor, svepte, alla tre.
 Af en besynnerlig tillfällighet,
 Kan du här se de samma nu.

SUNE. (*vid dörren till balkongen*)

Ja, en

Besynnerlig tillfällighet, om ej

En afsigt göms deri?

SVERKER.

Om denna afsigt

Kan du din syster, som der kommer, spörja:

Hon har befallt dem hit.

3:dje SCENEN.

DE FÖRRE. INGIERD och RAGVALD. (*in-
 komma från särskilda sidor. Den
 sednare håller sig tyst på afstånd,
 men röjer häpnad och oro.*)

INGIERD.

Min man! min bror!

Hvad sällsam lycka! Hvad oväntad glädje!
 Hvad under af en mild försyn! Då här,
 Med dessa döda gäster till mitt sällskap,
 Jag tänkte sätta mig, och hel mig lemna
 Åt all min sorgs oändlighet: så kom
 Ett bud från himlen. Kunnen J det tro?
 Jag sjelf ej ville tro det; men det är —
 O! lofvad vare Gud! Det är en sanning.
 En af dem lefver: ja, min äldsta son,
 Min Erik frälstes från den nära döden.

SVERKER.

Jag hört det undret; och att du min vän,
 Du, som är mor, och blott för dina barn,
 Fast längesen försvunna, lefver än
 Kan tro det, är naturligt, är förlåtligt.
 Men äfven du, så snart du sansar dig,
 Behöfver ju, för att den tron förlora,
 Blott kasta ögonen på dessa skrin.
 Du såg ju sjelf, då locket af dem lyftes,
 Ibland de andra, Eriks vissna kropp.

INGIERD.

Jag trodde då, att det var hans, ehur
 Förskräckt, att i de grymt vanställda dragen
 Ej känna mer hans ansigte igen.
 Nu vet jag, att den döde ej är Erik.

SVERKER.

Hvem annan? säg mig!

INGIERD.

Sonen till en främling,

Som njutit gästfrihet på Eljarås.
Han frälst mitt barn och lemnat sitt åt döden.

SVERKER.

En präktig saga, lik de underbara,
Som man till tidsfördrif för qvällen diktar!
Och du kan tro det möjligt för en far,
Du mor, som känner så, hvad barnet är
För den det födde. Utaf kött och blod
Är ju ock fadershjertat, ej af sten.

SUNE.

Ej blott i sagor har man sett exempel
Af undersåter, så sin Konung trogna,
Hans ätt tillgifna, att de för hans son
Sin egen offrat.

SVERKER.

Du har ren en son,
Som ler emot dig: vore du i stånd
Att honom offra?

SUNE.

Är man ej sin fader
En lika kärlek skyldig, som sitt barn?
Hvad jag, som son, nu offrar för min Konung
Det vet du redan.

INGIERD.

Ädle Sune! du
Din Konungs vän! Säg honom, att det är
Min son, min Erik.

SUNE.

Om jag sjelf det visste,
Det kunde tro. Men att så länge döld

Han skulle hållits, dold för Kung och folk,
Dold för sin mor: det kan jag ej förklara.

SVERKER.

Ja, den som ryckt en prins ur rövvarhänder,
Från döden frälst en arfving till en thron,
Och det med offret af sin egen son,
Han skulle ju med honom skyndat fram
Till kungahuset i triumph, och der,
Fulländande sitt verk, i det han lemnat
Det dyra föremålet dit det hörde,
Tillegnat sig den ära, den belöning,
Som han var värd och säkert vänta kunde.

INGIERD.

Jag borde sjelf, som mor, anklaga honom
För den omensklighet, att han mitt barn
Ej förde i min famn, att han det höll
Så många år fördoldt, att han mig lät
Af sorg förtvina, icke med en rad
Mig gaf den trösten, att det lefde än.
Men jag förlåter honom nu, i glädjen
Att snart få se min son. Hur han det än
Må sen förklara, tänker jag ej mer
På det förflutna, utan all min tanke
Är endast den, att jag har nu en son.

4:de SCENEN.

DE FÖRRE. SIGNILD.

SIGNILD. (*för sig.*)

Gud! hon har yppat allt, hvad blir väl följden?

INGIERD.

Se här ett vittne, som på stället var.

SVERKER.

Ja, Signild, var det ej du sjelf, som kom
Från Eljarås och bragte hit de barnen,
I dessa kistor, alla tre?

SIGNILD.

Min Konung!

Jag ber om nåd för det jag tegat har
Med hvad, jag fruktat, skulle oro blott
Så väl i riket, som vid hofvet göra,
Så länge ej Prins Erik synlig var.

SVERKER.

Prins Erik! vågar du så nämna honom.

SUNE.

Hvad är det då, som du förteगत? Säg.

RAGVALD. (*träder fram.*)

Hvad gäller hennes vitsord, om hon nu
Motsäger hvad hon sagt förut. Ettdera
Är då en lögn. Hvem tror en lögnarinna?

SUNE. (*till Sverker.*)

Törhända ger hvad hon berätta vet,
Då vi det pröfve, mera skäl emot,
Än för den tron, att Erik ännu lefver.
Så kan ock Ingierd bringas från sin villa.

SVERKER.

Nå väl! säg fort, hvad du att säga har!

SIGNILD.

En afton kom till oss en okänd gäst,
 En man med silfverhår, som syntes blind.
 Han bar en harpa i sin ena hand,
 Och vid den andra honom höll en späd,
 Gullhårig gosse. Det var sent och regnigt.
 Han bad om skygd i någon vrå af slottet,
 Och dröjde sedan hela veckan qvar.
 Hans ädla hållning røjde, att han förr
 Sett bättre dar: och med sin milda uppsyn,
 Sin ljufva konst att harpans strängar röra,
 Sitt muntra tal, på sköna sagor rikt,
 Intog han barnen.

SVERKER.

Nog om honom: skynda.

SIGNILD.

Hans lilla son blef dem ej mindre kär:
 Det var ett vackert och förståndigt barn,
 Och deras hjertan rördes, när de sågo
 Den späda gå, som ledsven åt den blind;
 Och när de hörde att han mist sin mor. —

INGIERD.

Ack! sjelfva utan mor!

SVERKER. (*allt mer orolig.*)

När blir det slut?

SIGNILD.

Af lika växt och ålder med Prins Erik,
 Och honom lik i lynne, ja! hvad mer
 Mig sällsamt förekom, i anletsdrag,

Blef han i synnerhet hans vän och lekbror.
Och sen de hela dagen roat sig
Tillsammans, eller främst ibland de andra,
Bad Prinsen mig att få till natten än
Det kära sällskap i sin egen bädd.
Han bad så ömt, så ifrigt, att jag det
Ej vägra kunde, och nu tror jag fast,
Att himlen sjelf gaf honom in den bönen;
Ty det var det som räddade hans lif.

RAGVALD.

Hans lif! Kan du bevisa att han lefver?

SIGNILD.

Jag hoppas, att han sjelf det gör i dag;
Men att han lefde då, när jag hans bröder
Fann ligga i sitt blod, det kan jag vittna,
Och, när det fordras, med en ed bekräfta.

SUNE.

Det redan är en ed, när du så säger.
Här, som för domstoln, står du inför Gud.
(*Till de andra.*)

Vi alla måste svara för hans dom
Och vete ej, hvad stund vi dertill kallas,
Far fort i din berättelse, min vän!

SIGNILD.

Vid midnattsstunden väckte mig ett buller.
Jag trodde först, att det var vindens skrän;
Sen tyckte jag mig höra klagorop
Från barnens sofrum. I den tanken än,
Att dem förskräckte endast luftens uppror,
Sprang jag ur bädden upp, för att dem lugna.

Men i en höstlig natt, då stormen rasar,
Och skogens rofdjur tjutande gå ut,
Bedrifva äfven menskor mörksens verk,
Om de må menskor kallas, som så göra.

SVERKER. (*till Sune.*)

Du har väl hört, att vid den tiden just
Tiveden hyste i sin djupa gömma
Ett band af Stigmän, som med rån och mord
Besökte nejdens flere andra gårdar.

SUNE.

Jag mins, att jag det hört. (till Signild.) Såg du en
mängd
Af dessa våldsmän?

SIGNILD.

Blott en enda man
I blodig skepnad, hann jag varse bli,
Då han försvann i nattens djup ur salen,
Som låg emellan mitt och barnens sofrum.
I huset sofvo alla utom Sven
Vår trogne vakt, som mördad fanns på gården.

SUNE.

Och barnen?

SIGNILD.

När jag kom i deras rum
Hvad ryslig syn! på golfvet nära dörrn
Låg tärnan död som hade vård om dem,
Och blod för mina fötter flöt, och blod
I alla sängar.

SVERKER.

Nog, vi vete ju
Att dessa bofvar, svikne i sitt hopp

Om rof i slottet, hämnades på barnen.
Det är ej sällsynt hos så vilda menskor,
Att blott för lust och lek förfara så.
Du fann dem döda, alla tre. Så har
Du sagt förut, som dessa skrin ock visa.

SIGNILD.

Tre voro döda, en i hvarje säng.
I Eriks bädd den blindes son låg liflös.

SUNE.

Och Erik sjelf?

SIGNILD.

Vid tärnans anskri vaken,
Han under sängen gömt sig, obemärkt
Af mördarn, som var nöjd, då i hvar bädd
Han fann ett lik, och trodde sig sålunda
Sitt uppdrag fullgjort.

SUNE.

Uppdrag! säger du.

SVERKER. (*med häftighet.*)

Hvem skulle gifvit det?

INGIERD.

O! store Gud!

Hvad vill det säga?

SIGNILD.

Ingenting, jag ber.

Jag tog blott miste om ett ord. Förlåt
En häpen qvinna.

RAGVALD.

Borde icke Prinsen,

Om han var räddad, funnits i din vård?

SVERKER.

Nu fanns han icke, och ej förr, än nu,
Ett ord om honom sports. Ej heller då
Blef han i slottet sedd af någon annan.

SIGNILD.

Han fördes bort i samma ögonblick.

SUNE.

Af hvem?

SIGNILD.

Af harpospelarn.

RAGVALD.

Som var blind.

Som sjelf behöfde en som ledde honom!

SIGNILD.

Han var ej verkligt blind: det fann jag nu.
Nu äfven silfret från hans hår och skägg
Försvunnit.

RAGVALD.

En bedragare således!

En spejare från dem, som skulle röfva!

SVERKER.

Och honom tillät du, att föra bort
Den frälsta Prinsen?

RAGVALD.

Hvilket brott af dig!

Om det ej vore en orimlighet!

SIGNILD.

Hvad kunde jag allena, midt i natten?

Och borde jag ej frukta nytt försåt?

Ej tro, att Prinsen blef till hofvet förd?

SUNE.

Men hvarför har du dolt till denna stund
Allt detta, dolt det för din Drottning sjelf?

SIGNILD.

Jag ville, borde ej i förtid ge
Ett hopp, som, ouppfyllt, blott plågat henne.

SUNE.

En sällsynt varsamhet, som af det skäl,
Hon åberopar, ej kan fullt förklaras!
Säg, visste du ej då, vet du ej än,
Hvem den förklädde var, som för det barn,
Han sjelf förlorat, tillgrep kungabarnet
Och nu först kommer fram med det.

SVERKER.

Bekänn!

SIGNILD.

Jag bör ej neka hvad jag tror ändå
Blir allmänt kunnigt, innan dagen slutas:
Jag kände honom ej, då han, förklädd,
Som blind och gammal, ställde sig, men sen,
Då han om natten flydde bort med Prinsen,
Upptäckte han sig sjelf, som Fale Bure.

SVERKER.

Gå, stäng dig i ditt rum, om du ej vill
Bli stängd i häkte, håll din tunga bunden,
Att du ej sjelf må bindas. Äfven du, (till Ingierd.)
Min vän, lär önska att få tyst och stilla
Förbida, hvad din bror ej underlåter,
Att jemte mig i denna ömma sak

Sorgfälligt forska, pröfva, öfverväga.
Du, Sune stig dit, in: jag kommer straxt.
(*Drottningen går i sina rum, och
Sune på Konungens sida.*)

5:te SCENEN.

SVERKER. RAGVALD.

SVERKER.

I tretton år jag trott, att denne Erik
Med sina bröder låg i jorden gömd.
Nu står han upp i vägen för min son,
Liksom hans fader stod för mig. Nå väl!
Hvad säger du härom? (*med en skarp blick och
sträng ton.*)

RAGVALD.

Om någon vålnad
Ur grafven går igen, så plär den dock
Försvinna, när det dagas. Ingen död
Har ännu stött en lefvande från thronen.

SVERKER.

Är du då viss, att han, som du beställde
Att döda barnen, slog dem alla tre.

RAGVALD.

Så viss, som att jag sjelf slog honom sen.
Nu må jag ångra den försigtigheten.
Men tro, min Konung, tro, hvad jag ej blott
Af honom hört, men sett med egna ögon.
Jag stod ju sjelf vid fönstret utanför,

Och såg vid månens fulla sken i rummet
Tre sängar, och i hvar af dem ett barn,
Som stilla sof, och sedan sof än bättre.

SVERKER.

Men Erik hörde du, har sprungit opp
Och under sängen frälst sitt lif.

RAGVALD.

En dikt,
Som allt det andra. Jag gaf noga akt,
Att Brynolf gjorde såsom jag befallt.
Han synade omkring sig under bord
Och säng, och i hvar vrå, beredd att ge
Hvart vittne samma färd, som tärnan fick.

SVERKER.

Här är ett vittne dock ännu, som lefver,
I denna Signild.

RAGVALD.

Hvad behöfs väl mer,
Att henne vederlägga, än det blott,
Att hon ej förr berättat hvad hon nu
Inbillar sig, för att ej säga, ljuger?
Om hon i sjelfva verket sett Prins Erik
Af Fale räddad, eller hört derom:
Är det väl tänkbart, att hon det förtegat?
Nej, icke dagen, icke timman ut,
Än sen i tretton år. Hon är ju qvinna.
Men icke ens en menska vore hon,
Om hon sin Drottning i den långa sorgen
Ej unnat denna tröst, då hon det kunnat.

SVERKER.

Men att en sådan man, som Folke Jarl,
Om han ej trodde att det verkligt vore
En son utaf hans dotter, skulle ge
Sitt stöd åt saken. —

RAGVALD.

Det är lätt förklaradt.

Han och hans stolta ätt, som under striden
Emellan begge kungahusen, byggt
Sin makt och höghet, ville gerna än
Förnya samma strid. I denna stund
Då Johan skulle väljas, hur välkommen
Var ej en Erik! Blott de kunde hindra,
Att Sverkers son nu blef bestämd till thronen!
Blef det ej sedan svårt att kasta bort,
När kronan ledig var, den lånta larfven.

SVERKER.

Nu åter rör du på den samma strängen;
Men intet öra har jag mer för den.
Den svarta fläck, som du på Sune visar,
Är som jag fruktar blott din egen skugga.
Du hatar honom, såsom mellan oss
En tredje man.

RAGVALD.

Kan jag väl vara liknöjd,
Min Konung, då du än af mig tar råd
Och än af honom? Det förleder dig
Till halfva steg, som ej till målet föra.

SVERKER.

Jag får dock höra sanningen af Sune,

Och är försäkrad att han alltid vill
Det rätta.

RAGVALD.

Sjelfva hans upprigtighet
Gör honom falsk, gör honom opålitlig
Så för sin svärfar som sin far. Hans nit
För rätt, hvad verkar det? Jo, att omkull
På begge sidor går, hvad han vill rätta.
För öfrigt, att jag hatar denne Sune
Och denne Folke, må jag fritt bekänna;
Dock ej af afund; nej, för det jag ser,
Att deras ätt skall spiran åt sig rycka,
Förr eller sent, om ej ifrån din son,
Dock från ditt hus.

SVERKER.

Du spår, men huru sannt,
Skall tiden visa. Nu är frågan blott
Om denna Erik. Det fördömda namnet!
Ej nog att det i kyrkan invigs nu
Till heligt föremål för folkets dyrkan:
På thronens trappa, att med Sverkers blod
Ånyo täfla, står det upp ur grafven.
Och att det ena och det andra sker
På samma dag, liksom i sammanhang,
Hvad sällsamt öde!

RAGVALD.

Nej, hvad slug beräkning!

SVERKER.

Vi tyckte också vi, att det af oss
Var klokt påhittadt, då vi satte ut

Thron-

Thronföljar-valet just vid helgonfesten;
 På det S:t Erik sjelf, vid sin invigning
 Till Sverges skyddshamn, toge i sitt hägn
 Den nya arfvingen af Sverges krona.
 Men det är vändt emot oss af den hand,
 Som styr der ofvan.

RAGVALD.

Om den handen fins
 Och blandar sig i våra små bestyr:
 Så plär hon dock ej väcka upp de döda.

SVERKER.

Men om nu Erik icke vore död;
 Om han, oaktadt allt, hvad du för mig
 Har förespeglat, blef i sjelfva verket
 Af Fale frälst: hvem sände honom dit
 Just vid den tiden? männ ej samma hand,
 Som, fast den icke syns, dock leder allt?

RAGVALD.

Min Konung, jag är rädd, att han derom
 Fick af din egen hand en vink.

SVERKER.

Ty värr!

Undföll det mig i en olycklig stund
 Ett obesinnadt ord. Han hade då
 I mitt förtrogna råd insmygt sig åter.
 Han låtsade väl ej förstå min mening;
 Men efter denna stund var han försvunnen.

RAGVALD.

Då straxt betänkt på hvad han sedan gjorde.

SVERKER.

Att rädda Erik?

RAGVALD.

Eller i hans namn

Sin egen son upphöja och sig sjelf.
Men hör, min Konung: om det vore än
Ej blott en larf af Erik, men han sjelf,
Som träder fram att täfla med din son:
Hvad vill du göra? Erkäns han af dig,
Så hindras icke blott vid valet nu
Prins Johans hyllning, utan tvedrägts-elden
Emellan begge husen tänds igen,
Och far med härjning öfver hela riket.
Betänk dessutom, hur det tyds af folket,
Om Fale frälst en verklig Kungason,
Och flytt med honom, undan Sverkers magt,
Ur land och rike.

SVERKER.

Jag förstår, min vän,
Och inser hela vådan af min ställning.
Dock rör mig mindre den, hvarur mitt svärd
I alla fall mig reder, som jag hoppas,
Än min gemåls belägenhet, som ej
Kan hjälpas, mellan man och son. — Hvad upptäckt!
Då hon blir varse, att hon ej den ena
Kan sluta i sitt sköte, utan att
Med fasa vända sig ifrån den andra:
Hvars hand hon ser ej blott bestänkt med blod
Af hennes ren åt döden gifna söner,
Men väpnad med en dolk mot den som lefver.
Så snär oss brottet i det ondas magt!
Den arma modrens hjerta sönderkrossa

Skall jag ånyo, och ur hennes famn
Ännu det sista, enda barnet slita —
Jag var dock ej till sådant villdjur född!
O! om du kunde öfvertyga mig,
Att denne yngling ej är hennes son,
Att denne prins är falsk, att denne Erik
Är understucken, är en byting, är
En bof, en niding, värd sitt straff, sin död.

RAGVALD.

Tro dina ögon: här bland sina bröder
Är ju den rätta Erik längesen
Ett litet benrangel, en handfull stoft.
Hans egen mor har ju, bland dessa skrin,
Ej nekat rum åt det, som bär hans namn.

SVERKER.

Nu gör hon det. Hon påstår, att hon ej
Hans drag igenkânt.

RAGVALD.

Huru var det möjligt,
Då liken måste på den långa vägen
Och långa tiden undergått förvandling?

SVERKER.

Tror jag ej sjelf, att Erik ligger här:
Så bör dock folket tro det. Dessa skrin
Må ställas fram vid högtiden i dag,
Att de af alla ses, och räknas tre,
Som barnen voro efter Konung Knut.

(ärnar gå, men kommer igen straxt.)

De voro tre också i natt hos mig,
De som mig qualde; och jag kände ju

Igen den äldsta, sådan som han sprang,
Emellan modrens famn och min, fast ej
Med samma uppsyn af en himmelsk kärlek,
Hvarmed han då, trots allt mitt hat till ätten,
Intog mig sjelf, till dess min son blef född.
Nu var hans blick lik den, jag tänker mig
Hos domens englar mot fördömda själar.

RAGVALD.

Det bör förvissa dig, att han är död.

SVERKER.

Du sade nyss, att det var blott en dröm.

RAGVALD.

Jag trodde så; men när jag nu besinnar,
Hur allmän sägen, allmän tro det är,
Att döda gå igen, för att sig hämna
Och gömda brott i dagen bringa fram:
Så är jag mycket rädd, att det ej var
Inbillning blott, då du de bleka offren
Såg nalkas dig och fordra ut sitt blod.
Af denna syn ha vi ej blott en varning,
Att vi ej sjelfva röja må vår skuld,
Men ock en visshet, att den rätte Erik
Ej mer ibland de lefvande kan finnas,
Då han en vålnad är ibland de döda.

SVERKER.

Om det är hämd han söker, borde han
Den funnit längesen, blott med en blick
In i mitt hjertas evighet af qual.

RAGVALD.

Du tror ej på den nåd, som kyrkan lofvar.

SVERKER.

Ve dig! om jag ej tror, är det din skuld.

6:te SCENEN.

RAGVALD. (*ensam.*)

Ja, det var fel af mig, att af det mod,
Den kraft, han visar i en strid, en fara,
En afgjord sak, som fordrar handling blott,
Förhastadt sluta till den sinneshöjd,
Den styrka i förstånd, den fria åsigt,
Hvarmed man först sin egen Herre är,
Af intet band, som tyglar menskor, bunden,
Och derigenom sen blir andras Herre.
Framför sin här en hjelte, lik de fordna,
För hvilka deras arm var deras Gud:
Är Sverker dessemellan lik ett barn,
Som lyft af amman i en luftig gunga
Än tycker sig åt himlen svingas opp,
Än sjunka i ett ändlöst djup. Jag sjelf
Var lika fången af den helga Ligan,
Tills jag i Rom fick bakom skärmen se
Med hvilken slughet, hvilken konst, (det största
Ibland de under, som hon förebär),
Den vapenlösa, hvilkens rike ej,
Som hon bedyrar, är af denna verld,
Dock lägger under sig all verldens riken.
Så blef jag botad för min blinda tro,
Min fromma vackling mellan hvitt och svart.
Nu står jag som en man på egna fötter,
Står fri på jorden, som är fast och säker,

Då blott en dunst är hvad man kallar himmel,
 Dock, när jag rätt besinnar, står jag nu
 På hala brädden af ett bråddjup. Ja,
 Jag ser min Konungs och mitt eget fall,
 Om det ej lyckas oss att störta dit
 Den hycklarn Fale med sin falska Prins.
 Är han väl falsk? jag räds, att Erik undkom
 På sätt, som Signild säger. Ve! den häxan
 Och den fördömde Brynolf, som ej såg
 Dess bättre för sig. Döda än en gång
 Den dumma bofven ville jag; men så,
 Att han det kände, som en sönderslitning
 Af själ och kropp, af ådror, senor, ben.
 Jag önskar, att det fans hopen fruktar,
 Ett helvete, der han blef pint därför. —
 Det fins likväl ett helvete: dock ej
 Ett sådant, der jag efter döden blefve
 Ett rof för djeflar, utan ett på jorden.
 Der jag är sjelf en djefvul; der jag fri
 Och stolt, med trots mot den förmente der
 I höjden, kan, om hela verlden fölle,
 Stå lugn och le. Ja, ty, när döden kommer,
 Som mig till intet gör, mig mästarverk
 Utaf en allvis och allsmäktig kärlek,
 Mig vackra beläte af honom sjelf!
 Skall jag mitt hufvud lyfta och hans Son
 Som gick för mig i döden och likväl
 Till doms skall sitta, för att mig fördömma,
 I synen se, och brista ut — i hvad?
 I gråt och tandagnisslan? Nej, i skratt.

(går med ett infernaliskt skratt: hvarpå följer musik, som uttrycker först ett hånande trots och sedan qual och förtviflan.)

FJERDE AKTEN.

Theatern är oförändrad, utom deri, att likkistorna äro bortförda.

1:sta SCENEN.

INGIERD. SIGNILD.

INGIERD.

Nå väl! var det till templet, som de fördes?

SIGNILD.

Ja, i S:t Eriks chor. Jag följde dem
Allt dit.

INGIERD.

Du tordes det, ehur befalld,
Att anse dig som fånge.

SIGNILD.

För ditt lugn,
Min Drottning, borde jag det våga. Höljd
Af denna slöja, gick jag obemärkt.

INGIERD.

De döde äro då i ditt beskydd
O! helge Erik! Skydda äfven den,
Som lefver. — Fick du höra om min son?
Hvar må han dröja?

SIGNILD.

I det helga hägn,
Hvarom du ber. Han är vid Eriks altar,
I templets fristad trygg.

INGIERD.

Men icke här
I kungahuset, vid sin faders thron.
Hit i sin moders armar han ej vågar!

SIGNILD.

Så länge han ej erkäns för din son.

INGIERD.

Ack! Sverker tror ej, att han är min son.

SIGNILD.

Prins Johans far bör det förlåtas. Ja,
Prins Eriks mor derpå ej undra bör,

INGIERD.

Jag är ju begges mor.

SIGNILD.

Men din gemål
Är blott den enas far, och vill ej se
Den andra stöta honom undan thronen.
Man tror ej gerna det man icke önskar.

INGIERD.

Han måste tro det, ja, han skall förvissas,
Att det är Erik. Skulle han väl sen,
Från sig, från mig, förskjuta honom? Nej.
Den stolte man, som all min kärlek ägt,
Kan ej så grym emot sin maka, ej
Mot hennes son så orättrådig bli.
Du mins ju, hur han höll af detta barn,
Hur af dess fägring och dess qvickhet tjust,
Han det med kyssar höljde och emot

Sitt hjerta tryckte. När han nu får se,
Hvad ädel yngling af det barnet uppväxt,
Skall i hans hjerta, som i mitt, en röst
Utropa: det är han; och som min son,
Ja, såsom sin, skall han omfamna honom.
Blott han nu finge i hans åsyn komma!

SIGNILD.

Han kommer.

INGIERD. (*hänryckt springande
för att möta honom.*)

Gud! min son.

SIGNILD. (*hejdar henne.*)

Jag mente Kungen.

INGIERD.

Jag flyr till honom med en moders bön,
Att han min son ur templet låter kalla.

SIGNILD.

Nej, vänta, hör mig. (*Hon för henne bort.*)

2:dra SCENEN.

SVERKER. SUNE. RAGVALD.

SVERKER. (*till Ragvald.*)

Bjud de främsta Herrar

Från Götha rike, utom Folke Jarl

Och all hans släkt, att samlas hos sin Konung

Till hemligt rådslag.

RAGVALD.

Nu på stunden?

SVERKER.

Ja

3:dje SCENEN.

SVERKER. SUNE.

SVERKER. (*till Sune.*)

Jag utesluter äfven dig, min vän,
Från denna öfverläggning, för att ej
I förtid hos din far dig göra misstänkt.
Gå mellertid till min gemål, och sök,
Du som är hennes bror, med varsam ömhet
Upplysa henne om det djerfva svek
Hvarmed hon gäckas, båd som Mor och Drottning.

SUNE.

De tvifvelsmål jag hyste —

SVERKER.

Lägg dem ut,
Men som bevis mot de orimligheter,
Af Fale diktas och af Signild drömmas.
Gör det för henne tydligt, ögonskenligt,
Handgripligt, med ett ord, ovedersägligt,
Att det är blott en larf, ur jorden gräfven,
Som på sin egen son förrädarn klädt.
Väck hennes moderliga harm och fasa
För sådan fräckhet, som i hennes famn
En annans barn, en byting ville smussla.
Bed henne ock besinna, i hvad ny
Förvirring, skakning, söndring, riket bragtes,
Om hon bekände för sin son den falske.
Bevisa med ett ord, att hon i dag
Vid valet *måste*, inför Kung och folk,
Högtidligen förklara, att hon ej
Vidkåns det barn, som Bure icke blygs
Att under Eriks namn på henne truga.

Bed henne, att vid allt hvad henne kärt
 Och heligt är, som Drottning, Mor och Maka,
 Försäkra, att hon sjelf har sett sin son,
 Den rätta Erik, död och svept och lagd
 I ett utaf de skrin, som ligga nu
 För allas ögon i St: Eriks chor.
 Ej blott mitt väl men hela fosterlandets
 Uppmanar dig till medlare härvid;
 Och hvem är dertill både mera skicklig
 Och mer förbunden än den ädle Sune,
 Som är sin Konungs måg, sin Drottning's bror?
 Så kan du ock din faders skuld försona.

4:de SCENEN.

DE FÖRRE. INGIERD.

INGIERD.

Rättvise Konung! dyre, hulde Man!
 Förlåt en Mors otålighet. Min son, —

SVERKER.

Min vän, vi nödgas, fast vi sjelfve känne,
 Hur det skall smärta dig, vi nödgas dock,
 Liksom en fältskär sårar för att hela,
 Framkomma med ett ord, som gör ett stygn
 Ånyo i ditt arma modershjerta.
 Vi, dina vänner, din gemål, din bror,
 Ack! skulle vi ej unna dig den glädje,
 Du efter all din sorg nu tror dig vunnit.
 Men bättre att få ljus, om än af åskeld,
 Än att i mörkret famla och gå vilse.
 Det är sin egen son, som Fale Bure

Ger ut för Erik. Derom är ej tvifvel.
Om du ej tror din man, så tro din bror. (*ärnar gå.*)

INGIERD. (*hindrar honom.*)

Mer än min bror, mer än min far, ja, mer
Än mina barn, jag älskat dig, min man,
Min andra och likväl min enda man,
Den enda som har ägt mitt hela hjerta.
Vill du beröfva mig det barn, som Gud
Ur rövvarhänder, ur den vilda öknen,
Ur ett fiendtligt land mig återger?
Jag ber dig inför Gud på mina knän:
Haf miskund med en mor, som är din maka:
Låt mig behålla få min son. (*knäböjande.*)

SVERKER.

Din son!

Bedragna mor. Stå upp, och hör de skäl,
Med hvilka Sune öfvertygat mig,
Och äfven dig, om du med samladt lugn
På dem vill akta, måste öfvertyga.

INGIERD. (*sedan hon uppstått.*)

Tre söner har jag ägt, tre Kungasöner,
Förhoppningsfulla, ren som barn; och dem
Jag offrat har för dig. Ja, för att dig
Blott älska, sköt jag dem ifrån min famn,
Min åsyn bort, till rof för vilda våldsmän.
Nu låt din kärlek löna mig. Då en
Af dem så underbart mig återlemnas;
Så ryck ej honom bort ifrån sin mor.
Gör ej till intet Guds Försyn och nåd;
Skänk mig igen den ende bland de tre.

SVERKER.

Kan jag förvandla Fales son till din?

INGIERD.

Men du till hans förbyta vill min son.

SVERKER.

Du är bedragen, svaga, blinda mor.

INGIERD.

Kan du väl tro, att mig bedraga vill
En sådan Christen, sådan vän af mig,
Som Signild är, och var i alla skiften?
Kan du väl tro, att en så redlig Svensk,
Som Fale Bure, kunde svika så
Sin Kung och hela riket, gäcka så
Ett modershjerta, kränka så all rätt,
Ej endast mensklig, men gudomlig rätt,
Naturens lagar och Försynens vägar?

SVERKER.

Jag skyller Signild ej för svek, min vän,
Blott för en villa, som är lätt förklarad
Af skrämseIn och förvirringen och mörkret.
Hvad Fale angår, om han än den dygd,
Hvaraf han burit sken, i hjertat hyst:
Hvad gäller den mot kronan för hans son,
I hvilkens namn han kunde sjelf regera?
Se alla folks och alla tiders häfder:
Hvad visa de, om ej, att den som upp
Till välde sträfvar, anser allt sig lofligt;
Och när det lyckas, döms det lika så
Af alla andra, så af efterverld
Som samtid. Du förstår dig ej, min vän,

På dessa ting: du sluter blott, som mor,
Af hvad du känner i ditt eget hjerta.

INGIERD.

Ja, i mitt hjerta, i mitt modershjerta
Jag kände genast det, hvaraf jag nu
Med visshet sluter, att det var min son,
Jag såg i templet.

SVERKER.

Såg du honom ren?
Och han i templet vågat sig?

INGIERD. (*för sig.*)

Ve mig!

Hvad har jag sagt. Jag har förrådt mitt barn.
(*Högt.*)

Skall jag förgäfves räcka dessa armar,
Att till mitt hjerta trycka få min son?
Skall han i fjettrar sluten föras bort
Af bödelns arm? Skall för en moders famn
En stupstock ta emot hans dyra hufvud?

SVERKER.

Sök lugna dig så länge. Låt din bror
Upplýsa dig; och ditt förstånd skall se,
Att det var blott ett spel utaf en sjuk
Inbillning, då du vid den falskes åsyn
En aning tycktes känna eller såg
En likhet, som, i fall den verklig vore,
Är blott ett slumpens verk, ej sällan spordt.

5:te SCENEN.

INGIERD. SUNE.

INGIERD.

Jag vill dig höra, icke som min bror,
Ty du är Kungens måg, och det är mer,
Men som en bergfast vän af rätt och sanning.

SUNE.

Det ges dock tillfällen, då man ej vet,
Om man ej orätt gör, att yrka rätt,
Och om den sanning, som man säga vill,
Ej hellre må förtigas.

INGIERD.

Detta svar

Har jag ej väntat af en man, hvars mod
Är lika skattadt, som hans redlighet.

SUNE.

Mod har jag mot en fiende på fältet,
Och skogens björn kan jag i synen se;
Och tala ut min tanke, räds jag ej
För Konung eller folk. Men jag är stum
Och fäller ner min blick för dig, du arma.
Jag har ej mod att säga dig min syster
Ett ord, som gör dig ännu mer olycklig,
Än då du först begret de slagna barnen.

INGIERD.

Det ordet är, att du min son för falsk
Förklarar, att du sjelf det tror, ty mot
Din öfvertygelse kan du ej tala.

SUNE.

Nej, jag har nu den visshet, som jag nyss
Ej hade, att han verkligt är din son.

INGIERD.

Jag tackar dig. Hvad tyngd med detta ord
Du lyft ifrån mitt hjerta!

SUNE.

Denna lättnad

Är blott ett förebud till nya qval.
Om han din son ej vore, skulle jag
Ej finna dig så ömkansvärd, som nu.

INGIERD.

Är han då ren till döden dömd? ack, död
Törhända! Eller grips han nu i templet?
Man aktar ej den heliga asylen.
Och jag olyckliga, som røjde den,
Är sjelf ett medel till hans undergång!

SUNE.

Gif dig tillfreds, min vän. Till hans försvar
Är hit en härsmakt längst från Norden kommen.

INGIERD.

En härsmakt för min son! Hvad glädjebud!

SUNE.

Mot din Gemål!

INGIERD.

O ve! — Men jag är Mor.

SUNE.

Och mot din andra Son.

INGIERD.

Hvad grymma strider!

Är det ej nog, att mellan man och son
Mitt hjerta slites? Skall jag se också
Mitt ena barn bli offer för det andra?

SUNE.

Och hvad än mer dig smärta bör, jag räds,
Att mellan dem sig hela riket söndrar.
Ej blott som deras, men som landets moder,
Är du beklagansvärd, då denne son
Ur grafven uppstått, för att slunga ut
En eldbrand till ett nytt inbördes krig.

INGIERD.

Hvad är det grymma bud, du bär till mig,
Det ord, du ej har mod att tala ut?
Men att du hade hjerta, du min bror,
Att ta emot ett sådant uppdrag!

SUNE.

Hvilket?

Hvad menar du?

INGIERD.

Du kommer med det bud:

Att ej blott Sverker honom störta ärnar,
Men att jag sjelf, på det att landets lugn
Bevaras må, förskjuta skall min son.
En fred som köpes med oskyldigt blod,
Är den välsignad? Och den statskloket,
Som kränker rätt och sanning, kan den gillas
Af dig, min ädle bror, och af den vise,
Som är din far och min?

SUNE.

Om han ock kunde

Sin egen dotters son till offer lemna;

Så kan hans trohet dock en soneson

Af Konung Erik ej till spillo ge.

Var lugn, min syster: Folke Jarl, och all

Hans ätt, har för din son sig ren förklarat.

INGIERD.

För andra gången, bäst du radar fram

För mig allt nya ämnen för min oro,

Upplöser du ett dödsqval i min själ.

Nu hoppas jag, att äfven Sverker sjelf

Skall lyssna till sin jarl, sin måg, sin maka,

Och öfvertygad, att det är min son,

Erkänna honom. Gå, min bror, och bed

Din far dig följa: gå till Kungen begge,

Och lägg fram för honom alla skäl

För Eriks äkthet. Icke kan den förr

Så ädelsinnade, som tappre Sverker

Nu till en feg tyrann i hast förvandlas.

SUNE.

Mins du det ordet, som han fällde nyss

Om Fales dygd: att huru sann hon än

Må varit, kunde hon den frestelsen,

Att skaffa åt hans son en konglig krona,

Dock icke motstå? Hur han sjelf är sinnad,

Det ordet röjer.

INGIERD.

Älskar ej en mor,

Mer än en far, sitt barn? Dock är jag färdig

Att för min son försaka thronen. Ja,
 Jag hoppas att han sjelf ett ädelt offer
 På fosterlandets altar bära vill,
 Och för dess enhet, för dess fred och lugn,
 Åt Sverkers son afträda all sin rätt
 Till kronans gyllne börda.

SUNE.

Nej, min syster
 Ett sådant offer vore icke dig,
 Än mindre honom, Eriks ättling, värdigt.
 Men att den yngre brodern må den äldre
 På thronen följa, och att kronan sen
 I vexling går emellan begge husen,
 Ej såsom hittills genom våld och mord,
 Men efter lag: för det vill jag min röst
 I dag vid tinget höja; och deri
 Instämmer, hoppas jag, också min far,
 Och alla de, som sig förent med honom.

INGIERD.

Rättvisan sjelf nu talte genom dig.
 Ja, du är värd, att vara hennes tolk.
 Det måste tillfredsställa Kungen sjelf
 Så väl, som begge folken. Bör du ej
 Ge Sverker del deraf? Gör det nu genast.

SUNE.

Det vore fåfängt, medan han ännu
 Far fort, att neka Eriks sanna börd:
 Hvertill jag räds, att något hemligt skäl
 Bestämmer honom.

INGIERD.

Hemligt skäl?

SUNE.

Det synes —

Ja, här är fråga, ej om hvad som är
Men hvad som synes — Med ett ord, här tycks
En skugga falla på din man, en blott
Misstanke —

INGIERD.

Jag förskräcks, men tala ut.

SUNE.

Misstanke blott är ej bevis på skuld.
Af sjelfva ordet påmins man, hur lätt
Misstänksamheten miste tänka kan.

INGIERD.

Hvad är det rysliga, som du för mig
Upptäcka ville, sjelf förskräckt dervid?

SUNE.

Grym har jag synts dig ren förut, min syster,
Då jag med mindre slag beredt ditt hjerta
Till det, som nu skall krossa det.

INGIERD.

Jag dör

Af ångest, under det jag väntar.

SUNE.

Ja,

Jag måste yppa hvad till slut för dig
Dock ej kan döljas, arma mor och maka! —
Att Fale flydde med den Prins, han frälst,
Och honom tills i dag i öknen gömt;
Att Signild sjelf för dig hans frälsning dolde:

Hur kan det rimmas med en mans förstånd,
 En kvinnas hjerta, utan att den skuld,
 Som blodig syäfvar öfver Eljarås,
 Hvälfs på ett hufvud, som för dig, min syster,
 Har varit kärt och för oss alla heligt.

INGIERD.

Det fins en Gud! —

SUNE.

Han styrke dig!

INGIERD.

Min man,
 Min Johans far, har mördat mina barn! —
 Och det är honom, jag så högt har älskat! —
 Ditåt en tanke flugit för min själ,
 Men flytt för ropet af min skräck och fasa.
 Dock en gång kom den långsamt lik en gast,
 Som, först på afstånd sedd i djupa mörkret,
 Allt mer sig närmar till den sjukes bädd
 Och öfver honom står med gräslig anblick.
 Då föll jag sanslös ner. Men, som en dröms
 Förfärligheter skingras, när man vaknar;
 Så, när jag åter till besinning kom,
 Var det försvunnit, som till döds mig skrämde.
 Omöjlig syntes mig af sådan man
 En sådan handling. — Och likväl har han
 Det gjort. Det oerhörda är en sanning.
 Nu känner jag först rätt min hela ofärd.
 Ej blott som mor, men maka, är din syster
 Den mest olyckliga, som jorden burit.

6:te SCENEN.

DE FÖRRE. SVERKER.

SVERKER.

Nå väl! har Sune bragt dig ur din villa?

INGIERD.

Jag sjelf har vaknat, för att se det svalj,
 Det mörka, djupa, afgrundslika svalj,
 Som mellan oss i Eljarås sig öppnat:
 Som skiljer nu, som längesen bort skilja
 De arma offrens mor från den tyrann,
 Som icke nöjd med de oskyldigas
 En gång befallda och verkställda mord
 Vill samka brott på brott, vill blod på blod
 Utgjuta, vill det barn, som Guds Försyn
 Så underbart frälst, ånyo mörda.

7:de SCENEN.

SVERKER. SUNE.

SVERKER.

Förrädare! hvad har du henne sagt?

SUNE.

Hvad sanning är, och hvad ej längre kan
 För hennes ögon, mer än verldens döljas.

SVERKER.

Ha! med hvad giftgadd vågar du mig sära
 Du orm, som jag har närt i egen barm!

SUNE.

Inom dig sjelf är gadden och dess gift.

SVERKER. (*ropar åt dörren*).

Vakt!

SUNE.

Du har makt att låta fängsla mig.
 Det är just det jag önskar.

SVERKER.

Önskar?

SUNE.

Ja.

Så räddas jag ifrån det qval, att mot
Min Kung mig ställa, eller mot min far.

SVERKER.

Ej blott din frihet har jag i mitt våld,
Men ock ditt lif.

SUNE.

Jag vet det. Blott ett ord
Af dig behöfs: så är din dotter enka.

SVERKER.

Nå väl! var fri —

(ger vakten en vink att draga sig undan).
och möt mig med ditt svärd.

Att denna högtid utan strid ej slutas,
Ser jag förut, och gläder mig deråt.
Oss beggedera egnar det att så,
På fordna kämpars vis, afgöra saken.

8:de SCENEN.

SUNE. *(ensam).*

Det draget röjer än den ädla hjelten,
Som hjertan vann, i det han kämpar slog;
Tills Ragvald kom från Rom, lik Edens orm,
Och i hans öra smög den djeflalära:
Att medlet helgas af sitt ändamål,
Och att man sjelf kan varda såsom Gud,
Om man har mod att brytande hans bud

Med trotsig otro från hans makt sig skilja,
På egen klokhet stödd af egen vilja.

9:de SCENEN.

SUNE. INGIERD. SIGNILD.

INGIERD.

Min bror! hvad lycka att jag träffar dig!
Följ mig i templet till min son.

SUNE.

Blif här,

Tills du får höra —

INGIERD.

Hvad! att han är död?

Jag vill min son försvara.

SUNE.

Intet våld

Ur templets fristad honom rycka vågar.

INGIERD.

Hans rätta fristad är hans moders famn.
Det svärd, som rigtas åt hans lif, skall först
Gå genom denna barm. Kom, skyndom oss.

SIGNILD.

Jag följer henne, gick jag än till döden.

10:de SCENEN.

DE FÖRRE. RAGVALD.

RAGVALD. (*i det han går emot
Drottningens.*)

Min Konunga vilja är, att hans gemål
I sina rum täcks bida högtidsstunden.

INGIERD.

Jag ärnar ej försumma den, (*vill gå.*)

RAGVALD. (*hindrar henne.*)

Min Drottning! —

INGIERD.

Din Drottning, djerfve man, befaller dig
Att gå ur hennes väg.

RAGVALD.

Min Konung har

Befallt —

INGIERD.

Att jag skall fängslas som en brottsling?

RAGVALD.

Att Drottningen i tid skall lemna sig
Åt sina tärnors vård om hennes klädsel.

INGIERD. (*för sig.*)

Min klädsel! skulle den förhindra mig
Att se min son, att vaka för hans lif?
Nu för min fordna fåfänga hvad straff!
Då för att lysa, såsom Drottning, jag
Förgat att vara mor. O Gud! förlåt!

(*till Ragvald med samladt lugn.*)

Jag kommer snart igen, och skall i tid
Bli klädd, som det till högtiden mig egnar.
Säg det åt Kungen.

RAGVALD.

Mot hvad Kungen sagt

Kan ej hans kongliga gemål, än mindre
Hans tjenare, ha någonting att säga.

INGIERD.

Jag sjelf vill gå och säga honom det.

RAGVALD.

Den stund hans råd kring honom samladt är,
Går ingen, icke ens hans maka in.

INGIERD.

Släpp mig då ut. Ack! släpp mig till mitt barn.
Kan jag som Drottning ej befalla dig,
Så ber jag dig som Mor: låt mig få gå.

RAGVALD.

Det kan jag icke våga.

INGIERD.

O! min son,

Blef du som barn af himmelen bevarad,
För att som yngling dö än mer olycklig,
Än mer beklagansvärd. Gå du, min bror,
Gå i mitt ställe, till min sons försvar.

Kan han ej räddas; så välsigna honom

På mina vägnar: säg, att om ej här

I tiden vi förenas, hoppas jag

Snart följa honom dit, der intet våld

Och ingen död och ingen tid oss skilja.

SUNE.

Förtvifla icke än. Hvad jag ej mägtar,

Det gör min far.

INGIERD.

Om du får se min Erik,

Gif honom detta fanntag af hans mor.

(Omfamnar honom. Han ärnar gå.)

RAGVALD.

Vakt! utan särskilt lof släpps ingen ut.
(*Vakten framträder.*)

SUNE.

Jag går med tillstånd af min Konung.

RAGVALD.

Nej,

Det har han icke: lyden mig, Soldater.

SUNE.

J hörden ju i detta ögonblick
Af Kungens egen mun, att jag är fri.

HÖFDINGEN FÖR VAKTEN.

Det hörde vi: gå, Herre.

11:te SCENEN.

DE FÖRRE, UTOM SUNE.

RAGVALD. (*för sig.*)

Nu igen

Hvad obetänksamt ädelmod! Hvad blindt
Förtroende till en så dubbel man!

INGIERD.

Kom, Signild.

RAGVALD. (*fattande henne vid
handen.*)

Hon skall följa mig.

INGIERD.

Hvart då?

Hon tillhör mig. Hon vårdar mina barn;

Hon fostrat upp mig sjelf; hon i min sorg
Mitt enda sällskap varit; hon till Gud
Har fört min själ. Tag henne ej från mig,
Den stund, jag hennes tröst som mest behöfver.

RAGVALD.

Hon har mot Konungens befallning gått
Ej blott ur sina rum, men ut i staden.
Hon måste nu bevakas.

INGIERD. (till Signild.)

Är det så

Din trohet lönas?

SIGNILD.

Sörj ej öfver mig,
Min Drottning. Gud är med mig, hvart jag förs.
Och han förblir hos dig och hos din son.
Han skall det verk, som han begynt, fullända.

INGIERD.

Ett ögonblick åtminstone till afsked
Förunna oss derinne.

RAGVALD.

Väl! Men blott

Ett ögonblick. Min Konung väntar mig.

12:te SCENEN.

RAGVALD. (ensam.)

Ett sådant vittne måste tystas så,
Att aldrig mer det öppna kan sin mun.
Bäst att jag gör det, Kungen oåtspord;
Som tör förbjuda det, ehuru nöjd

Då det är gjordt, som är nödvändigt, ja
För Kungens trygghet, som för min, nödvändigt.
Men Ingierd sjelf nu vittna kan för henne.
Hon borde undanrödjas, äfven hon:
Det vågar jag dock ej. Men hon kan hindras,
Att komma upp i templet. Rår jag icke
Om två af hennes tärnor? Hon skall bli
Så länge klädd och omklädd, att hon ej
Blir färdig, innan allt är ren förbi,
Prins Johan vald och Erik dömd till döden.

13:de SCENEN.

RAGVALD. SIGNILD.

SIGNILD.

Är det i fängelse du släpar mig?

RAGVALD.

Jag för dig i ett rum, der du får tyst
Och stilla både ben och tunga hvila.

SIGNILD.

Du menar grafven. Men jag vet ännu
Ett annat rum, der själen hvila får,
Dit ondskan icke når att friden störa;
Dit hon ej ens med sina tankar vågar,
Förskräckt för blicken, som hon möter der
Af en rättfärdig Domare, som allt
Uppdaga skall till slut, allt vedergälla.

RAGVALD.

Inför hans domstol må du gerna vittna,
Om du kan uppstå ur den graf, der nu
Förseglas skall ditt vittnesbörd.

SIGNILD.

På jorden
Har jag det aflaggt ren och dör förnöjd.
En enda ting ännu i denna verld
Behöfver jag. Ack! hör min bön derom,
Förunna mig en Christelig begrafning.

RAGVALD.

Ja, om du dör i stillhet, som en Christen,
Sen du bekänt dig sjuk, som du ock blir,
Förstår du, innan kort; men för att sen
Bli alla plågor, alla sorger fri.
Om du det lofvar, vill jag föra dig
I dina egna rum, att du får der
I sotsäng lägga dig och tyst afsomna.

SIGNILD.

Mitt lif är i ditt våld. Min stund är kommen.
Jag tror mig höra ren de klockors ljud,
Som mig till grafven båda och den sång
Som viger in till helig ro mitt stoft,
Till dess den stora Herrans dag mig väcker.

*(Orkestern har redan före ridåns fall låtit höra
början till Ex profundis eller någon annan
musik som passar vid en begrafning.)*

FEMTE AKTEN.

S:t Eriks chor, till högtiden pryddt med löfrankor och blomsterbindlar, samt rikt upplyst af vaxljus i kronor och kandelabrer. På den ena sidan äro tvenne throner ställda, och vid dem en mindre stol. På den andra, der altaret står, ser man i ett hörn katafalken med de tre likkistorna.

1:sta SCENEN.

FALE BURE FÖRST ENSAM, SEDAN MARCUS.

FALE BURE. (*vid katafalken.*)

Här, bland de andra, ligger ock min son,
Den enda panten af ett ack! så kort,
Som lyckligt äktenskap! Min snälla Fale!
När du så nämdes efter far och farfar:
Hur i en framtid flög mitt tjusta hopp,
Att se i dig en tredje Fale Bure,
Som fäste Sveas, fäste Göthas blick
Med tacksam hågkomst på det glömda Norrland:
Hvars folk i okänd kraft och bortgömd storhet
Kan vid dess elfver och dess berg förliknas.
Och här är nu det mål, din bana nått!
Dock i din död blef du det namnet värdig,
Ett menlöst offer för ditt fosterland!

(*Till Marcus.*)

Derom en aning slog mitt hjerta genast,
När jag beslöt att gå till Eljarås
Och hemligt vaka öfver kungabarnen,
Och tog med mig min son, den moderlösa.
Försyn! du ville det: jag tackar dig.

MARCUS.

Din tro är pröfvad, såsom Abrahams;
Och engeln som förkunnar, att han lefver,
Skall möta dig, som honom, på det berg,
Der Herrans härlighet blir uppenbar.
Men hör, hvad rykte är kring staden utspridt,
Och vinner tro, som Folke Jarl mig sagt,
Hos många till och med af dem, han främst
Påräknat, såsom stöd för dig.

FALE BURE.

Hvad då?

MARCUS.

Att du i Eriks namn din egen son
Förrädiskt smyga vill på Sveriges thron.

FALE BURE.

Hvad sken dertill kan man väl förebära?

MARCUS.

Din flykt med Prinsen.

FALE BURE.

Jag förstår. Ett ord

Behöfdes blott, för att förklara den;
Men det förtiga vill jag, tills jag ser
Att Erik utan det ej räddas kan.
Hvad är dock ryktet, hur det sina dikter
Må utstoffera än, och utbasuna,
Emot det tysta vittnet i mitt bröst,
Fast ingen annan, än jag sjelf det hör?

MARCUS.

Han hör det, han, som allting ser och hör.

FALE

FALE BURE.

Och allting styr. Ja, under hans beskydd,
 Som vet min oskuld, går jag oförsagd
 Min bana fram, och släpper ej det hopp,
 Att rätt och sanning segra dock till slut.

MARCUS.

O Gud! du är all rätts och sannings Gud! —
 Jag hör derute folk och vapen röras.

2:dra SCENEN.

FALE BURE. ERIK.

ERIK.

En värld är detta tempel. I hvar vrå
 Stå hjeltar fram, att tala om en forntid.
 Man vandrar der så tyst från tidehvarf
 Till tidehvarf, och läser på en sten
 En hel historie; eller faller man,
 Liksom vid Jacobs himlastege, ned
 Och ropar: "Här bor visserliga Gud." —
 Hvad ser jag der, som visar, huru ren
 I späda knoppen lifvets blommor vissna?
 Gud! mine arma bröder! Kungabarn
 De voro dock. Just därför gaf man dem
 Till spillo. Denna höghet, som för världen syns
 Så skön och härlig, hvad försåt hon gömmer!
 Men under all er ofärd sälle J,
 Som dödden i er oskuld! — Sofven sött —
 Ack, förr med er jag gick så lugn till hvila
 Och J med mig så glade stoden opp.
 Nu vaknen J ej mer, att med er bror
 Hans lefnads fröjder eller sorger dela —

Men detta tredje skrin: hvad står här skrifvit?
 "Prins Erik, son af Konung Knut." HUR HEMSKT
 Att bland de döda se sitt eget namn!
 Jag står här lik en vålnad på min graf.
 Är det ett förebud, att jag skall dö?
 Min väg till thronen vid ett bråddjup ligger.
 Dock oförfärad går jag, dit mig Gud
 Och folket kalla! Nu mig sjelf jag glömmе
 Att dig blott minnas med en tacksam tår,
 Dig som ett offer för min räddning blef! —
 Skall du beröfvas nu det namn, jag lånt dig?
 Hvad! och det rum i Eriks helgedom
 Som detta namn dig ger? Nej, icke här,
 Mer än i himlen, vill han skilja dig
 Ifrån de andra. Och hvad annan lön
 Kan jag väl ge åt dig, än att jag här
 Begråter dig, som vore du min bror?
 Ja, blef du ej min bror, då af din far
 Jag i ditt ställe, som en son, blef tagen.

FALE BURE.

Mitt fadershjerta tackar dig, min Prins.
 Jag är belönt, jag äfven, af den tår
 Din ömhet egnar åt mitt arma barn.
 Den är för mig en skönare juvel,
 Än någon, som ifrån sin egen krona
 En Indisk Konung åt sin gunstling ger.

3:dje SCENEN.

DE FÖRRE. MARCUS.

MARCUS.

Der stod vid pelarn, då jag kom, en man,
 På en gång fiken att se hit och lyssna,

Och skygg att här bli sedd. Hans blick på er
 Var jägarns lik, som blir ett villbråd varse.
 Väl borde templet skydda för allt våld.
 Dock vet jag ej, hvad tyrannit må våga.
 Det har af Påfven sjelf ett hemligt stöd
 Igenom Ragvalds spel med dem i Rom.
 Jag ser att hökens klor, så väl som ögon,
 Stå redan spända. Alla templets portar
 Bevakas af en starkt beväpnad vakt.
 Jag tror det säkrast att J döljen er
 Tills högtiden begynns. Se här ett lönrum,
 Hvars ingång göms af denna tafla.

ERIK.

Nyss

Var der en annan.

MARCUS.

Ja; men denna nu

Må gent emot den thron, der Sverker sitter,
 Hans ögon fästa och hans kind med blekhet,
 Hans själ med bäfvan slå, då han på er,
 För att sin egen brottslighet bemantla,
 Vill tryeka stämpeln af förrädiskt svek.

FALE BURE.

Det är de spädas mord i Bethlehem.
 Hur var ej Joseph salig i sin flykt,
 Då han fick rädda ur tyrannens våld
 Det dyra barnet, himlens skänk åt jorden,
 Guds egen son och världens enda tröst!
 Då äfven jag i öknen, och vid allt
 Hvad landsflykt har bedröfligt, kände mig

Så ousägligt lycklig, att ha frälst
Min Konungs son och fosterlandets hopp!
Och när jag honom i sin moders famn
Och vid sin faders thron ser ställd i trygghet,
Då må jag dö af himmelsk fröjd, som ej
Ett jordiskt hjerta bära kan.

ERIK.

Ej jag,
Om jag blir konung, icke någon makt
I verlden kan belöna dig. Det kan
Blott himlen. Tag likväl mitt hjertas tack.

(omfamnar honom.)

MARCUS. *(sedan han lyft ner taf-
lan och öppnat den inåt
gående dörrn.)*

Derinne gömmas kyrkans dyrbarheter:
Der må nu ock hvad riket dyrast har
För ögonblicket finna säkerhet.

ERIK.

Men är det värdigt, att vi gömma oss,
Som vore vi ogerningsmän? Vi nå
Ej målet, räds jag, utan strid och hämd,
Strid med de män som hylla Sverkers son,
Och hämd på mördarn af min faders barn.
Gif mig ett svärd: jag viger in det här
Inför min farfars helga hamn, och går
Att kring mig samla allt det Svenska folk,
Som satte kronan på hans ädla hufvud.

FALE BURE.

Det kan du ej, min Prins, förrän du känd
Och erkänd är till börd, till namn, till rätt.

ERIK.

Till dess det sker, och att det måtte ske,
Ställ mig i spetsen för de män från Norden,
Som ren mig erkänt, då de tågat hit.

FALE BURE.

Om vi det nu försökte, fölle du
I våldets händer, som bevakar templet.

ERIK.

Men hvarför följde vi ej Norrlands fanor,
Med öppen säkerhet i deras skygd?

FALE BURE.

Jag ville skaffa dig, min Prins, den glädjen,
Att utan inhemskt blod, som redan nog
Befläckat land och kungahus,
Blott genom fredligt val af fria röster,
Din väg till thronen se beredd. En ättling
Af Konung Erik på hans vigningsdag
Här vid hans skrin, liksom af honom sjelf,
För thronen framställd, borde allas ögon
Och allas hjertan fästa. Detta var
Och är ännu mitt hopp. Dock främst på Gud
Förtröstom, att sitt verk han sjelf fullbordar.

MARCUS.

Det stundar ren till högtiden, min Prins.
En annan klädnad höfves thronens arfving.
Derinne är en skrud tillreds, hvori
En kungason sig värdigt visa kan.
Här kommer någon, skynden er dit in.

4:de SCENEN.

MARCUS. EN PELEGRIM.

MARCUS.

Hvem söker du?

PELEGRIMEN.

Jag flyr till Eriks altar,
Att här den förste bli, som får hans tröst.
Ack! framför andra jag behöfver den.

MARCUS.

Det helga skrinet är ej invigdt än.
Jag städar här till dagens helgd.

(hänger upp taflan.)

PELEGRIMEN.

O! Gud!

Hvad ser jag der? Hvad föreställer taflan?

MARCUS.

Det mord Herodes böd i Bethlehem.
Du bleknar! ja, hvem ser det utan fasa.
En häst, som skenar, skyr att trampa barn;
Men desse, som dock bära menskoskepnad,
Se hur de rusa, — ulfvar likt bland lam!

PELEGRIMEN. *(för sig.)*

Ett sådant vilddjur var jag sjelf.

MARCUS.

Der rycks

Ur vaggan en, som i sin oskuld sofver.
Här mot sin moders barm sitt hufvud lutar
En annan, som förskräcks af mördarns dolk.
Dock deras mödrar jag än mer beklagar. —

PELEGRIMEN.

Hvem finner du mer straffvärd? den som böd
En sådan gerning, eller dem af hvilka
Den verkställd blef?

MARCUS.

Tyrannen utan tvifvel,
Hvars bud de lydde, som hans bödelsknektar.

PELEGRIMEN.

Men den, som köps till sådant nidingsverk,
Och det i mörkret hemligen föröfvar,
Är han ej lika skyldig eller mer
Än den som honom köper?

MARCUS. (*för sig.*)

Är han sjelf

En sådan brottsling?

PELEGRIMEN.

Du betänker dig?

MARCUS.

Jag tänker på, hur djupt de begge fallit.

PELEGRIMEN.

Från sådant fall, som ner i afgrund för,
Upprättas kan väl ingen eller huru?

MARCUS.

Så faller ingen, att ej honom når
Den hand, som sträcktes öfver jord och himmel
Vid denna nådens ed: Så sannt jag lefver
Vill jag att syndarn i sin synd ej dör —
Men ve den fallne, som förskjuter nåden.

PELEGRIMEN.

Men om jag ej kan fatta denna nåd?
Jag har förgäfves sökt den frid, hon lofvar.
Jag fann den ej i Rom, ej i Loretto
Ej i Jerusalem. O! om jag här
Den kunde finna.

MARCUS.

Öfverallt dig nära
Är han, den ende, som kan ge dig frid,
Har du ej hört hvad hans Apostel skrifver?
"Säg icke i ditt sinne: Ho vill upp
I himlen, ho vill ned i djupet fara,
Att hämta Christum." Tror du på hans ord,
Så har du honom i ditt eget hjerta.

PELEGRIMEN.

Hans ord! hur litet jag det hört i Rom
Och hvar jag vandrat! Läsa kan jag icke;
Men jag har fastat, gisslat min lekamen
Och släpat den allt dit, der korset stod,
Och der ännu den helga grafven ses;
Men allt förgäfves. Lika ångerqvald
Och skuldbelastad kommer jag tillbaka.

MARCUS.

Det är ej nåd, du söker så: nej, sjelf
Med egna offer, egna lidanden
Och verk vill du försona dina synder.
En gång begångna, huru kan du dem
Till intet göra? Huru plåna ut
Ej blott den skuld, du vet med dig för evigt,
Men allt det onda, som ett enda missdåd,
I sina följdens ändelösa tal,

Från man till man, från tid till tid, förvållat?
 Ack! det skall följa dig till evigheten
 Och straffa dig ej blott med egna qval,
 Men alla deras, hvilkas fall från ditt
 Sitt ursprung har. Upphäfva denna skuld
 Och detta straff, hvem kan det? Endast Han,
 Hvars kärlek, med hans allmagt lika evig,
 Och lika stor som hans rättfärdighet,
 Då han i dödlig skepnad tog på sig
 All verldens synd och gick för den i döden,
 Också för dig en evig lösen gaf.

PELEGRIMEN.

Jag tackar dig. Så har mig ingen lärt
 Af dem, för hvilka jag förut mig bigtat.

MARCUS.

Har du för Gud dig bigtat? och betänkt,
 Hur du ej kyrkan blott försona må,
 Men ock det samhälle, hvars lag du brutit?
 Den fordrar misskundslös ditt straff i tiden.
 Men hvad är tiden emot evigheten?
 Och allt hvad straffet nesligt har och bittert
 Emot den nåd, som gör, att döden sjelf
 Blott öppnar himlen för din frälsta själ?

PELEGRIMEN.

En röst inom mig sjelf, mig sagt, att förr,
 Än jag mig angett till en rättvis dom,
 Jag ej kan finna ro! Och då mitt lif
 Är blott ett dödsqval utan uppehör,
 Jag längesen det gjort, om ej dervid
 En upptäckt skedde. —

*(Ijud af pukor och trumpeter bådard
 processionens ankomst till templet.)*

MARCUS.

Högtiden är inne.

Blif kvar. Jag anar att du här behöfs,
Hit sänd af Hämnarn, som, ehur han spar
Sin egen dom, tills allt är slut i tiden,
Dock redan nu, med sin Försyn, den rätt,
Af menskor skipas, underbart befrämjar.

(Musiken höres allt starkare och processio-
nen begynner inträda. Först komma hvit-
kläddes Chorgossar med varljus i sina hän-
der, sedan Munkar partals. Fyra Bisko-
par bära S:t Eriks skrin, som är af för-
gyldt silfver. Erkebiskopen i sin skrud, åtföljd af Prester i Chorkåpor och Dalma-
ticor går upp till altaret, på hvars sida al-
la de andlige stanna. Derefter inträder,
af Härolder och Väpnare föregången, Fol-
ke Jarl, som bär S:t Eriks fana. Honom
följa alla de Herrar som höra till Herre-
dagen. Slutligen ser man Konungen och
Drottningen samt Prins Johan, en 14 års
yngling, med deras hofsvit. En del af
processionen stannar utanför skranket och
en mängd menniskor ses längst inne i
templet. De kongliga intaga sina säten.
Ragvald ställer sig vid Konungens och Elin
vid Drottningens thron. Marcus står vid
taflan och Pelegrimen gömmer sig bakom
honom. Akten begynnes med sång af *Veni
Sancte Spiritus*.

5:te SCENEN.

Vid sångens slut ser man S:t Eriks tapet, som vid taket
är hoprullad, nedfalla, och betäcka alturväggen:

hvarefter skrinet af Erkebiskopen emottages och med Biskoparnas tillhjälp ställes på altaret *).

VALERIUS.

Ditt dyra stoft, du helige martyr,
Här må välsignas och ge tröst och bot.
Här böje Kung och folk sitt knä för Gud;
Och bedje för hvarann, som du för dem.
Här af din lefnads i en konstrik duk
Invälda bilder må de begge lära,
Hvad en Regent och hvad en Christen egnar.

*(Folke Jarl framträder med S:t Eriks fana
och lemnar den åt Erkebiskopen, som stäl-
ler den på altaret invid skrinet.)*

VALERIUS.

Den fana, som med seger följde dig,
Du trogne hjelte, i den helga striden,
Må här förvaras, tills i nödens stund
Hon bärs att möta dig, som sjelf från skyn
Nedstiger, att ditt folk ur faran föra.
Var helsad nu ej blott bland kyrkans helgon,
Men såsom rikets konungsliga skyddshamn.

FOLKE JARL.

Ja, än i himlen du vår Konung är;
Och dig ånyo nu vi svärje trohet.
J män från Svea, J från Götha land,

---

*) Det var ett misstag i beskrifningen på Theatern i 1:sta Akten att helgonskrinet då redan skulle stå på altaret. Derföre böra ock s. 216 r. 7 de orden: *Vid helga skrinet*, förbytas till: *Vid detta altar*, och rad. 17: *nedfaller vid skrinet* till: *nedfaller vid altaret*.

Nu till ett folk med en regent, en lag,

En tro oss alla binde samma ed:

"Så sannt oss hjelpe Gud och helge Erik."

ALLA MED EN RÖST.

"Så sannt oss hjelpe Gud och helge Erik."

SVERKER. (*sittande på thronen.*)

Väl! gode Herrar! efter denna ed

Kan ingen söndring uppstå vid det val,

Nu förestår af den, som efter mig

Skall styra riket. Sedan Eriks ätt

På jorden slocknat ut, om ock i himlen

Han sjelf ännu osynligt må regera:

Hvem kan bestrida för min son den rätt,

Han ärft af sina fäder? Redan Sven,

Den stolte hedna-kämpen, och hans son,

Den Christne, med det sköna namnet Årsäll

Ännu välsignad, buro hvar sin krona,

Den ena Sveas och den andra Göthas.

Men begge gingo till min far och mig

I arf från Sverker, prydda af hans minne,

Hvars glans i kyrkan, lika som i riket,

Af denna högtid ej fördunklas kan.

Med fädrens kronor fädrens dygder ärfve

Den, som nu koras ut till laglig thronföljd.

VALERIUS.

Dertill allt folket säge: Amen.

ALLA RÖSTER.

Amen.

FOLKE JARL.

Min Konung. —

RAGVALD.

Härold! rop ut den valde.

FOLKE JARL.

Ännu är ingen vald.

RAGVALD.

Prins Johan.

FOLKE JARL.

Tyst!

Då jag skall tala, såsom rikets Jarl.
Din son, min Konung! är min dotterson;
Och barnabarn, i hvilka man sig sjelf
För andra gången ser upplefva åter,
Plär man ju älska mer än egna barn.
Ej vill jag spilla Johans rätt. Må den
Förvaras, tills den gälla kan. Men nu,
Då oförmodadt fram i dagen träder
En Prins af Eriks blod. —

SVERKER.

En larf! en bof!

FOLKE JARL.

En son af Konung Knut. —

SVERKER.

Bedrägerit,

Som Fale Bure förehar så fräckt,
Som fåviskt, är ju känt af er,
J gode Herrar. Och ehuru mycket
En sådan djerfhet oss förvåna bör:
Så må det ännu mer vår undran väcka,

Att af det grofva svek förblindas kunnat
En så förständig man, som Folke Jarl.

SUNE.

Tillåtes mig ett ord, som gälla må
I begge fallen, antingen det är
Med sanning eller lögn, här ställes fram
Ännu en Erik. Sjelf är jag likväl
Förvissad, att min far ej är bedragen,
Och att hans vän ej kan bedra.

FLERE RÖSTER.

Hör! hör!

SVERKER.

Besinnen, gode Herrar, att den man,
Som talar nu, är son af Folke Jarl:
Besinnen fadrens välde öfver sonen.

FOLKE JARL.

Sin maka tillhör den från hemmet skilde:
Han är din måg, o Konung — och din vän.

SUNE.

Jag glömmet nu det ena och det andra
Och talar blott, som landets son och vän.
Af ålder plär det fria Manhems folk
Bland ädla kungasöner eller andra
Hugstora män sjelf välja sin regent.
Fritt val nu äfven äge rum; men fritt
Är valet blott när pröfning föregår.
Ej känna vi ännu den unga Erik;
Och Johan knappt ur barnaåldern trädt.
Må valet skjutas upp, tills man kan dömma,

Hvem af dem begge lofvar mer de dygder,
 En Konung egna: att han icke blott
 Sitt svärd kan föra till sitt folkes försvar,
 Men med sin spira hålla det tillsammans,
 På en gång sträng och mild, så vis som rättvis,
 Rätt vis just därför, att han rättvis är.

EN RÖST.

Ett godt förslag.

EN ANNAN.

Det må vi gilla.

FOLKE JARL.

Nej:

Det tjente blott att straxt bereda två
 Emot hvarandra stämplande partier.
 Men hör, o Konung, hören, gode Herrar,
 Hvad bäst mig synes, för att rikets lugn
 Och Johans rätt så väl som Eriks trygga.
 Det är, att magten, som med blodig hämd
 Från Eriks hus till Sverkers ömsom ryckts,
 Må mellan dem i stadgad ordning vexlas.
 Dertill en lag, nu innan valet sker,
 Må stiftas och med ed beseglas.

SVERKER.

Hvad!

Den falske Erik skulle träda in
 I denna stolta rad af hjeltekungar,
 Som öfver haf och land sitt rykte sändt,
 Och skakat Frankrikes och Englands throner.

FOLKE JARL. *(med lugnt eftertryck.)*

Han är ej falsk.

SVERKER.

Om han den rätte vore,
Hvi skulle han i tretton år fördolts
För folk och Konung, för sin mor — och dig?
Ty icke lär du våga den förklaring,
Att du det vetat och fördoldt så länge,
Du rikets Jarl och Kungens främste man.
Men till bevis, att han är understucken,
Hvad mer behöfs väl, än det skrinet der,
Hvari vi alle sett Prins Eriks lik.
Hans egen mor det sköljt med sina tårar.

INGIERD. (*blir varse taflan vid
katafalken.*)

Rättvise Gud!

SVERKER. (*sakta.*)

Var tyst, som du mig lofvat.

INGIERD.

Se dit — och bäfva.

SVERKER.

Ha! hvad djefvulsk konst
Har trollat hit på väggen samma syn,
Som jag beständigt ser inom mig sjelf? —
De stiga ned, ej blotta bilder mer!
De nalkas mig, de samma, som i natt.
Och visa åter sina röda sår. (*spritter upp ifrån thro-
nen och går undan steg
från steg.*)

RAGVALD. (*sakta.*)

Förglöm dig ej, min Konung: sansa dig.
Du är ej ensam.

SVER-

SVERKER. (*sakta.*)

Nej, och hit likväl,

Midt i församlingen af rikets Herrar,
Och kyrkans, våga de sig fram, för att
Anklaga mig. Men tyst! så länge de
Sin röst ej höja. — Se, min thron står ledig,
Är jag då redan derifrån fördrifven?
Af hvilka? Af de dödas skuggor! Ack!
Då är jag sjelf en skugga blott. Ja, Sverker,
Du är en skugga blott af hvad du var.

(*stannar stum och orörlig med
handen öfver sina ögon.*)

RAGVALD.

J kännen ju vår Konung, gode Herrar!
I strid och handling full af kraft och mod,
Blir han likväl, så snart det rör ett barn
Som lider, så betagen, att han ej
Sig sjelf är mächtig, utan går i dröm
Och yrsel, hänförd af en sjuk inbillning.
J minnens alla, hur han höll de små
Som ligga här, i deras listid kära;
Hur han dem smekte, mer än mången gör
Med egna barn. Nu af den taflan upprörd. —

SVERKER. (*till slut uppmärksam
på Ragvalds tal, ser
först omkring sig och
sedan på taflan.*)

(*för sig.*)

De ha försvunnit. (*högt.*) Ja det är en tafla.
Hvad är dess föremål, Herr Erkebiskop?

VALERIUS.

Hon varnar med Herodis grymma gerning
De mäktiga på jorden, icke blott
För ett omenskligt missbruk af sin magt,
Men för den Statsklokhets, som icke skyr
Hvad helst för medel, hur försåtligt än
Och samvetslöst och gudlöst det må vara.
Men att hon hit ur templet flyttad är,
Ser jag nu först, och vet ej, på hvars bud,
Ej heller hvarför.

SVERKER. (*med allt större väd-
de öfver sig.*)

Derför utan tvifvel,
Att de i Bethlehem omkomna barnen
Påminna om de små, som slumra här,
Menlösa offer för en dylik grymhet.
Man borde dock betänkt, att min gemål
Deraf förskräckas skulle. Jag blef sjelf
Bestört, och äfven J stån häpne alle.
Ja, häpna må vi, och på nytt beklaga
De tre oskyldiga, som alla tre
Förgingos: hvarför ock J skåden här
Tre skrin, med Eriks, Knuts och Jedwards namn.
Men nu till dagens föremål igen.

(*ger Ragvald en vink och
sätter sig på thronen.*)

RAGVALD.

Herr Erkebiskop, och J gode Herrar!
Hvad återstår här till ett lyckligt slut,
Då valet, som här skett af thronens arfving,
Med ed och amen ren besegladt är!
Hvad annat återstår än Prinsens hyllning?

FOLKE JARL.

Förut likväl besvaras må den frågan:
Om denna ed och detta amen ej
Angingo blott det val, som *skulle* ske
Af en regent från Sverges begge riken?

VALERIUS.

Så var det.

ALLMANT.

Ja.

RAGVALD.

Hvad skillnad är deri,

Då endast en kan komma under val?

Hvem annan, än Prins Johan, fins att välja,

Då Erik der bland sina bröder multnat,

Och Folke Jarl ej mer, än Fale Bure,

Kan väcka upp en död. (*Kort förut är taflan försvunnen och dörren öppnad.*)

6:te SCENEN.

DE FÖRRE. ERIK OCH FALE BURE.

FALE BURE.

Han, som det kan

Han, som en dag skall väcka alla döda,

Då äfven du skall uppstå till den dom,

Som allt, hvad mörkret gömt, i ljuset bringar,

Han låter nu vid stoftet af den döde

Den lefvande stå fram: Prins Erik Knutsson.

INGIERD.

Min son! mitt frälsta barn! kom i min famn.

(*räcker sina armar och ärnar stiganer, men hindras af Sverker.*)

FOLKE JARL.

Han erkäns af sin mor.

EN AF SVEARNA.

Då är han visst

Den rätte Erik.

SVERKER.

Hvad! en moders dröm,
En undersaga, som den svaga tror,
I trots af hvad hon sett med egna ögon,
Den skulle gälla mot de klara skäl
I sjelfva saken, som på Bure hvälfva
En uppenbar, ovedersäglig skuld.
Hans flykt allena är bevis derpå.

EN AF GÖTHERNE.

Du tiger, Fale!

FALE BURE.

Må min lefnad tala

Och vittna, om jag är en man i stånd
Till sådan falskhet, sådan nedrighet.
Min flykt, o Konung! vore lätt förklarad;
Men hvad jag önskat och hvad Folke Jarl
Med mig åsyftat, vid de steg vi tagit,
Du för dig sjelf det bästa finna borde:
Att denna gåta, så för efterverld,
Som samtid, ouplöst förblefve.

EN AF SVEARNA.

Se,

Hvad han är lik vår förre Konung!

EN ANNAN.

Ja;

Hañ är helt säkert verklig son af honom.

RAGVALD.

Hvar en vid hofvet mins, och det kan visst
 Vår Drottning sjelf intyga, att då der
 Med Bures lilla son Prins Erik lekte,
 En likhet mellan dem, som mellan bröder,
 I allas ögon föll. Förmodligen
 Har denna likhet hos bedragarn väckt
 Den djerfva tanken, som då redan aflad,
 När han försvann vid kungabarnens död,
 Nu födt i dagen detta svarta foster.

FALE BURE.

De samma vittnen, som du kallar fram,
 Vill jag ock mana, för att fråga dem:
 Om ej min Fales ögon voro blå,
 Då Prinsen har dem mörka, fast af eld
 Tillika, som hans fars och farfars ögon.
 För öfrigt är det sannt, att man i hast
 Fann mellan dem en likhet, icke blott
 I ädla drag och hår af krusigt gull,
 Men i det tycke, som gör barn till englar.
 Och då vid samma ålder deras växt
 Var lika hunnen, är det lätt begripligt,
 Att en af sorg och skräck betagen mor
 Ibland de döda, som dessutom ren
 Begynt förvandlas, misstog för sitt eget
 Mitt arma, i dess ställe döda barn.
 Men nu då modersögat, modershjertat
 Urskiljer sonen, drages till den kära
 Af en naturlig, omotståndlig kraft;
 Då Folke Jarl, hvars samvetsgranna dygd
 Ej kan i fråga sättas, mer än hans
 Erfarna vishet, och hvars dotterson,

Prins Johan, ömt om hjertat honom ligger,
 Dock vill den andra vid hans sida ställa;
 Och då han sjelf för hvar och en, som sett
 Den helge Erik eller Konung Knut,
 Sin börd bevisar med sin blotta anblick,
 Dem båda lik, men ännu mer den förre,
 Ej blott i yttre drag, med hvilkas släktskap,
 Emellan två oskylda, någon gång
 Naturen leker, utan ock i det,
 Som gör ett ansigte till själens spegel:
 Hvem kan då tveka, hvem bland Svear, hvem
 Bland er, J Göther, att i denna ädla,
 Så af sin dygd som börd upphöjda yngling
 En soneson af Konung Erik hylla?

EN ÄLDRE MAN AF SVEARNE.

Jag mins, som stod han här, den gode Kungen;
 Och djupt mitt hjerta rörs, då jag hans bild,
 Ehur föryngrad, ser i dig, min Prins.
 Ja, du är Erik, jag är viss derom
 Och helsar dig, som arfving af din fars
 Och farfars krona.

EN ANNAN AF SVEARNE.

Alle deruti

Instämme vi. Han är den rätte Erik,
 Och honom hylla alla Svea män.

EN AF WESTGÖTHERNE.

Må han det vara och af er bli vald.
 Vi Göther för oss sjelfva ha vårt rike,
 Vår thron, vårt kungahus. Allt sen
 I Skaras bygd det Christna ljuset tändes,
 Att derifrån kring hela Sverge lysa

Var kungasätet der; tills Konung Erik
 Upsala lyfte ur dess grus igen.
 Hvad gör väl oss hans ätt förbundna? Nej,
 Vi hålla oss till Sverkers hus, vi Göther.
 Prins Johan välje vi.

EN MÄNGD RÖSTER.

Prins Johan! Johan!

FOLKE JARL.

Då bryten J den ed om rikets enhet,
 Som nyss vi Göther, J, från vestra sidan
 Som vi från östra, lika med de män
 Från Svea, svuro, här vid Eriks skrin.
 Besinnen detta, och hvad denna högtid
 Hvad denna nya helgedom betyder.
 Är det Upsala blott, och Svea land,
 Som firar här det nu invigda Helgon?
 Ha vi ej nyss i hela rikets namn
 Åkallat Erik, J, så väl som vi?
 Och nu, då han i samma stund oss bönhör
 Och ger oss af sitt hägn ett undertecken,
 I denna dyra ur hans egen stam,
 Som syntes död, upprunna telning, — nu
 Förskjuten J hans heliga beskydd.
 Dock ej blott honom utan den Försyn,
 Som hört hans förbön och hans ättling räddat,
 Förneken, trotsen, hånen, häden J.

EN AF ÖSTGÖTHERNE.

Bevare Gud oss derifrån!

FOLKE JARL.

I stället

För, att J borden ropa alla med

En röst: Välsignad vare han, som kommer
I Herrans namn och i den helge Eriks.

SVEAR OCH ÖSTGÖTHER.

Välsignad vare han! Prins Erik!

VESTGÖTHER.

Nej,

Prins Johan.

SVEAR.

Efter Erik.

VESTGÖTHER.

Nej, nu genast.

FOLKE JARL.

Så delen er, på högra sidan J
Som hyllen Erik, på den venstra de,
Som välja Johan.

(De fleste gå på Eriks sida.)

Så är Erik vald,
Att efter Sverker styra både Svea
Och Götha riken. Lyftom våra händer
Och svärjom honom tro och huldhet.

(Alla upplysta sina händer.)

SVERKER.

Vänten!

(stiger ned från thronen.)

Jag vill ej vittne bli till sådan skymf
Ej blott mot Sverkers, utan Eriks hus.
Hvad skam för hela riket, hvilken fläck
I gamla Svithiods ärefulla häfder!
Att den af Odin och hans gudastämma,
Af Sigurd Ring och all hans kämpaätt
Och sen af Christna konungar och hjeltar

Med en odödlig ära burna spiran,
 Åt denna nidings lumpna son bestäms,
 För det han stulit af en död dess namn;
 Mer brottslig än den bof, som går om natten,
 Att plundra liken i en konglig graf!
 Fins här en handfull än utaf de käcka,
 Som fordom följde mig till strid och seger:
 Så gripe de till vapen, och i fält
 En gång ännu sig samle kring sin Konung.
 (*går med sitt anhang.*)

7:de SCENEN.

DE ÖFRIGE, UTOM SVERKER OCH HANS
 PARTI.

ERIK. (*vid helgonskrinet.*)

Du öfver alla Odens söner, alla
 Af Skalderna besjungna hedna kämpar
 Upphöjde hjelte! Öfver dem i lifvet,
 Som folkets vän och landets fader, upphöjd!
 Och efter döden, medan de i Vallhall
 Ett ulfvalif ännu, som skuggor, föra,
 Till himlen upphöjd der du salig står
 Inför den Evige, med alla helgon
 Och alla englar, lofvande hans namn,
 Och ber för Sverige. Bed för mig också;
 Och nu hit neder till ditt altar stig.
 Invig din ättling till hans dyra kall
 Och följ du sjelf det heliga banéret,
 Vid hvilket segren af din tro blef fäst.

(*tar fanan ifrån altaret.*)

FOLKE JARL.

Vid denna fana svärje vi dig trohet.

(alla med en röst, i det de vidröra fanan.)

Så sant oss hjelpe Gud och helge Erik!

8:de SCENEN.

INGIERD. ELIN. MARCUS.

INGIERD.

Kom, Elin, ställom oss så när, vi kunna,
Med våra vapen: bön och tro och hopp!

(till Marcus.)

Bed äfven du, som Moses bad på berget,
Med händren höjda under stridens stund.

(Theatern förändras till Fyrisvall, der man hör en marsch af den tidens instrumenter och ser troppar antåga från begge sidor. Norrländningarne synas midt emellan på på afstånd, men närma sig allt mer.)

9:de SCENEN.

Sverker med Ragvald och flere Höfdingar, som honom tillhöra, står i spetsen för den ena troppen och Erik framför den andra med Folke Jarl, Sune och Fale Bure.

ERIK. *(lemnar fanan åt Folke och drar ut sitt svärd.)*

Du helge Eriks fosterson och vän!

Bär du hans fana, under det vi stride.

PELEGRIMEN. *(framträder.)*

Förrän J drabben hören mig

RAGVALD. (*bestört, för sig.*)

Är det

Hans vålnad? eller skulle han väl lefva?

PELEGRIMEN.

Men gifven akt, att ej den mannen flyr.

(*visar på Ragvald.*)

RAGVALD.

Hvad säger du?

PELEGRIMEN.

Hvad du med häpnad hör

Af den du trodde död. Du har i dag

Ett vittne undanröjt i Signild.

SVERKER. (*med en straffande blick
på Ragvald.*)

Hvad!

PELEGRIMEN.

Men se, ur grafven har ett annat uppstått,
Som farligare är för dig.

RAGVALD.

Det är

En galen menska.

PELEGRIMEN.

Galen var jag då,

När af din ormlist jag mig tjusa lät.

Hör mig, o Konung, hören mig J alle.

Se der Prins Erik. Jag var den, som slog

Hans bröder: äfven honom slå jag tänkte;

Men i hans ställe föll ett annat barn.

Det matta skenet af den halfva månen,

Som lyste mina steg från bädd till bädd,
 Straxt viste mig det misstag, jag begått.
 Men då jag såg mig om, att leta ut,
 Hvar Prinsen kunde gömt sig, fick jag höra,
 Att någon rörde sig i nästa rum.
 Förskräckt tog jag till flykten; och då genast
 Slog mig den tanken, att det Kungabarnet
 Af Gud bevaras skulle för sitt land.
 Emellertid förteg jag det för honom
 Som mig beställt och följt till Eljarås,
 Men fegt i skogen gömde sig. Der står
 Den samme.

RAGVALD.

Den, som legde dig att mörda,
 Har lagt dig nu att vittna falskt. Hvad vann
 Väl jag dervid? Men han, som tänkte få
 Sin son till Konung, fann det mödan värdt.

PELEGRIMEN.

Se här ett vittne jemte mig. Käns du
 Vid denna dolk? Och mins du dina ord,
 Då du mig lånte den: "För Kongligt blod
 Ett Kongligt vapen höfs". Men när jag kom
 Med den tillbaka, och dig viste der
 De ädla droppar, fann du ej mitt blod
 För ringa att bestänka den. Du stack
 Den i mitt bröst, och flydde vid ett ljud
 Af menskoröster, som i skogen hördes.
 Jag föll och syntes död, men qvicknad åter
 Stod upp, och fann bredvid mig samma dolk.
 Om du i brådskan fält den, eller ock
 Med flit den kastat, för att ej med den
 Bli funnen, vet jag icke. Mellertid

Behöll jag den, då jag ur riket rymde.
 Kring jordens krets jag sedan fridlös irrat,
 Fast ingen utom mig har stört min frid.
 Nu hoppas jag få ro, då jag mig sjelf
 Och denna bof i Rättens händer lemnar.
 Ej skulle han med sina fagra ord
 Och rika löften mig förfört ändå,
 Om han mig ej försäkrat — (ve! min enfald,
 Som trodde lögnarn!) att du sjelf, o Konung,
 För Statens lugn befallte detta mord.
 Och till bevis derpå lät han mig se
 På denna dolk ditt Konungsliga tecken,
 Som den bedragarn låtit sätta dit,
 Om han ej dolken sjelf ur vapenkammarn
 På slottet stulit.

SVERKER. (*till Brynolf.*)

Döda honom du;

Stöt i hans bröst det samma mordgeväret
 Och du får nåd.

PELEGRIMEN.

Jag hoppas nåd af Gud;
 Och att få dö, är allt hvad jag begär.

SVERKER.

Så släck din hämd förut.

PELEGRIMEN.

Sjelf en så grof
 Missdådare, hvad hämd kan jag begära?

SVERKER.

Är jag ej längre lydd? (*ser omkring sig.*)

PELEGRIMEN.

Befaller du,

Så dör han, dömd af dig. (*stöter dolken i Ragvald.*)

RAGVALD.

Ett halfgjordt verk

Gör mig mitt öde värd. Men att af dig,

Du i den helga larfven krumpne usling,

Jag skulle först bedras och sedan dödas:

Det är ett helvete för mig nu ren.

(*dör och bäres bort. Pelegrimen går
med Vakten.*)

SVERKER. (*för sig.*)

Dö vill jag sjelf: hvad annat står mig åter?

10:de SCENEN.

DE FÖRRE.

SVERKER.

J Götha kämpar och J män af Svea!

Då jag nu mera vet, att denne yngling

I sjelfva verket är Prins Erik Knutsson:

Så vill jag ej i strid emot de anspråk,

Som honom ger hans Konungsliga börd,

Ert blod förslösa. Gälla må den lag

Om spirans vexling mellan begge husen,

Som Folke föreslog. Dock lyster mig,

Då vi nu samlats här till bardalek,

Att med en dust på lif och död försöka,

Om denna arm ännu kan slå en man.

Hyem möter mig? (*Erik träder fram; men Sverker
låtsar ej se honom.*)

Kom, Sune. Mins jag rätt,
Så manto jag dig ut i morgons redan.
Se der. (*kastar sin handske, som Erik skyndar sig
att upptaga.*)

SUNE.

Min Prins, den kastades åt mig.

ERIK.

Jag tog den upp: ej höfs, att Kungens måg
Mot honom drar sitt svärd.

SUNE.

Ej spillas får

Det dyra blod, i dina ådror flyter.

ERIK.

Emot en Sverker bör en Erik strida.

SVERKER.

Ej mot en skägglös yngling slåss en man.

ERIK.

Min rätt ger styrka åt min unga arm.

FALE BURE.

Fäderneslandet, icke dig, min Prins,
Tillhör det lif, du vill på vågspel sätta.

ERIK.

Han, som bevarat det för mördarns dolk,
Nu ock i striden det beskydda skall.

FALE BURE.

Det är att fresta Gud. På hans försyn
Den tröste blott, som går, dit plikten bjuder.

ERIK.

Det är min plikt, att värja med mitt svärd
Min rätt, och hämna mina bröders blod.

SVERKER. *(med häftighet.)*

Hvad säger du? *(hejdar sig.)* Din sak är afgjord ren;
Och dina bröders blod skall lagen hämna.

(för sig i det han drar sig afsides.)

Ett dolkstyng i mitt bröst är hvarje ord,
Är hvarje blick af dem som omge mig,
Är hvarje tanke af min egen själ.

FOLKE JARL.

Betänk, min Prins: om du än segra kunde,
Hvad skräck ånyo för din arma moder,
Att när sin son omsider i sin famn
Hon sluta finge, på hans svärd se blod
Af den hon älskat!

ERIK.

Hvad olycklig kärlek!

FOLKE JARL.

Betänk: han är ej blott din mors gemål,
Men far åt hennes barn, som är din bror.

ERIK.

Ack! dessa hjertats strider, huru grymma
Mot dem på fältet, der med lustigt mod
Man möter man, och svänger glad sitt svärd,
Likt skördarns lia!

FOLKE JARL.

Fölle du, min Prins,
Hvad sorg för Ingierd och för hela riket!

ERIK.

ERIK.

Men Sune är din son. Om han blir slagen?

FOLKE JARL.

Odödlig honom gör hans död. Och jag
Skall lika med min vän, hvars fadershjerta,
Af hvad det offrat, nu har sådan glädje,
Midt i min sorg mig prisa säll, att få
För dig, min Prins, och för mitt fosterland.
Försaka hvad mig kärast var.

SUNE.

Min far!

Min ädle far! hur skönt ett sådant ord
Inviger mig till seger eller död!

(för sig.)

Dö vill och skall jag, ej min Konung döda.
Nu i allt fall är Eriks rätt betryggad.

SVERKER. (återkommande.)

Den trädde fram, som jag har manat ut.
Med ingen annan strider jag.

ERIK.

Nå väl!

(lemnar handsken åt Sune.)

Gud sjelf i denna strid må hålla dom.

11:te SCENEN.

INGIERD. (inkommer under striden.)

INGIERD.

Håll! min gemål! min son! för Guds skull, håll!

ERIK.

Se här din son.

INGIERD.

Det är ej du, som strider!

Det var ett misstag hos det bud, mig mötte.

Jag andas åter: himlen vare lof!

Omsider i min famn, emot mitt hjerta,

Min son! mitt frälsta barn! jag trycker dig.

*(Sverker och Sune fäktade emellertid så, att
hvardera, under skenbara anfall, erbjö-
der sig sjelf att bli slagen.)*

SVERKER. *(håller upp.)*

Strid ärligt: falsk var Sune aldrig förr.

(med lägre röst.)

Jag måste dö: förutna mig en död,

Som skyler för min skuld. Gör mig till slut

Den tjensten, ädle vän.

SUNE.

Min arme Konung!

Jag ser, att lifvet dig ej batar mer.

Må för din själ du finna nåd hos Gud.

(de strida ånyo. Sverker stupar.)

SVERKER. *(döende.)*

Jag tackar dig. Hur ljuft att af en hand,

Så tapper och för mig så kär — få dö!

*(Under en marsch, hvars uttryck ifrån sorg
öfvergår till segerfröjd, nedfaller ridån.)*

Rättelser:

Sid. 48 sista raden står repetition; läs: repetition

— 55 r. 3 står Berlocken; läs: berlocken

— — r. 14 tag bort comma efter pryder

— 82 r. 10 nedifrån står säga läs: säja

— 118 r. 8 — står tunga läs: tanke

— 222 r. 4 — står hon läs: han

— 223 r. 8 — står med; läs: på

— 225 raderne 5 och 6 rättas sålunda:

Föll han ett offer för densamme Magnus

Hvars Danska bila fällde Eriks hufvud

Samma sida r. 4 nedifrån tag bort comma efter strid

Sid. 226 r. 10 nedifrån sätt punkt efter riket

— 231 r. 10 står den; läs: dem

— 271 r. 14 efter thronen står ! sätt :

— 326 r. 6 förändras så:

Att du det vetat och förut ej yppat

I andra Bandet Sid. 371 rad. 2 nedifr. står pussen, läs: slussen.